

การบริหารโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น

ศบาจิตร ชัยน้อย

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของงานศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

พฤษภาคม 2559

(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยขอนแก่น)

การบริหารโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น

สบาจิตร ชัยน้อย

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

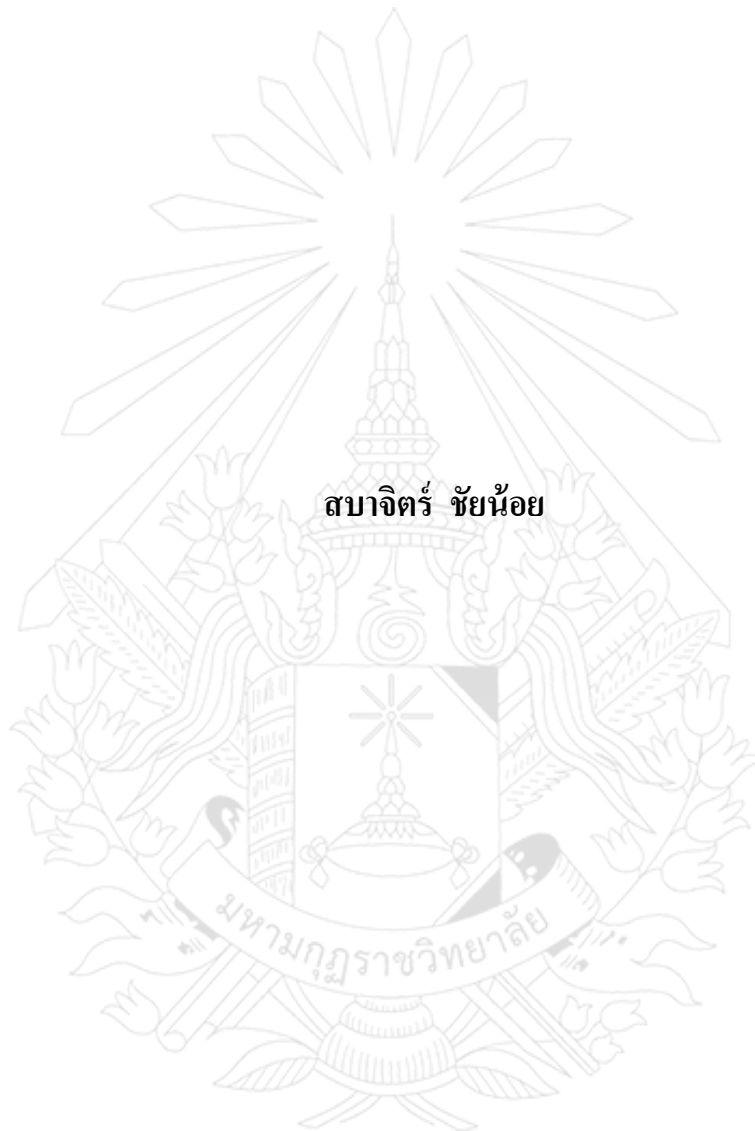
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

พฤษภาคม 2559

(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม)

การบริหารโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น

สบาจิตร ชัยน้อย

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

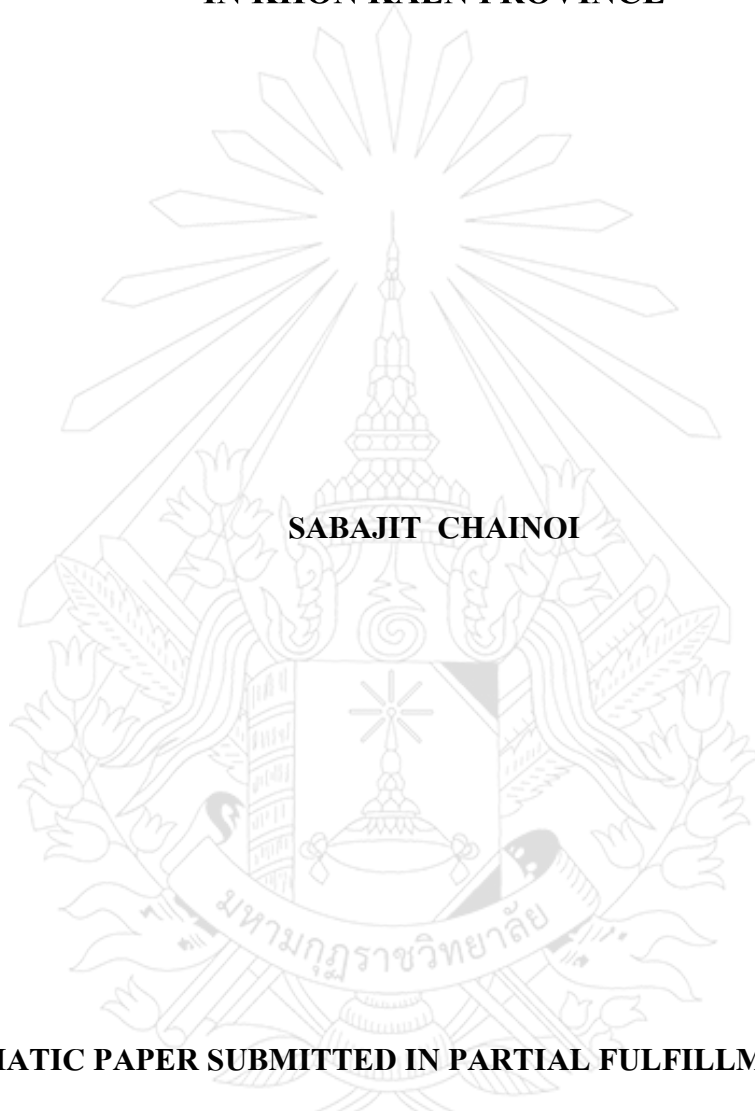
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

พฤษภาคม 2559

(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย)

**BASIC EDUCATIONAL INSTITUTES MANAGEMENT ACCORDING
TO THE PHILOSOPHY OF SUFFICIENT ECONOMY UNDER
PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA
IN KHON KAEN PROVINCE**

SABAJIT CHAINOI

**THEMATIC PAPER SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE
REQUIREMENTS FOR THE DEGREE OF MASTER OF EDUCATION**

DEPARTMENT OF EDUCATIONAL ADMINISTRATION

FACULTY OF EDUCATION

MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY

MAY, B.E.2559 (2016)

(COPYRIGHT MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY)

คณะกรรมการควบคุมสารนิพนธ์และคณะกรรมการสอบสารนิพนธ์ ได้พิจารณา
สารนิพนธ์ของ นางสาวจิตรี ชัยน้อย ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยได้

คณะกรรมการควบคุมสารนิพนธ์

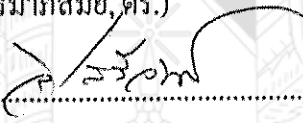

.....อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(พระครูธรรมภาณวิมลคุณ, คร.)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ดร.วิทย์พรรณ เสรีวัฒน์)

คณะกรรมการสอบสารนิพนธ์

.....ประธาน
(พระครูสุธีจริยวัฒน์, คร.)

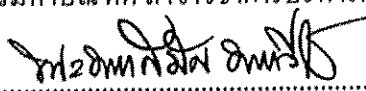

.....กรรมการ
(พระครูธรรมภาณวิมลคุณ, คร.)

.....กรรมการ
(ดร.วิทย์พรรณ เสรีวัฒน์)

.....กรรมการ
(พระณัฐวุฒิ วุฑฒิโก, คร.)

.....กรรมการ
(ดร.พรสมบัติ ศรีไสย)

คณะศึกษาศาสตร์ อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

.....รักษาการในตำแหน่งคณบดีคณะศึกษาศาสตร์
(พระมหาสมัคร มหาวีโร)

วันที่ 25 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2559

การบริหารโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น

สบาจิตร ชัยน้อย

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

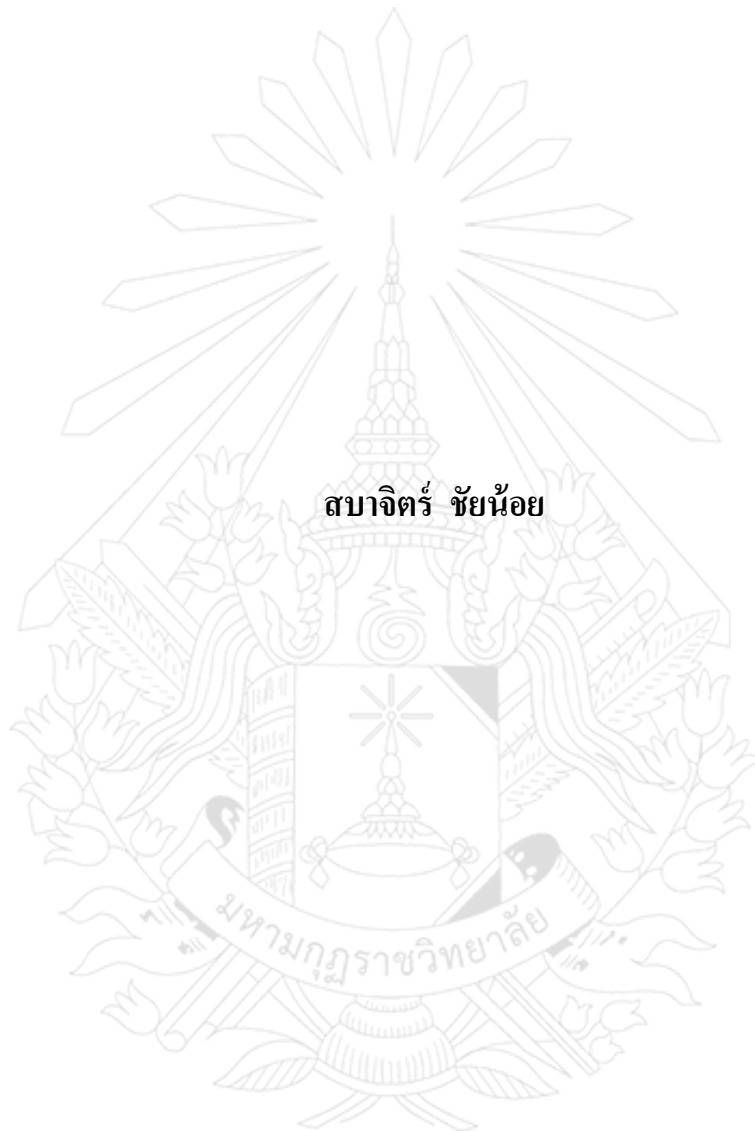
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

พฤษภาคม 2559

(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม)

การบริหารโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น

สบาจิตร ชัยน้อย

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

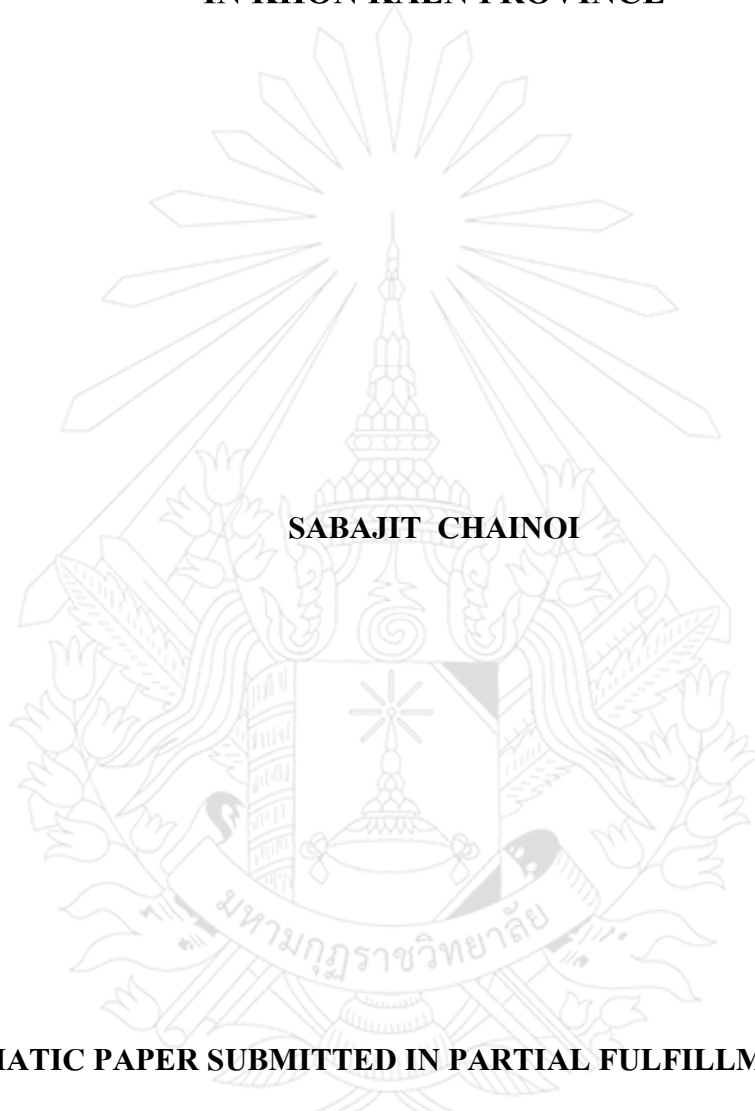
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

พฤษภาคม 2559

(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย)

**BASIC EDUCATIONAL INSTITUTES MANAGEMENT ACCORDING
TO THE PHILOSOPHY OF SUFFICIENT ECONOMY UNDER
PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA
IN KHON KAEN PROVINCE**

SABAJIT CHAINOI

**THEMATIC PAPER SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE
REQUIREMENTS FOR THE DEGREE OF MASTER OF EDUCATION**

DEPARTMENT OF EDUCATIONAL ADMINISTRATION

FACULTY OF EDUCATION

MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY

MAY, B.E.2559 (2016)

(COPYRIGHT MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY)

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ เรื่อง การบริหารโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น ฉบับนี้ สำเร็จสมบูรณ์ด้วยดี โดยได้รับความกรุณาอนุเคราะห์จาก พระครูธรรมวิมล, ดร. และ ดร. วิสัยวัฒน์ เสรีวัฒน์ ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ให้ความช่วยเหลือ ให้คำปรึกษาและชี้แนะแนวทางในกระบวนการศึกษาวิจัย ตลอดทั้งการตรวจสอบและแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ให้ข้อคิดที่เป็นประโยชน์ คุณแลและให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยด้วยความเอาใจใส่อย่างยิ่ง นับว่าเป็นความเมตตาอย่างสูงยิ่ง ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาและขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ นายแสงสินธุ์ สำเร็จ ดร. พรสมบัติ ศรีไสย และ รศ.ดร.ไพโรจน์ บัวสุข คณะผู้เชี่ยวชาญที่ได้กรุณาเสียสละเวลาอันมีค่าในการตรวจสอบความถูกต้อง และความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถาม จนเป็นเครื่องมือมาตรฐาน สามารถนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยทุกประการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดีเพราะได้รับการสนับสนุน ให้ความช่วยเหลือและให้กำลังใจ จากคุณพ่อประยูร สีละออง คุณแม่บัว สีละออง และนายรุ่งเรือง ชัยน้อย ตลอดจนญาติพี่น้อง และเพื่อนๆ ทุกคน ผู้วิจัยขอขอบพระคุณในความหวังดีและความห่วงใยเป็นที่สุด

คุณงามความดี ประโยชน์ และคุณค่าทั้งมวลอันพึงมีพึงได้จากสารนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอขอบเป็นเครื่องสักการบูชาพระคุณบิดา มารดา บูรพาจารย์ และบุพการีอื่นที่ได้ช่วยให้ผู้วิจัยประสบความสำเร็จในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้

สบาจิตร ชัยน้อย

5720440512028 : สาขาวิชา : การบริหารการศึกษา; ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา)
 คำสำคัญ : การบริหาร/หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง/สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
 นางสาวจิตรี ชัยน้อย : การบริหารโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น (BASIC EDUCATIONAL INSTITUTES MANAGEMENT ACCORDING TO THE PHILOSOPHY OF SUFFICIENT ECONOMY UNDER PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA IN KHON KAEN PROVINCE) คณะกรรมการควบคุมสารนิพนธ์ : พระครูธรรมมาภิสมัย ดร., ดร.วิไลพรณ์ เสรีวัฒน์, 106 หน้า. ปี พ.ศ. 2559

สารนิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการบริหารโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงใน 3 ด้าน คือ ด้านความพอประมาณ ด้านความมีเหตุผล ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และ เปรียบเทียบระดับการบริหารโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำนวน 385 คนโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของทาโร ยามานะ (Taro Yamane) จำแนกตามสถานภาพและขนาดสถานศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.95 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย การทดสอบค่าที และการทดสอบค่าเอฟ

ผลการวิจัยพบว่า

ระดับการบริหารโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงใน 3 ด้าน คือ ด้านความพอประมาณ ด้านความมีเหตุผล ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่นโดยรวมอยู่ในระดับมาก และเปรียบเทียบระดับการบริหารโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามสถานภาพ พบว่า ความพอประมาณ ด้านความมีเหตุผล ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยผู้บริหารมีระดับการปฏิบัติมากกว่าครูผู้สอน และเมื่อศึกษาเปรียบเทียบจำแนกตามขนาดสถานศึกษา พบว่า ด้านความพอประมาณ ด้านความมีเหตุผล ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี มีระดับการปฏิบัติแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5720440512028 : DEPARTMENT: EDUCATIONAL ADMINISTRATION ; M.Ed.
(EDUCATIONAL ADMINISTRATION).

KEYWORDS : ADMINISTRATION / PHILOSOPHY OF SUFFICIENT ECONOMY/
BASIC EDUCATIONAL SCHOOLS

SABAJIT CHAINOI : BASIC EDUCATIONAL INSTITUTES
MANAGEMENT ACCORDING TO THE PHILOSOPHY OF SUFFICIENT ECONOMY UNDER
PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA IN KHON KAEN PROVINCE. THEMATIC TITLE
ADVISOR COMMITTEE: PHRAKRUDHAMMAPISAMAI, Dr., Dr. WILAI PORN SAREEWAT, 106 P. 2016

The objectives of this thematic paper were to study administration philosophy of sufficient economy in basic educational schools under the Primary Educational Office in Khon Kaen Province and to compare the level of administration philosophy of sufficient economy in basic educational schools, classified by personnel status and school size. The populations used in this study were 385 personnel by used the square blocks of Taro Yamane and included school administrators and teachers. The instrument used in this study to collect data was questionnaire with reliability value equal to 0.95. The collected data were analyzed using computer packaged program to find frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, and F-test.

The results of the study were as follows:

The level of administration philosophy of sufficient economy in 3 aspects: moderation, reasonableness and good immunity in basic educational schools under the Primary Educational Office of Khon Kaen Province was in high level, in overall. In addition, while comparing the level of administration philosophy of sufficient economy; classified by personnel status, 3 aspects were statistically difference in significant at the 0.01 level and the school administrators had estimate more than the teachers. Moreover, while comparing classified by different sizes of schools, the result showed the difference in significant at the 0.05 level in 3 aspects.

สารบัญ

	หน้า
ประกาศศุณฺพการ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ข
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญแผนภาพ	ญ
บทที่	
1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
1.3 สมมติฐานของการวิจัย	4
1.4 กรอบแนวคิดในการวิจัย	5
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
1.6 ขอบเขตของการวิจัย	6
1.7 นิยามศัพท์เฉพาะ	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
2.1 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหาร	9
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	13
2.3 การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	26
2.4 สภาพพื้นที่ที่ศึกษา	38
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	40
3 วิธีดำเนินการวิจัย	43
3.1 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย	43
3.2 ระเบียบวิธีวิจัย	43

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	48
4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	48
4.2 ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล	49
4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	49
5 สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	66
5.1 สรุปผลการวิจัย	66
5.2 อภิปรายผลการวิจัย	69
5.3 ข้อเสนอแนะ	76
บรรณานุกรม	78
ภาคผนวก	83
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	84
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ เครื่องมือ	86
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล	90
ภาคผนวก ง แบบสอบถาม	92
ภาคผนวก จ แบบประเมินดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม	98
ภาคผนวก ฉ คำสัมภาษณ์แอลฟา	103
ประวัติย่อของผู้วิจัย	106

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
3.1	แสดงการจัดหมวดหมู่ของประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	44
4.1	แสดงค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานภาพ และขนาดของสถานศึกษา	50
4.2	ผลการวิเคราะห์ระดับการบริหาร โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในจังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวม	51
4.3	ผลการวิเคราะห์ระดับการบริหาร โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในจังหวัดขอนแก่น ด้านความพอประมาณ ในภาพรวมและรายข้อ	52
4.4	ผลการเปรียบเทียบระดับการบริหาร โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น ด้านความพอประมาณ จำแนกตามสถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง	54
4.5	ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแปรปรวน ระดับการบริหาร โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น ด้านความพอประมาณ จำแนกตามขนาดสถานศึกษา	55
4.6	ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบเป็นรายคู่ ระดับความความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนต่อการบริหาร โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น ด้านความพอประมาณ จำแนกตามขนาดสถานศึกษา	56
4.7	ผลการวิเคราะห์ระดับการบริหาร โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในจังหวัดขอนแก่น ด้านความมีเหตุผล ในภาพรวมและรายข้อ	57

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
4.8	ผลการเปรียบเทียบระดับการบริหาร โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น ด้านความมีเหตุผล จำแนกตามสถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง	59
4.9	ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแปรปรวน ระดับการบริหารโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานในจังหวัดขอนแก่น ด้านความมีเหตุผล จำแนกตามขนาดสถานศึกษา	60
4.10	ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบเป็นรายคู่ ระดับความความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนต่อการบริหาร โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานในจังหวัดขอนแก่น ด้านความมีเหตุผล จำแนกตามขนาดสถานศึกษา	61
4.11	ผลการวิเคราะห์ระดับการบริหาร โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานในจังหวัดขอนแก่น ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี ในภาพรวมและรายข้อ	62
4.12	ผลการเปรียบเทียบระดับการบริหาร โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี จำแนกตามสถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง	63
4.13	ผลการเปรียบเทียบระดับการบริหาร โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี จำแนกตามขนาดสถานศึกษา	64

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่

หน้า

- 4.14 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบเป็นรายคู่ ระดับความความคิดเห็นของ
ผู้บริหาร สถานศึกษาและครูผู้สอนต่อการบริหาร โดยใช้หลักปรัชญาของ
เศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี ตาม
ขนาดสถานศึกษา

65

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่

หน้า

1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

5

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เนื่องในโอกาสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ภูมิพลอดุลยเดช ทรงครองสิริราชสมบัติ 60 ปี ในปี พ.ศ. 2549 กระทรวงศึกษาธิการมีความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณแห่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ที่ทรงได้รับการยกย่องจากนานาประเทศเป็นกษัตริย์นักพัฒนา จึงได้น้อมนำพระราชดำริเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นกรอบแนวคิดและแนวทางในการส่งเสริมสถานศึกษาทั่วประเทศให้นำไปประยุกต์ใช้อย่างจริงจังและเหมาะสม เพื่อปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์การดำเนินชีวิตของบุคลากรด้านการศึกษาและผู้เรียนให้อยู่บนพื้นฐานของความพอเพียง รวมทั้งเป็นภูมิคุ้มกันของสังคม และมีการเชื่อมโยงเครือข่ายแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน ตลอดจนมีนโยบายให้หน่วยงานในสังกัด ร่วมประสานความร่วมมือในการดำเนินการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552, หน้า 4)

จากการศึกษาพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง หลักการ แนวคิดของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงหากนำไปสู่การปฏิบัติจะก่อให้เกิดความพอประมาณ ความมีเหตุผล และ การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีแก่ตนเอง ชุมชน สังคม และประเทศชาติเพราะเศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตและปฏิบัติตนของประชาชนทุกระดับตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชนถึงระดับรัฐ ทั้งในด้านการพัฒนาและด้านการบริหารประเทศ ให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อยุคโลกาภิวัตน์จากกระแสการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ ทั้งภายนอกและภายในประเทศที่ปรับเปลี่ยนเร็วและซับซ้อนมากยิ่งขึ้น เป็นทั้งโอกาสและความเสี่ยงต่อการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะข้อผูกพันที่จะเป็นประชาคมอาเซียนในปี 2558 จึงจำเป็นต้องนำภูมิคุ้มกันที่มีอยู่ พร้อมทั้งเร่งสร้างภูมิคุ้มกันที่มีอยู่ในประเทศไทยให้เข้มแข็งขึ้นมาใช้ในการเตรียมความพร้อมให้แก่คน สังคม และระบบเศรษฐกิจของประเทศให้สามารถปรับตัวรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสมสามารถพัฒนาประเทศให้ก้าวหน้าต่อไปเพื่อประโยชน์สุข ที่ยั่งยืนของสังคมไทย (สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2551, หน้า423)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 พ.ศ.2555-2559 มีแนวคิดที่ต่อเนื่องจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8-10 โดยยึดหลักการพัฒนาประเทศมุ่งสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ให้ความสำคัญกับการปฏิบัติตาม “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ส่งเสริม

ให้มีการปฏิบัติอย่างจริงจัง โดยยึดคุณธรรมเป็นหลักในการพัฒนาเศรษฐกิจในตลาดเสรี ส่งเสริมการรู้จักสามัคคีและเกื้อกูลแบ่งปันกันทุกระดับตั้งแต่ ระดับครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติทำให้หน่วยงานราชการเกิดการตื่นตัวจัดทำกิจกรรมภายใต้โครงการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงเพิ่มมากขึ้น ขับเคลื่อนให้บังเกิดผลในทางปฏิบัติที่ชัดเจนยิ่งขึ้นในทุกภาคส่วนทุกระดับ ยึดแนวคิดการพัฒนาแบบบูรณาการเป็นองค์รวมที่มี “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” มีการเชื่อมโยงทุกมิติของการพัฒนาอย่างบูรณาการ ทั้งมิติตัวตน สังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อมและการเมือง เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันให้พร้อมเผชิญการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในระดับปัจเจก ครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ ขณะเดียวกันให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในสังคมในกระบวนการพัฒนาประเทศ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2554, หน้า 8-14)

กระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายส่งเสริมให้มีการบริหารโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาทั่วประเทศ ได้จัดทำยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา โดยเฉพาะด้านการศึกษาที่มีการเร่งรัดการปฏิรูปการศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้สถานศึกษานำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษามาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและการบริหารจัดการของสถานศึกษา เพื่อให้เกิดผลในทางปฏิบัติได้ทุกระดับอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล เกิดการปรับเปลี่ยนกระบวนการในการดำเนินชีวิตบนพื้นฐานของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างต่อเนื่อง โดยได้กำหนดเป้าหมายการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา (พ.ศ. 2550-2554) กำหนดจัดทำเป็น 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 (พ.ศ. 2550) กำหนดให้สถานศึกษาเป็นสถานศึกษาด้านแบบการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดการกระบวนการเรียนการสอนและการบริหาร ไม่ต่ำกว่า 80 แห่ง ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2551-2552) กำหนดให้มีการพัฒนาเครือข่ายสถานศึกษาด้านแบบในการจัดการกระบวนการเรียนการสอนและการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในทุกจังหวัดเป็นจำนวน 800 แห่ง และระยะที่ 3 (พ.ศ. 2553-2554) ได้พัฒนาสถานศึกษาให้สามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดการกระบวนการเรียนการสอน และการบริหารจัดการที่เหมาะสมกับบริบทของแต่ละสถานศึกษาทั่วประเทศ (สำนักปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2550) ต่อมาสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดนโยบายขยายผลในปี พ.ศ. 2554-2556 ให้สถานศึกษาผ่านการประเมินเป็นสถานศึกษาพอเพียง เพิ่มเป็นจำนวน 9,999 แห่งและในปี พ.ศ. 2556 ได้ดำเนินการติดตามประเมินผลสถานศึกษาในสังกัดทั่วประเทศ พบว่ามีสถานศึกษาที่ผ่านเกณฑ์การประเมิน สามารถเป็นสถานศึกษาพอเพียง ได้จำนวนทั้งสิ้น 6,819 แห่ง (สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์, 2557, หน้า 5)

จากยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดเป็นนโยบายในปีงบประมาณพ.ศ. 2557 ให้นักเรียนทุกคนมีความสำนึกในความเป็นชาติไทยและวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมจากนโยบายดังกล่าวผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ผู้อำนวยการสถานศึกษา ครู และบุคลากรทางการศึกษา จึงเป็นผู้รับผิดชอบโดยตรงในการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา โดยนำสู่การปฏิบัติ เน้นการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ มีการออกแบบการเรียนรู้ที่นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการในขั้นตอนกระบวนการจัดการเรียนการสอน ตั้งแต่ระดับอนุบาล ระดับมัธยมศึกษาขั้นพื้นฐาน และศึกษานอกโรงเรียน ซึ่งจากยุทธศาสตร์ที่กล่าวมาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่นทั้ง 5 เขต เป็นหน่วยงานหลักในการจัดการศึกษาเพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปตามกฎหมาย นโยบาย และสอดคล้องกับหลักการจัดการศึกษา ได้ตระหนักถึงความสำคัญในการพัฒนามาตรฐานคุณภาพผู้เรียนให้มีความสามารถคุณธรรมทั้งด้านวิชาการและวิชาชีพอย่างต่อเนื่องในการดำเนินชีวิต เศรษฐกิจพอเพียงอย่างยั่งยืนและส่งเสริมการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติของสถานศึกษา ซึ่งจากนโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น กำหนดให้ผู้บริหาร ครูผู้สอน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีความรู้ความเข้าใจและความสำคัญของการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา และสามารถขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่เน้นความพอประมาณ การมีเหตุผล และการสร้างภูมิคุ้มกัน การจัดการเรียนรู้และการบริหารจัดการในโรงเรียนผ่านการประเมินเป็นสถานศึกษาพอเพียง และเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้อย่างเป็นแก่นสารที่นำไปสู่การปฏิบัติอย่างแท้จริง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2557, หน้า 42) ซึ่งปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับบริบทการพัฒนาประเทศที่ยั่งยืนนั้นยึดหลักการทำงานในการพัฒนาโดยเอา“การพัฒนาคน” เป็นตัวตั้งและยึดหลัก “ผลประโยชน์ของประชาชน” “ภูมิสังคม” การมีส่วนร่วมของประชาชนและ“การพึ่งตนเอง” โดยดำเนินการอย่างบูรณาการที่อาศัยความ “รู้รักสามัคคี” ของทุกฝ่ายและเป็นไปตามลำดับขั้น (ธีรพงษ์ มหาวิโร, 2555, หน้า 35)

การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาสามารถทำได้ 3 ลักษณะ คือ ด้านการบริหารสถานศึกษา โดยนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการสร้างวัฒนธรรมในองค์กร เช่น วัฒนธรรมด้านการประหยัด ปลูกฝังให้เป็นวิถีชีวิตของบุคลากรและของผู้เรียน ด้านการเรียนการสอน ควรนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมากำหนดไว้ในหลักสูตรที่เน้นความเป็นท้องถิ่น กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ที่สอดคล้องหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่หน่วยการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ และการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (ลัดดา ศิลา น้อย และคณะ, 2552,

หน้า 26) ในส่วนของการบริหารโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจในสถานศึกษาที่พบเป็นปัญหาคือผู้บริหารไม่มีความเข้าใจอย่างทอ่งแท้ในหลักการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไม่สามารถประยุกต์ใช้ในหลักการบริหารจัดการสถานศึกษา ครูผู้สอนโดยส่วนใหญ่ไม่มีความชัดเจนในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการในกระบวนการจัดการเรียนรู้

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น ทั้ง 5 เขต จึงกำหนดเป็นนโยบายให้สถานศึกษาดำเนินการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ความเป็นไทยและวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้มีความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม โดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาบริหารจัดการศึกษาในด้านการพัฒนาบุคลากร การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการในการจัดหลักสูตรสถานศึกษา การจัดกำหนดหน่วยการเรียนรู้ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2557, หน้า 7)

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นข้าราชการครูจึงตระหนักถึงความสำคัญและสนใจที่จะศึกษาการบริหารโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น ในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารสถานศึกษา 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความพอประมาณ ด้านความมีเหตุผล ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดีเพื่อสรุปเป็นข้อมูลและใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาต่อไปในอนาคต

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาระดับการบริหารโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น

1.2.2 ศึกษาเปรียบเทียบระดับการบริหารโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่นจำแนกตามสถานภาพและขนาดของสถานศึกษา

1.3 สมมติฐานของการวิจัย

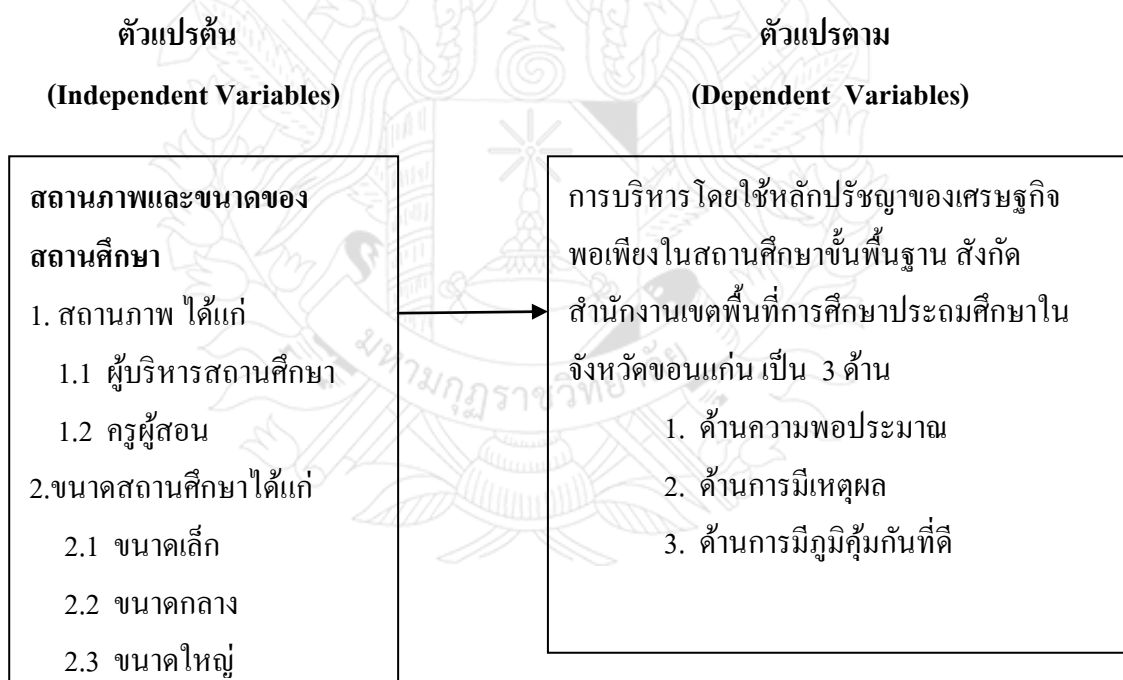
จากผลการศึกษางานวิจัยของปรีชา ศรีล็บขวา (2553), ศรีพร แก้วโงง (2554), ระพีพรรณ คณาฤทธิ์ (2554), อรุณศรี ประยูรพันธ์ (2556), และสุจิราเรียนทับ (2556) ที่ศึกษาเรื่องการบริหารโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาพบว่า มีความคิดเห็นแตกต่างกัน เมื่อเปรียบเทียบจำแนกตามสถานภาพ และขนาดของสถานศึกษาผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานดังนี้

1.3.1 ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อการบริหารโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่นแตกต่างกัน

1.3.2 ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีขนาดสถานศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่นแตกต่างกัน

1.4 กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้กรอบแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ มาใช้ในการวิจัยการบริหารโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่นดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2554, หน้า 9-10)

แผนภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.5.1 ทำให้ทราบถึงระดับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ต่อการบริหาร โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น

1.5.2 ผู้บริหาร และครูผู้สอน ได้นำข้อมูลเกี่ยวกับการบริหาร โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

1.5.3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาทั่วไป ได้นำข้อมูลเกี่ยวกับการบริหาร โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผนจัดทำนโยบายและพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาให้มีความรู้ความเข้าใจในการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

1.6 ขอบเขตของการวิจัย

เพื่อให้การวิจัยครั้งนี้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยโดยมุ่งศึกษาการบริหาร โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น โดยมีรายละเอียดดังนี้

1.6.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตเนื้อหาของการวิจัยไว้ โดยมุ่งศึกษาการบริหาร โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น โดยศึกษาจากแนวคิดเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

ตัวแปรต้น ได้แก่ สถานภาพของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และขนาดของสถานศึกษา

ตัวแปรตาม ได้แก่ การบริหาร โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น

1.6.2 ขอบเขตด้านประชากร

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่นจำนวน 10,417 คน

1.6.3 ขอบเขตด้านพื้นที่

ได้แก่ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น จำนวน 1,007 โรงเรียน

1.7 นิยามศัพท์เฉพาะ

การบริหาร หมายถึง กระบวนการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆที่บุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปร่วมมือกันดำเนินการกิจต่างๆเพื่อให้การกิจนั้นบรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยมุ่งเน้นให้หน่วยงานหรือองค์กรนั้นทำงานอย่างเต็มความสามารถมีระบบและนำมาซึ่งความสำเร็จลุล่วงในการปฏิบัติงานได้รับการยอมรับจากบุคคลภายในและนอกองค์กรสร้างความสำเร็จให้กับองค์กรโดยอาศัยกระบวนการที่เป็นระบบและใช้ทรัพยากรตลอดจนเทคนิคต่างๆอย่างเหมาะสม

หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง แนวทางดำเนินชีวิตและปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับตั้งแต่ระดับครอบครัวระดับชุมชนจนถึงระดับรัฐในการบริหารและพัฒนาประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลางก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ภายใต้เงื่อนไข การมีความรู้และคุณธรรมโดยยึดหลัก 3 ห่วง คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี

การบริหาร โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง กระบวนการในการใช้ศาสตร์และศิลป์ที่นำเอาทรัพยากรทางการศึกษา มาประยุกต์ใช้ในการจัดการศึกษาการพัฒนาบุคลากร การจัดโครงสร้างการบริหารในองค์กร การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียน การสอน ทำให้เกิดคุณลักษณะอย่างมีความรู้ควบคู่คุณธรรม ในด้านความพอประมาณ ด้านความมีเหตุผล ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี

ด้านความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีในการปฏิบัติกิจกรรมด้านการบริหารสถานศึกษาให้คุ้มค่า พอเหมาะพอควรต่อความจำเป็นเหมาะสมกับฐานะของตนเองสภาวะสังคมสิ่งแวดล้อมการใช้ทรัพยากรในการดำเนินการให้พอประมาณไม่มากเกินไปและไม่น้อยเกินไปจนขาดแคลน

ด้านความมีเหตุผล หมายถึง การมีความรอบคอบ มีสติในการปฏิบัติกิจกรรมด้านการบริหารสถานศึกษาโดยการตัดสินใจดำเนินการ พัฒนา ส่งเสริม ปรับปรุง เรื่องต่างๆพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้นๆ

ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับต่อผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงในด้านเศรษฐกิจสังคมสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมในการปฏิบัติกิจกรรมด้านการบริหารสถานศึกษาเพื่อให้สามารถปรับตัวและรับมือได้อย่างทันที่ทันทั่วทั้งที่โดยการเตรียมตนเองเตรียม

วิธีการทำงานเพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลงต่างๆ เพื่อการทำงานสามารถดำเนินไปได้และนำมาซึ่งผลประโยชน์ในระยะยาวและความสุขที่ยั่งยืน

สถานภาพ หมายถึง บุคลากรซึ่งดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้รักษาการในตำแหน่งผู้บริหารและครูผู้สอนที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น

ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้ดำรงตำแหน่งหรือผู้รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการและรองผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น

ครูผู้สอน หมายถึง ผู้ดำรงตำแหน่งปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น

ขนาดของสถานศึกษา หมายถึง การกำหนดขนาดของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น โดยกำหนดขนาดได้ดังนี้ สถานศึกษาขนาดเล็ก คือสถานศึกษาที่มีจำนวนนักเรียน 1-120 คน สถานศึกษาขนาดกลาง คือสถานศึกษาที่มีจำนวนนักเรียน 121- 300 คน สถานศึกษาขนาดใหญ่ คือ สถานศึกษาที่มีจำนวนนักเรียน 301 คน ขึ้นไป

สถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น หมายถึง โรงเรียนที่จัดการศึกษาในระดับประถมศึกษา (ระดับการศึกษาปฐมวัยถึงระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6) และโรงเรียนที่จัดการศึกษาในระดับประถมศึกษา ถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (ระดับการศึกษาปฐมวัยถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การบริหาร โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่นผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสารและงานการศึกษาที่เกี่ยวข้องดังนี้

- 2.1 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหาร
- 2.2 แนวคิดเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- 2.3 การบริหาร โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- 2.4 สภาพพื้นที่ที่ศึกษา
- 2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหาร

2.1.1 ความหมายการบริหาร

การบริหารอาจพิจารณาได้สองทาง คือ พิจารณาตามแนวทางที่มนุษย์ร่วมกันปฏิบัติหรือดำเนินการ เพื่อความเจริญก้าวหน้าของสังคม และพิจารณาตามหลักวิชาที่เป็นทฤษฎี หลักการ กระบวนการและปัจจัยที่ช่วยมนุษย์ให้สามารถดำเนินงานของหน่วยงานองค์การ สังคมและประเทศชาติอย่างเป็นระเบียบ เพื่อให้การพัฒนาเป็นไปตามแนวทางขององค์กรนั้นๆมีความประสงค์ ได้มีนักวิชาการและหน่วยงานทางด้านการศึกษาได้ให้ความหมายของการบริหาร สรุปได้ดังนี้

ธีรรัตน์ กิจจารักษ์ (2542, หน้า 11) ได้สรุปการบริหาร หมายถึง กระบวนการในการใช้ศาสตร์และศิลป์ที่นำเอาทรัพยากรการศึกษามาปฏิบัติประกอบกับกระบวนการบริหาร โดยมีเป้าหมายเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

เกษม จันทรแก้ว (2540, หน้า 512 - 514) ได้ให้ความหมายว่าการบริหารหมายถึงศิลปะการดำเนินการนำวัตถุประสงค์สู่ระบบด้วยระบบกระบวนการผลิตจนได้ผลผลิตตามที่กำหนดไว้การบริหารจึงเป็นการดำเนินการให้ทุกโครงการทำหน้าที่สัมพันธ์กันเป็นเรื่องยากที่จะทำให้เกิดการผสมผสานกันถ้าไม่วางแผนการดำเนินการที่ดีซึ่งขึ้นอยู่กับผู้บริหารที่วางแผนบริหารอย่างไรอย่างใดก็ดีผู้บริหารมีหน้าที่อำนาจการ (Directing) ตามอำนาจหน้าที่จากหน่วยงาน (Organizing) ที่เป็นผู้รับผิดชอบควบคุม (Controlling) ในการนำแผนงาน (Planning) ที่ได้กำหนดไว้แล้วไปดำเนินการ

ร่วมกันทรัพยากร (Assembling Resource) ทำให้การผลิตหรือการใช้ปัจจัยการบริหาร ได้แก่ คน งบประมาณ เครื่องมืออุปกรณ์สวัสดิการ ฯลฯ ก่อให้เกิดผลผลิตขั้นสุดท้าย

สมศักดิ์ คงเที่ยง (2542, หน้า 1) ให้ความหมายว่าการบริหาร หมายถึง กิจกรรมต่างๆ ที่บุคคล ตั้งแต่สองคนขึ้นไป ร่วมมือกันดำเนินการ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างหนึ่งอย่างใด หรือ หลายๆอย่าง ที่บุคคลร่วมกันกำหนด โดยใช้กระบวนการ อย่างมีระบบ และให้ทรัพยากร ตลอดจนเทคนิคต่างๆ อย่างเหมาะสม

บุญทัน ดอกไธสง (2537, หน้า 1) ให้ความหมายว่า การบริหารคือการจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ให้มีประสิทธิภาพมากที่สุดเพื่อตอบสนองความต้องการของบุคคลองค์กรหรือประเทศหรือ การจัดการเพื่อผลกำไรของทุกคนในองค์กร

สรุปได้ว่าการบริหาร หมายถึง กระบวนการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆที่บุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ร่วมมือกันดำเนินการกิจต่างๆ เพื่อให้การกิจนั้นบรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพและ ประสิทธิผลโดยมุ่งเน้นให้หน่วยงานหรือองค์กรนั้นทำงานอย่างเต็มความสามารถมีระบบและนำมา ซึ่งความสำเร็จลุล่วงในการปฏิบัติงานได้รับการยอมรับจากบุคคลภายในและนอกองค์กรสร้าง ความสำเร็จให้กับองค์กรโดยอาศัยกระบวนการที่เป็นระบบและใช้ทรัพยากรตลอดจนเทคนิคต่างๆ อย่างเหมาะสม

2.1.2 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหาร

ภาวิดา ชาราศรีสุทธิ และวิบูลย์ ไตวณะบุตร (2542, หน้า 6) กล่าวว่าการบริหารเป็น กิจกรรมต่างๆที่บุคคลหลายคนภายในองค์กรร่วมกันดำเนินการเพื่อพัฒนาสมาชิกของสังคมในทุกๆ ด้านนับแต่บุคลิกภาพความรู้ความสามารถเจตคติพฤติกรรมคุณธรรมเพื่อให้มีค่านิยมตรงกันกับ ความต้องการของสังคมโดยกระบวนการต่างๆที่อาศัยควบคุมสิ่งแวดล้อมให้มีผลต่อบุคคลและ อาศัยทรัพยากรตลอดจนเทคนิคต่างๆอย่างเหมาะสมเพื่อให้บุคคลพัฒนาไปตรงตามเป้าหมายของ สังคมที่ตนดำเนินชีวิตอยู่

จันทรานี สงวนนาม (2547, หน้า 11) ได้กล่าวว่าการบริหารเป็นเรื่องของการทำกิจกรรม โดยผู้บริหารและสมาชิกในองค์กรเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพด้วยการใช้ ทรัพยากรและเทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์สูงสุด

นิพนธ์ กินาวงศ์ (2543, หน้า 33) กล่าวว่าการบริหารเป็นการร่วมมือกันปฏิบัติงานของ บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป โดยมีวัตถุประสงค์เดียวกันและมีวัตถุประสงค์ร่วมกัน โดยรูปแบบการ บริหารมีลักษณะที่สำคัญ 4 ประการดังนี้

1. การบริหารเป็นกิจกรรมของกลุ่มบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป
2. การบริหารเป็นการที่กลุ่มบุคคลร่วมมือกันทำกิจกรรม

3. การบริหารเป็นการทำกิจกรรมเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกัน

4. การบริหารเป็นการทำกิจกรรมโดยใช้กระบวนการและทรัพยากรที่เหมาะสม

วิโรจน์ สารรัตนะ (2555, หน้า 1) ได้ให้คำจำกัดความไว้ว่าการบริหารเป็นกระบวนการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุจุดหมายขององค์การอย่างมีประสิทธิภาพ (Efficient) และประสิทธิผล (Effective) โดยอาศัยหน้าที่ทางการบริหาร (Administrative functions)

สรุปได้ว่าแนวคิดการบริหารเป็นการดำเนินกิจกรรมต่างๆที่บุคคลหลายคนภายในองค์กรร่วมกันปฏิบัติเพื่อพัฒนาสมาชิกของสังคมให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพด้วยการใช้ทรัพยากรและเทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์สูงสุด

2.1.3 ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหาร

ทฤษฎี คือ แนวความคิดหรือความเชื่อที่เกิดขึ้นอย่างมีหลักเกณฑ์มีการทดสอบและการสังเกตจนเป็นที่แน่ใจ ทฤษฎีเป็นเซต (Set) ของมโนทัศน์ที่เชื่อมโยงซึ่งกันและกัน ถ้าทฤษฎีได้รับการพิสูจน์บ่อยๆ จะกลายเป็นกฎเกณฑ์ ทฤษฎีเป็นแนวคิดที่มีเหตุผลและสามารถนำไปประยุกต์และปฏิบัติได้ ทฤษฎีมีบทบาทในการให้คำอธิบายเกี่ยวกับปรากฏการณ์ทั่วไปและชี้แนะการวิจัย

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ (2540, หน้า11) กล่าวไว้ว่าการบริหารและการจัดการอาจใช้แทนกันได้ เพราะเป็นกิจกรรมที่หวังผลขั้นสุดท้ายอย่างเดียวกัน คือความสำเร็จของงาน สำหรับการบริหารใช้กันมากในการบริหารรัฐกิจ ส่วนการจัดการใช้กันมากในทางธุรกิจ หรืออีกนัยหนึ่งอาจกล่าวได้ว่าการบริหารนั้นมุ่งเน้นการกำหนดนโยบายและการวางแผน ส่วนการจัดการเป็นการนำเอานโยบายและแผนไปดำเนินการให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

อัจฉรา สังข์สุวรรณ (2540, หน้า 11) ได้กล่าวถึงทฤษฎีการบริหารไว้ดังนี้

1. หลักการบริหารตามแนวคิดของTaylor สรุปได้ดังนี้

1.1 พัฒนาวิธีการทำงาน โดยใช้วิธีการทำงานที่ดีที่สุด แทนกฎเกณฑ์ที่ไม่แน่นอนเพื่อช่วยให้การทำงานลุล่วง สำเร็จได้ตามวัตถุประสงค์ ซึ่งการค้นหาวิธีที่ดีที่สุดจะต้องมาจากกรณีวิเคราะห์และทดลองแบบวิทยาศาสตร์มีการกำหนดมาตรฐานของงาน การจ่ายผลตอบแทนจะจ่ายตามผลผลิต จ่ายตามความสามารถของผู้ปฏิบัติงาน ซึ่งถือว่าเป็นการจ่ายแบบจูงใจ

1.2 การคัดเลือก และการจัดบุคคลเข้าทำงานอย่างมีหลักเกณฑ์และเหมาะสม มอบหมายงานให้ตรงกับความรู้ความสามารถของเขา จัดการฝึกอบรม เพื่อประสิทธิภาพในการทำงาน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อองค์กรและผู้ปฏิบัติ

1.3 เน้นการปฏิบัติ เพื่อทำให้ได้ผลผลิตที่มากที่สุดแทนการกำจัดผลผลิต

1.4 เน้นการประสานงานร่วมกัน อย่างมีมิตรภาพ และความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ระหว่างผู้บริหารกับผู้ใต้บังคับบัญชา

2. ทฤษฎีการบริหารของ Henri Fayol เขาเชื่อว่าการบริหารที่ดีจะต้องมีแบบแผนเฉพาะอย่าง ที่สามารถระบุและวิเคราะห์ได้ เขากล่าวไว้ว่าผู้บริหารที่ดีจะต้องมีสุขภาพอนามัยดี มีสติปัญญาดี มีจริยธรรม มีการศึกษา มีความสามารถ และมีเทคนิควิธีการในการบริหาร รวมทั้งต้องมีประสบการณ์ในการทำงาน

ปราชนญา กล้าผจญ (2545, หน้า 16) กล่าวว่า กระบวนการบริหารมีกิจกรรมสำคัญ 5 ประการ ได้แก่

1. การวางแผน (Planning) เป็นการกำหนดจุดประสงค์ว่าจะทำอย่างไร เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จ ได้แก่การวางแผนกลยุทธ์ และการวางแผนปฏิบัติการ

2. การจัดองค์การ (Organizing) เป็นการออกแบบและพัฒนาองค์การขึ้นมา

3. การอำนวยการ (Directing) เป็นการสื่อสาร ชูใจ การตัดสินใจและแก้ไขปัญหาในหน่วยงาน เพื่องานสำเร็จตามเป้าหมาย

4. การควบคุม (Controlling) เป็นการกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงาน การวัดผลการปฏิบัติงานและการแก้ไขผลการปฏิบัติงาน

5.การจัดบุคลากรลงสู่หน่วยงาน (Staffing) เป็นการสรรหา บรรจุบุคคลที่เหมาะสมในการปฏิบัติงานขององค์การ

สมศักดิ์ คงเที่ยง (2545, หน้า 106) กล่าวว่า ทฤษฎีการบริหาร ได้แก่

1. ทฤษฎีกำหนดรูปแบบใหม่ มีสามองค์ประกอบแทนที่ ได้แก่ Ambient หมายถึงสิ่งแวดล้อม นี้มีส่วนที่กล่าวถึงบ่อยๆ ได้แก่ สิ่งที่ทำให้พอใจ และสิ่งที่ไม่พึงพอใจ สิ่งกระตุ้น ในฐานะกลุ่มที่ตอบสนองความพึงพอใจต่อการทำงานมากกว่าความไม่พึงพอใจต่อการทำงาน อย่างไรก็ตามการขาดแคลนตัวกระตุ้น ในฐานะกลุ่มที่ตอบสนองต่อความพึงพอใจในการทำงานมากกว่าความไม่พึงพอใจต่อการทำงาน อย่างไรก็ตามการขาดแคลนตัวกระตุ้นก็อาจเป็นบ่อเกิดแห่งความไม่พึงพอใจก็ได้ องค์ประกอบของ Ambient นั้นมีอยู่ 5 ประการด้วยกัน ได้แก่ เงินเดือน โอกาสที่จะได้งอกงาม โอกาสที่จะเสี่ยง ความสัมพันธ์ที่มีต่อผู้บังคับบัญชา และสถานภาพ

2. บรรยากาศ อลัน บราวน์ (Alan Brown) ได้เสนอกลยุทธ์สองประการสำหรับเปลี่ยนแปลงบรรยากาศของโรงเรียน ประการแรก ได้แก่กลยุทธ์ด้านคลินิก ประการที่สอง ได้แก่กลยุทธ์ที่มุ่งความเจริญงอกงามเป็นศูนย์กลาง ทั้งสองกลยุทธ์นี้ต่างก็ไม่ได้เป็นตัวเลือกแก่กันและกัน แต่สามารถใช้ด้วยกัน โดยเรียงตามลำดับ และทั้งสองกลยุทธ์ต่างก็จำเป็นต่อการเปลี่ยนแปลงกลยุทธ์ด้านคลินิกนั้น เน้นที่ธรรมชาติของสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มย่อยในโรงเรียน ในขณะที่กลุ่มมุ่งความเจริญงอกงามเป็นศูนย์กลางนั้นเน้นที่การพัฒนาเอกัตบุคคล

กลยุทธ์คลินิคนั้น มุ่งดูความรู้ขององค์กร ต่อจากนั้นก็วิเคราะห์บรรยากาศขององค์กร กำหนดลำดับขั้นตอนสำคัญของการปฏิบัติการ และวางแผนการดำเนินการ เมื่อปฏิบัติสำเร็จแล้วก็มีการประเมินผลการปฏิบัตินั้น สำหรับกลยุทธ์มุ่งความเจริญงอกงามเป็นศูนย์กลางนั้น มองว่าการเปลี่ยนแปลงเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับ โรงเรียน การเปลี่ยนแปลงนั้นต้องมีทิศทางที่แน่ชัด และควรนำไปสู่ความก้าวหน้า ครูอาจารย์มีศักยภาพสูงมากที่จะพัฒนาและนำเอาความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นไปใช้ให้เกิดประโยชน์

3. ทฤษฎีการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ฮอยและมิสเกล ได้มีการวิจัยสอบถามอาจารย์ใหญ่ในโรงเรียนประถมศึกษาจำนวน 232 โรงเรียน ในสหรัฐอเมริกาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ผลปรากฏว่าอาจารย์ใหญ่ผู้ที่สามารถตัดสินใจได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น ปรากฏว่าเป็นผู้เตรียมการมาดี หาข้อมูลแยกแยะระหว่างข้อเท็จจริงกับความคิดเห็นได้อย่างชัดเจน และรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นด้วยความจริงใจ

4. ทฤษฎีอำนาจ และความขัดแย้งในสถาบันการศึกษาของวิกเตอร์ บอลด์ริจ เน้นที่การแยกส่วนของระบบสังคม ออกเป็นกลุ่มผลประโยชน์ ซึ่งแต่ละกลุ่มต่างก็มีเป้าประสงค์ที่แตกต่างกันออกไป ศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มผลประโยชน์เหล่านี้ และแต่ละกลุ่มต่างก็พยายามที่จะได้เปรียบอีกกลุ่มหนึ่งหรืออีกหลายกลุ่ม

สรุปว่า ทฤษฎีการบริหาร คือวิธีการหรือกฎเกณฑ์ทำงานที่ดีที่สุด ที่ไม่มีหลักเกณฑ์ที่แน่นอน เพื่อช่วยให้การทำงานลุล่วง สำเร็จได้ตามวัตถุประสงค์ ซึ่งการค้นหาวีธีที่ดีที่สุดจะต้องมาจากการปฏิบัติการ และวางแผนการดำเนินการ อย่างมีประสิทธิภาพ

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2.2.1 ความเป็นมาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

สุเมธ ตันติเวชกุล (2554, หน้า 1) กล่าวไว้ว่า เศรษฐกิจพอเพียงเป็นกรอบแนวทางในการดำเนินชีวิต ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีพระราชดำรัสแก่ชาวไทยมาเป็นระยะเวลา มากกว่า 30 ปี การพัฒนาของประเทศไทยที่ผ่านมานั้น ไม่ได้คำนึงถึงรากฐานของประเทศ ซึ่งเป็นรากฐานในด้านเกษตรกร จากการมองย้อนกลับไปในปี 2540 ซึ่งเกิดวิกฤตการณ์ฟองสบู่แตก เป็นเพราะประเทศไทยยังไม่มีความพร้อมที่จะพัฒนามุ่งสู่การเป็นประเทศอุตสาหกรรม ไม่ว่าจะเป็นปัจจัยสำคัญ คือ ประเทศไทยยังขาดเงินที่จะนำมาพัฒนาประเทศ เป็นเหตุต้องไปกู้มาเพิ่ม ด้านเทคโนโลยีซึ่งไม่มี ต้องนำเข้าจากต่างประเทศ สุดท้ายคือด้านกำลังคน ซึ่งมีระดับการศึกษาโดยเฉลี่ยของระดับประเทศยังอยู่ในระดับต่ำ จึงทำให้ต่างประเทศขาดความเชื่อมั่นที่จะเข้ามาร่วมลงทุน หรือเขา

จะเข้ามาบริหารเงินและเทคโนโลยีด้วยตัวเอง ทำให้การพัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศไทยไม่ได้ตั้งอยู่บนพื้นฐานของตนเอง แต่กลับพึ่งพาคนอื่น

เนื่องจากสาเหตุนี้ ทำให้ประชาชนในประเทศไทยเกิดปัญหาในการดำเนินชีวิตและการประกอบอาชีพ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงห่วงใยพสกนิกรชาวไทยเป็นอย่างยิ่ง พระองค์จึงได้พระราชทานพระราชดำรัส ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าเป็นปฐมพระราชดำรัสว่าด้วยเศรษฐกิจพอเพียง พระราชทานแก่ ผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เมื่อวันที่ 18 กรกฎาคม 2517 ความตอนหนึ่งว่า

“การพัฒนาประเทศต้องทำตามลำดับขั้น ต้องสร้างพื้นฐาน คือความพอมี พอกิน พอใช้ของประชาชนส่วนใหญ่เป็นเบื้องต้นก่อน โดยใช้วิธีการและอุปกรณ์ที่ประหยัด ถูกต้อง ตามหลักวิชาการ เมื่อได้พื้นฐานมั่นคงพร้อมพอควรและปฏิบัติได้แล้ว จึงค่อยสร้างเสริมความเจริญและฐานะเศรษฐกิจสูงขึ้น โดยลำดับ หากมุ่งแต่ทุ่มเทสร้างความเจริญยกเศรษฐกิจขึ้นให้รวดเร็วแต่ประการเดียว โดยไม่ให้แผนปฏิบัติการสัมพันธ์กับสภาวะของประเทศของประชาชนโดยสอดคล้องด้วย ก็จะเกิดความไม่สมดุลในเรื่องต่างๆ ขึ้น ซึ่งอาจกลายเป็นความยุ่งยากล้มเหลวได้ในที่สุด”

ต่อมาเมื่อวันที่ 4 ธันวาคม 2541 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำรัสเนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา ให้ความหมายของคำว่า “พ่มีพ่อกินแปลว่า เศรษฐกิจพอเพียงและพอเพียง หมายความว่าพอประมาณ คือ ไม่สุดโต่ง ไม่โลภมาก อยู่อย่างมีความสุข พอเพียงนี้อาจจะมีมาก อาจจะมีหรูหราก็ได้ แต่ที่ต้องไม่เบียดเบียนคนอื่น งบให้พอประมาณตามอัตรภาพ พุดจาก็พอเพียง ปฏิบัติตนก็พอเพียง แปลว่าความพอประมาณ และความมีเหตุผล...”

หลักสำคัญของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ที่พระราชทานมานั้น หมายถึงความยั่งยืนในการดำรงตนที่พอเหมาะ โดยมีหลัก 3 ประการ และเงื่อนไขประกอบ 2 ประการ เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต และนำไปใช้ในการบริหารงานในองค์กรต่างๆ และเพื่อนำไปพัฒนาประเทศ ดังนี้

1. ใช้เหตุผลเป็นเครื่องนำทาง อย่าใช้กิเลสเป็นเครื่องนำทาง ต้องมีความกล้าหาญพอเพียงในการเลือกหนทางดำเนินชีวิต โดยใช้สติปัญญา การพัฒนาประเทศไม่เป็นที่ไปตามกระแสโลก

2. ทำให้พอประมาณ คือ ตรวจสอบศักยภาพของตนก่อนว่ามีจุดแข็งตรงไหน ฐานของตนอยู่ในระดับใด การพัฒนาคุณภาพและขีดจำกัด และยึดเส้นทางสายกลาง ความพอดี และมีความสมดุล

3. ทำอะไรให้มีภูมิคุ้มกันตลอดเวลา เพราะเมื่อเกิดเหตุการณ์ต่างๆ ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทำให้การวางแผนพัฒนาทำได้ยากมีปัจจัยความเสี่ยงอยู่ตลอดเวลา จำต้อง มีวิสัยทัศน์และเดินสู่จุดนั้น

หลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีพระราชดำรัสว่า “ต้องระเบิดจากข้างใน” ซึ่งหมายความว่า เศรษฐกิจพอเพียงเกิดขึ้นด้วยสติปัญญา ความเข้มแข็งของคนในสังคมในการเรียนร่วมกัน มีความสอดคล้องกับวัฒนธรรม ประเพณี สอดคล้องกับภูมิสังคม ทรงทำเรื่องยากให้เป็นเรื่องง่าย สร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน ยึดหลักการพึ่งตนเอง มีความพร้อมที่จะรับสิ่งใหม่ๆ จากภายนอก

สรุปความเป็นมาของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ.2517 เป็นปีที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชทานให้แก่พสกนิกรชาวไทยเนื่องในโอกาสสำคัญต่างๆ โดยให้ใช้เหตุผลเป็นเครื่องนำทางทำให้พอประมาณ ปฏิบัติกิจกรรมใดให้มีภูมิคุ้มกัน รับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น และใช้หลักการทรงงานให้ระเบิดจากข้างใน เศรษฐกิจพอเพียงต้องทำด้วยสติปัญญายึดหลักการพึ่งตนเอง บนพื้นฐานของความแตกต่างทางสิ่งแวดล้อม ประเพณีและวัฒนธรรม

2.2.2 แนวคิดเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ฉัตรทิพย์ นาถสุภา (2540, หน้า 1) กล่าวว่าไว้ว่าหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นระบบเศรษฐกิจของชุมชนไทยในอดีต เป็นระบบเศรษฐกิจแบบพอยังชีพ ผลิตพืชผลต่างๆเพื่อกินเอง และใช้เอง ไม่มีระบบพึ่งพิงสังคมภายนอก มีความผูกพันกันสูง ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีความพอเพียงในตนเอง นับถือระบบเครือญาติเป็นสำคัญและไม่มีการแบ่งชั้น

ประเวศ วะสี (2542, หน้า 4) กล่าวว่า หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไม่ได้แปลว่าไม่เกี่ยวข้องกับใคร ไม่ค้าขาย ไม่ส่งออก ไม่ผลิตเพื่อคนอื่น ไม่ทำเศรษฐกิจมหัพภาค ดังที่หลายคนเข้าใจแต่เศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง พอเพียงอย่างน้อย 7 ประการ คือ

1. พอเพียงสำหรับทุกคน ทุกครอบครัว ไม่ใช่เศรษฐกิจแบบทอดทิ้งกัน
2. จิตใจพอเพียงทำให้รักและเอื้ออาทรต่อคนอื่นได้
3. สิ่งแวดล้อมพอเพียง ทำให้สามารถยังชีพและทำมาหากินได้
4. ชุมชนเข้มแข็งพอเพียง ทำให้สามารถแก้ปัญหาต่างๆได้
5. ปัญญาพอเพียง ทำให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันและปรับตัวได้อย่างต่อเนื่อง
6. อยู่บนพื้นฐานวัฒนธรรมพอเพียง มีเศรษฐกิจที่เติบโตจากรากฐานทางวัฒนธรรม
7. มีความมั่นคงพอเพียง

เมื่อทุกอย่างพอเพียง เกิดความสมดุล คือ เกิดความปกติ และยั่งยืน ซึ่งอาจเรียก

เศรษฐกิจพอเพียงในชื่ออื่นๆ เช่น เศรษฐกิจพื้นฐาน เศรษฐกิจสมบูรณ์ เศรษฐกิจสมดุล เศรษฐกิจบูรณาการ เศรษฐกิจศีลธรรม เศรษฐกิจทางสายกลาง หรือเศรษฐกิจแบบมีขนิมปฏิบัติ เพราะเชื่อมโยงทุกเรื่องเข้ามาด้วยกัน ทั้งเศรษฐกิจ จิตใจ สังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม

ปิยบุตร หล่อไกรเลิศ (2546, หน้า26) กล่าวว่าไว้ว่าหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง แบ่งออกเป็นได้ 2 ลักษณะ

1. ความสามารถของชุมชน รัฐ ประเทศ หรือภูมิภาคหนึ่งๆ ในการผลิตสินค้าและบริการทุกชนิด เพื่อเลี้ยงสังคมนั้นๆ ได้โดยไม่ต้องพึ่งพาปัจจัยต่างๆที่เราไม่ได้เป็นเจ้าของ

2. เศรษฐกิจพอเพียงในระดับบุคคลคือ ความสามารถในการดำรงชีวิตได้อย่างไม่เดือดร้อน มีความเป็นอยู่อย่างประมาณตน ตามฐานะ ตามอัตภาพ และไม่หลงไหลไปตามกระแสของวัตถุนิยม มีอิสรภาพและเสรีภาพ ไม่พัวพันการอยู่กับสิ่งใด

อำพล เสนาณรงค์ (2546, หน้า 9) กล่าวถึงหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นการพยายามพึ่งตนเองให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ให้พอมีพอกินโดยเฉพาะอาหาร ที่อยู่อาศัย ส่วนที่สามารถผลิตได้เอง ก็แลกเปลี่ยนหรือซื้อจากภายนอกบ้าง แต่ควรซื้อหรือที่ผลิตได้ในท้องถิ่นหรือในประเทศให้มากที่สุด ควรมีชีวิตความเป็นอยู่ที่เรียบง่าย พอใจในสิ่งที่ได้รับมาโดยชอบธรรม ไม่ฟุ้งเฟ้อ ฟุ่มเฟือย

อภิชัย พันเสน (2546, หน้า 64) ได้กล่าวว่า หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ พุทธเศรษฐศาสตร์ที่เน้นทางสายกลาง คือทางที่ไม่ข้องแวะกับกิเลสและความทุกข์ทรมาน ในแง่มุมของพุทธเศรษฐศาสตร์ ปัญญาเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุด เพราะจะทำให้มนุษย์พ้นจากทุกข์ได้โดยที่กระบวนการสะสมปัญญาไม่สามารถดำเนินไปด้วยตนเอง ได้อย่างเป็นเอกเทศ แต่จะต้องก้าวไปพร้อมกับศีลและสมาธิ หรือที่รู้จักกันในนามของไตรสิกขา โดยพุทธเศรษฐศาสตร์มุ่งให้คนพ้นจากทุกข์ และมุ่งให้ระบบเศรษฐกิจของสังคมเป็นระบบที่มีการพัฒนาอย่างยั่งยืน เน้นที่ความพอประมาณ เชื่อตรง ไม่โลภมากเกินไป ไม่เบียดเบียนผู้อื่น

วัลลภา พรหมทอง (2544, หน้า 14) ได้กล่าวว่า หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องกับการผลิต เศรษฐกิจ ความมั่นคง วิถีชีวิตและวัฒนธรรม วิทยาศาสตร์ ธรรมชาติและที่สำคัญที่สุด คือวิถีคิดและจิตสำนึกของคน เป็นการพึ่งพาตนเอง พออยู่พอกิน อันจะเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืนมั่นคงตลอดไป

เกษม วัฒนชัย (2549, หน้า 18) ได้กล่าวถึง หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไว้ว่าหลักของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืนสำหรับทุกประเทศในโลก โดยเฉพาะการสร้างเสริมความเข้มแข็งเพื่อรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงอันเนื่องมาจากกระแสโลกาภิวัตน์

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2550, หน้า 146) ได้ให้คำจำกัดความหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิคณะหนึ่งที่ติดตามพระราชดำรัสและพระราชกระแสอย่างใกล้ชิดและนำมาเรียบเรียงก่อนนำเสนอขึ้นกราบบังคมทูลเกล้าฯ ถวายขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตนำออกเผยแพร่มิใช่มีความว่าปรัชญาเศรษฐกิจแบบพอเพียงซึ่งถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชน ดำเนินไปในทางสายกลางโดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้ต้องอาศัยความรู้ความรอบคอบและความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอนและขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับให้มีสำนึกในคุณธรรมความซื่อสัตย์สุจริตและให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทนความเพียรมีสติปัญญาและความรอบคอบเพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2550, หน้า 39) ได้กล่าวไว้ว่าหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเปรียบเสมือนรากฐานของชีวิต รากฐานของความมั่นคงของแผ่นดิน เปรียบเสมือนเสาเข็มที่ถูกตอรองรับบ้านเรือนของตัวอาคารไว้ นั่นเอง สิ่งก่อสร้างที่มั่นคงได้ก็อยู่ที่เสาเข็ม แต่คนส่วนมากมองไม่เห็นเสาเข็มและลืมเสาเข็มเสียด้วยซ้ำ

เยาวลักษณ์ นาคปฐม (2550, หน้า 109) กล่าวว่าไว้ว่า หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเมื่อวิเคราะห์ดูให้แล้ว พบว่า เป็นการลดความโลภ ความโกรธ ความหลงในมนุษย์นั่นเอง ซึ่งโลภ โกรธ หลง มีอยู่ในตัวมนุษย์อยู่แล้ว จะทำอย่างไรให้สิ่งเหล่านี้ลดน้อยลง ซึ่งจะเข้ากับหลักความพอประมาณ หากมีแล้วก็ไม่จำเป็นต้องคืนรน แสวงหาสะสมให้มาก จนเกิดการยึดติด หรือใช้ไม่เป็น ไม่รู้จักแบ่งปัน ขาดเหตุ ขาดผล นั่นคือไม่ใช่ปัญญาในการพิจารณาเพราะหลงคิดไปว่า คือของเรา หรือคิดว่าสิ่งนี้มีความสำคัญต่อชีวิตมาก หากไม่มี จะอยู่ไม่ได้ ซึ่งเป็นหลักการข้อที่สอง คือความมีเหตุผล การดำเนินชีวิตในแต่ละวันต้องอยู่อย่างมีสติ ให้รู้ตัว เตรียมตัวรับผล การเปลี่ยนแปลงในสิ่งที่จะเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ซึ่งตรงกับการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี คือพร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงโดยมีสติตนเอง

กรวรรณ สังขกร (2552, หน้า 16) กล่าวว่าไว้ว่าหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นการดำเนินชีวิตอย่างพอเพียงในการกระทำกิจการงานต่างๆ รวมถึงพอเพียงทางความคิดและทางจิตใจ

จากการสังเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สรุปได้ว่าหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตและปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ของบุคคล

ในทุกองค์กร ทุกระดับ สามารถดำรงชีพอู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ไม่ทำให้ตัวเองและผู้อื่นเดือดร้อน ยึดมั่นถือมั่นบนความพอดี อยู่อย่างพอเพียง มีสำนึกในคุณธรรมความซื่อสัตย์สุจริตมีความอดทน ความเพียรมีสติปัญญาความรอบคอบมีความรู้ที่เหมาะสมเพื่อให้เกิดสมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา

2.2.3 ความหมายของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นหลักที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานให้แก่พสกนิกรชาวไทย ตั้งแต่ปี พ.ศ.2517 จนถึงปัจจุบันมีบุคคลและหน่วยงานองค์กรที่เกี่ยวข้อง ให้ความหมายหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

สุเมธ ตันติเวชกุล (2542, หน้า 53) ได้สรุปความหมายปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึงความสามารถของชุมชนเมืองรัฐประเทศหรือภูมิภาคหนึ่งๆ ในการผลิตสินค้าและบริการทุกชนิดเพื่อเลี้ยงสังคมนั้นๆ ได้โดยพยายามหลีกเลี่ยงที่จะต้องพึ่งพาปัจจัยต่างๆ ที่เรามีได้เป็นเจ้าของ และเศรษฐกิจพอเพียงในระดับบุคคลนั้นคือความสามารถในการดำรงชีวิตได้โดยไม่เดือดร้อน กำหนดความเป็นอยู่อย่างประมาณตนตามฐานะตามอัตภาพและที่สำคัญไม่หลงไหลไปตามกระแสของวัตถุนิยมมีอิสรภาพเสรีภาพไม่พัวพันการอยู่กับสิ่งใด

เกษม วัฒนชัย (2550, หน้า 18) สรุปความหมายของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง หลักการพัฒนาอย่างยั่งยืนสำหรับทุกประเทศในโลก โดยเฉพาะการสร้างคามเข้มแข็งเพื่อรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงอันเนื่องมาจากกระแสโลกาภิวัตน์

ปรียานุช พิบูลสรารุช (2550, หน้า 5) ได้ให้ความหมายของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไว้ว่า หลักปฏิบัติที่เป็นวิถีการดำเนินชีวิต สำหรับคนทุกกลุ่ม ทุกระดับ เพื่อให้ชีวิตเกิดประโยชน์และมีความสุขต่อตนเองและผู้อื่น รวมไปถึงสังคม ประเทศชาติ และ โลก

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2550, หน้า 146-147) ได้ให้ความหมาย หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไว้ว่า แนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับตั้งแต่ระดับครอบครัวระดับชุมชนจนถึงระดับรัฐทั้งในการบริหารและพัฒนาประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลางก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ความพอเพียงหมายถึงความพอประมาณความมีเหตุผลมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีต่อการมีผลกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายในทั้งนี้ต้องอาศัยความรู้ความรอบคอบและความระมัดระวังมาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอนเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติให้มีสำนึกในคุณธรรมความซื่อสัตย์สุจริตและให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสมดำเนินชีวิตด้วยความอดทนความเพียรมีสติปัญญาและความรอบคอบเพื่อให้เกิดสมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งด้านวัตถุลัทธิสังคมสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

จากการสังเคราะห์ความหมายหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สรุปได้ว่า แนวทางดำเนินชีวิตและปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับตั้งแต่ระดับครอบครัวระดับชุมชนจนถึงระดับรัฐในการบริหารและพัฒนาประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลางก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ภายใต้งู้อื่นไขการมีความรู้ และคุณธรรมโดยยึดหลัก 3 ห่วง คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี

2.2.4 องค์ประกอบของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ปรียานุช พิบูลสรวาฐ (2550, หน้า 10) กล่าวไว้ว่า องค์ประกอบของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงประกอบด้วยคุณลักษณะสำคัญ 3 ประการ ดังนี้

1. ความพอประมาณหมายถึงความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น

2. ความมีเหตุผลหมายถึงการตัดสินใจเกี่ยวกับระดับความพอเพียงนั้นจะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผลโดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้นๆอย่างรอบคอบ

3. การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีหมายถึงการเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆที่จะเกิดขึ้นโดยคำนึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่างๆที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล

เงื่อนไขการตัดสินใจและการดำเนินกิจกรรมต่างๆให้อยู่ในระดับความพอเพียงนั้น ต้องอาศัยทั้งความรู้และคุณธรรมเป็นพื้นฐานกล่าวคือ

1. เงื่อนไขความรู้ประกอบด้วยความรู้เกี่ยวกับวิชาการต่างๆอย่างรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกันเพื่อประกอบการวางแผนและความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ

2. เงื่อนไขคุณธรรมประกอบด้วยความตระหนักในคุณธรรมความซื่อสัตย์สุจริตความอดทนและความเพียรการใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิตไม่โลภและไม่ตระหนี่

สุขสรรรค์ กันตะบุตร (2550, หน้า 6-7) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไว้ว่ามีหลักพิจารณาอยู่ด้วยกัน 5 ส่วน ดังนี้

1. กรอบแนวคิดเป็นปรัชญาที่ชี้แนะแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนในทางที่ควรจะเป็น โดยมีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทยสามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ตลอดเวลาและเป็นการมองโลกเชิงระบบที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มุ่งเน้นการรอดพ้นจากภัยและวิกฤตเพื่อความมั่นคงและความยั่งยืนของการพัฒนา

2. คุณลักษณะเศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติตนได้ในทุกระดับ โดยเน้นการปฏิบัติบนทางสายกลางและการพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอน

3. คำนิยามความพอเพียงจะต้องประกอบด้วย 3 คุณลักษณะพร้อมๆ กันดังนี้

3.1 ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไปโดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่น การผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ

3.2 ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงนั้นจะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้นๆ อย่างรอบคอบ

3.3 การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ ที่จะเกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่างๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล

4. เงื่อนไขการตัดสินใจและการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียงนั้นต้องอาศัยทั้งความรู้และคุณธรรมเป็นพื้นฐาน กล่าวคือ

4.1 เงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผนและความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ

4.2 เงื่อนไขคุณธรรม ที่จะต้องเสริมสร้าง ประกอบด้วย มีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต และมีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

5. แนวทางปฏิบัติและผลที่คาดว่าจะได้รับจากการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ คือ การพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน พร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ความรู้และเทคโนโลยี

กระทรวงศึกษาธิการ (2552, หน้า 12-14) ได้กล่าวถึงปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีหลักพิจารณาอยู่ 5 องค์ประกอบดังนี้

1. กรอบแนวคิดเป็นปรัชญาที่ชี้แนะแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนในทางที่ควรจะเป็น โดยมีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทย สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ตลอดเวลาและเป็นการมองโลกเชิงระบบที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มุ่งเน้นการรอดพ้นจากภัยและวิกฤตเพื่อความมั่นคงและความยั่งยืนของการพัฒนา

2. คุณลักษณะเศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติตนได้ในทุกระดับ โดยเน้นการปฏิบัติบนทางสายกลางและการพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอน

3. คำนิยามความพอเพียงจะต้องประกอบด้วย 3 คุณลักษณะพร้อมๆ กัน ดังนี้

ความพอประมาณ หมายถึง การจะทำอะไรมีความพอดีเหมาะสมพอควรต่อความจำเป็นเหมาะสมกับฐานะของตนเองสภาวะสังคมสิ่งแวดล้อมทั้งวัฒนธรรมในแต่ละท้องถิ่นหรือไม่ การใช้ทรัพยากรในการดำเนินการก็ต้องให้พอประมาณไม่มากเกินไปจนเกินศักยภาพและก็ต้องไม่น้อยเกินไปจนขาดแคลนไม่เพียงพอที่จะดำเนินการได้ซึ่งการจะตัดสินใจว่าอยู่ในระดับพอประมาณนี้จำเป็นต้องอาศัยความรู้ความรอบคอบในการวางแผนและตัดสินใจและต้องอยู่บนพื้นฐานของคุณธรรมด้วยเช่น ไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น ไม่ทำให้สังคมเดือดร้อนและไม่ทำลายธรรมชาติสิ่งแวดล้อม

ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจดำเนินการเรื่องต่างๆอย่างมีเหตุผลครบวงจรบนพื้นฐานของความถูกต้องความเป็นจริงตามหลักวิชาการหลักกฎหมายหลักศีลธรรมจริยธรรมและวัฒนธรรมที่พึงงามโดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้นๆทั้งในระยะสั้นระยะยาวทั้งต่อตนเองต่อผู้อื่นและส่วนรวมอย่างรอบคอบการคิดพิจารณาแยกแยะให้เห็นความเชื่อมโยงของเหตุปัจจัยต่างๆอย่างต่อเนื่องอย่างเป็นระบบจะช่วยให้บรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพมีข้อผิดพลาดน้อยและก็เช่นเดียวกันการที่จะวางแผนดำเนินการหรือจะทำอะไรอย่างสมเหตุสมผลได้นั้นต้องอาศัยความรู้มีความขยันหมั่นเพียรความอดทนที่จะจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบและแสวงหาความรู้ที่ถูกต้องอย่างสม่ำเสมอมีความรอบคอบในการคิดพิจารณาตัดสินใจโดยใช้สติปัญญาอย่างเฉลียวฉลาดในทางที่ถูกที่ควร

การสร้างภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับต่อผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจสังคมสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมเพื่อให้สามารถปรับตัวและรับมือได้อย่างทันที่กล่าวโดยย่อคือการทำอะไรอย่างไม่เสี่ยงเกินไปไม่ประมาทคิดถึงแนวโน้มความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่างๆที่อาจจะเกิดขึ้นได้แล้วเตรียมตนเองเตรียมวิธีการทำงานเพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลงต่างๆเพื่อการทำงานสามารถดำเนินไปได้โดยไม่ขาดตกต้องหยุดชะงักกลางคันและนำมาซึ่งผลประโยชน์ในระยะยาวและความสุขที่ยั่งยืน

4. เงื่อนไขการตัดสินใจและการดำเนินกิจกรรมต่างๆให้อยู่ในระดับพอเพียงนั้นต้องอาศัยทั้งความรู้และคุณธรรมเป็นพื้นฐานกล่าวคือ

เงื่อนไขความรู้ประกอบด้วยการศึกษาทำให้มีความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่างๆที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้านมีความรอบคอบและความระมัดระวังที่จะนำความรู้ต่างๆเหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกันเพื่อประกอบการวางแผนและในขั้นปฏิบัติ

เงื่อนไขคุณธรรมที่จะต้องเสริมสร้างให้เป็นพื้นฐานจิตใจของคนในชาติประกอบด้วยด้านจิตใจคือการตระหนักในคุณธรรมรู้ผิดชอบชั่วดีซื่อสัตย์สุจริตใช้สติปัญญาอย่างถูกต้องและ

เหมาะสมในการดำเนินชีวิตและด้านการกระทำคือมีความซื่อสัตย์ซื่อตรงไม่โลภไม่ตระหนี่ รู้จักแบ่งปันและรับผิดชอบในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม

เกษม วัฒนชัย (2550, หน้า 54) ได้กล่าวถึงปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีหลักพิจารณาอยู่ 3 องค์ประกอบ ได้แก่

1. ความพอประมาณ มีเงื่อนไขว่า พอประมาณในอรรถาพจนานี้
2. มีเหตุผลอธิบายได้ ต้องสอนลูกเสมอว่าเวลาจะใช้เงิน นอกจากพอประมาณแล้ว ต้องสามารถอธิบายเหตุผลของการใช้เงินให้ได้ด้วย ถ้าเป็นผู้ใหญ่ต้องอธิบายได้ตามกฎเกณฑ์ กฎหมาย และกฎศีลธรรม

3. สร้างภูมิคุ้มกัน โดยถามตนเองว่ากระทบกับเงินออมหรือกระทบกับภูมิคุ้มกัน 4 ด้านหรือไม่ และหากกระทบจะก่อเกิดหนี้สินมากขึ้นหรือทำให้เงินออมหมดไปครั้งหนึ่ง หากเป็นเช่นนั้นอนาคตจะอย่างไร ดังนั้นเราต้องวางแผนการดำเนินชีวิตให้สอดคล้องกับอรรถาพจนานี้

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2554, หน้า 9-10) กล่าวไว้ว่าองค์ประกอบของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีดังนี้

1. ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีต่อความจำเป็นและเหมาะสมกับฐานะของตนเองสังคมสิ่งแวดล้อมทั้งวัฒนธรรมในแต่ละท้องถิ่นไม่มากเกินไปไม่น้อยเกินไปและต้องไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น

2. ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจดำเนินการอย่างมีเหตุผลตามหลักวิชาการ หลักกฎหมายหลักคุณธรรมและวัฒนธรรมที่ดีงามโดยคำนึงถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องอย่างถ่วงถ่วงที่ “รู้จักอ่อนจุดแข็งโอกาสอุปสรรค” และคาดการณ์ผลที่จะเกิดขึ้นอย่างรอบคอบ “รู้เขารู้เรา รู้จักเลือกนำสิ่งที่ดีและเหมาะสมมาประยุกต์ใช้”

3. การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจสังคมสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมจากทั้งในและต่างประเทศเพื่อให้สามารถบริหารความเสี่ยงปรับตัวและรับมือได้อย่างทันที่

จากการศึกษาองค์ประกอบของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจากนักวิชาการ นักการศึกษา และหน่วยงานต่างๆ ผู้วิจัยได้นำแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2554, หน้า 9-10) มาเป็นกรอบสำหรับการวิจัย ซึ่งองค์ประกอบของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกล่าวไว้มี 3 ด้าน คือ 1) ด้านความพอประมาณ 2) ด้านการมีเหตุผล 3) ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี โดยมีรายละเอียดของแต่ละองค์ประกอบดังนี้

2.2.4.1 ด้านความพอประมาณ

เกษม วัฒนชัย (2549, หน้า 54) กล่าวว่า ความพอประมาณ หมายถึง ลักษณะของการใช้จ่ายที่พอดีทั้งปริมาณและคุณภาพ คือไม่สุดโต่งด้านใดด้านหนึ่ง ไม่ฟุ้งเฟ้อหรือฉ้อเหี้ยวจนเกินไปให้อยู่ในความพอดี

ถวัลย์ มาสจรัส (2550, หน้า 134) กล่าวว่า ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น

สำนักงานพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2550, หน้า 9) ได้ให้ความหมายของความพอประมาณไว้ว่าเป็นความพอดีต่อความจำเป็นและเหมาะสมกับฐานะของตนเองสังคมสิ่งแวดล้อมรวมทั้งวัฒนธรรมในแต่ละท้องถิ่น ไม่มากเกินไปไม่น้อยเกินไปและต้องไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น

สมพร เทพสิทธิ์ (2553, หน้า 3) กล่าวว่าไว้ว่า ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไปโดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น หรือการยึดตนเองอยู่ในทางสายกลาง

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2553, หน้า 3) กล่าวว่าไว้ว่า ความพอประมาณ หมายถึงการจะทำอะไรให้มีความพอดีพอเหมาะพอควรต่อความจำเป็นเหมาะสมกับฐานะของตนเองสถานะสังคมสิ่งแวดล้อมรวมทั้งวัฒนธรรมในแต่ละท้องถิ่นหรือไม่การใช้ทรัพยากรในการดำเนินการก็ต้องให้พอประมาณไม่มากเกินไปสัทยภาพและก็ต้องไม่น้อยเกินไปจนขาดแคลนไม่เพียงพอที่จะดำเนินการได้ซึ่งการจะตัดสินใจอยู่ในระดับพอประมาณนี้จำเป็นต้องอาศัยความรู้ความรอบคอบในการวางแผนและตัดสินใจและต้องอยู่บนพื้นฐานของคุณธรรมด้วย

ณัฐพงษ์ ทองภักดี (2555, หน้า 27) กล่าวว่า ความพอประมาณ หมายถึงความพอดีไม่สุดโต่งและการยืนได้บนขาของตนเอง (Self-reliant) เป็นการดำเนินชีวิตอย่างทางสายกลางโดยมีการกระทำไม่มากเกินไปไม่น้อยเกินไปในมิติต่างๆเช่นการบริโภคการผลิตอยู่ในระดับสมดุลการใช้จ่ายการออมอยู่ในระดับที่ไม่สร้างความเดือดร้อนให้ตนเองเป็นสิ่งที่ทำให้เราทำอะไรเต็มตามศักยภาพไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่นเพื่อเป็นการยืนได้โดยลำแข้งของตนเอง

สรุปได้ว่า ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีในการปฏิบัติกิจกรรมด้านการบริหารสถานศึกษาให้คุ้มค่า พอเหมาะพอควรต่อความจำเป็นเหมาะสมกับฐานะของตนเองสถานะสังคมสิ่งแวดล้อมการใช้ทรัพยากรในการเนินการให้พอประมาณไม่มากเกินไปสัทยภาพและไม่น้อยเกินไปจนขาดแคลน

2.2.4.2 ด้านการมีเหตุผล

ถวัลย์ มาสจรัส (2550, หน้า 34) กล่าวถึงการมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจระดับความพอเพียง นั้นจะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผลโดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้นๆ อย่างรอบคอบ

ปริญานุษ พิบูลสรารุช (2550, หน้า 10) กล่าวถึงการมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับความพอเพียง จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้นๆ อย่างรอบคอบ

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2554, หน้า 9-10) ได้ให้ความหมายของการมีเหตุผลไว้ว่าคือ การตัดสินใจดำเนินการอย่างมีเหตุผลตามหลักวิชาการ หลักกฎหมายหลักคุณธรรมและวัฒนธรรมที่ดีงาม โดยคำนึงถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องอย่างถ้วนถี่ “รู้จักอ่อนจุดแข็ง โอกาสอุปสรรค” และคาดการณ์ผลที่จะเกิดขึ้นอย่างรอบคอบ “รู้เขารู้เรา รู้จักเลือก นำสิ่งที่ดีและเหมาะสมมาประยุกต์ใช้”

สมพร เทพสิทธิ (2553, หน้า 3) กล่าวไว้ว่าความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับความพอเพียง จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจาก การกระทำนั้นๆ อย่างรอบคอบ

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2553, หน้า 3) กล่าวไว้ว่าความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจดำเนินการเรื่องต่างๆ อย่างมีเหตุผลครบวงจรบนพื้นฐานของความถูกต้อง ความเป็นจริงตามหลักวิชาการ หลักกฎหมายหลักศีลธรรมจริยธรรมและวัฒนธรรมที่ดีงามโดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้นๆ ทั้งในระยะสั้นระยะยาวทั้งต่อตนเองต่อผู้อื่นและส่วนรวมอย่างรอบคอบการคิดพิจารณาแยกแยะให้เห็นความเชื่อมโยงของเหตุปัจจัยต่างๆ อย่างต่อเนื่องอย่างเป็นระบบจะช่วยให้บรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพมีข้อผิดพลาดน้อยและก็เช่นเดียวกันการที่จะวางแผนดำเนินการหรือจะทำอะไรอย่างสมเหตุสมผลได้นั้นต้องอาศัยความรู้มีความขยันหมั่นเพียรความอดทนที่จะจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบและแสวงหาความรู้ที่ถูกต้องอย่างสม่ำเสมอมีความรอบคอบในการคิดพิจารณาตัดสินใจโดยใช้สติปัญญาอย่างเฉลียวฉลาดในทางที่ถูกต้องที่ควร

ณัฐพงษ์ ทองภักดี (2555, หน้า 28) กล่าวว่า ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับพฤติกรรมต่างๆ ที่มีความพอประมาณ ในมิติต่างๆ ต้องมีสติรอบรู้คิดถึงระยะยาวต้องมีเป้าหมายและวิธีการที่เหมาะสมมีความรู้ในการดำเนินการมีการพิจารณาจากเหตุปัจจัยและข้อมูลที่เกี่ยวข้องต้องเป็นการมองระยะยาวตลอดจนคำนึงถึงผลกระทบของการกระทำและความเสี่ยง

จากการศึกษาสรุปได้ว่า ความมีเหตุผล หมายถึง การมีความรอบคอบ มีสติในการปฏิบัติกิจกรรมด้านการบริหารสถานศึกษาโดยการตัดสินใจดำเนินการ พัฒนา ส่งเสริม ปรับปรุง เรื่องต่างๆพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้นๆ

2.2.4.3 ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี

ถวัลย์ มาสจรัส (2550, หน้า34) กล่าวไว้ว่า ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี หมายถึง การเสริมสร้างประสิทธิภาพของการใช้ทรัพยากรให้พร้อมต่อการรับผลกระทบจากภายนอก

ปรียานุช พิบูลสรารุช (2550, หน้า 10) กล่าวไว้ว่า การมีภูมิคุ้มกันที่ดี หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล

สำนักงานพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2550, หน้า 9) กล่าวไว้ว่า การมีภูมิคุ้มกันที่ดี หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากทั้งในและต่างประเทศเพื่อให้สามารถบริหารความเสี่ยงปรับตัวและรับมือได้อย่างทันที่

สมพร เทพสิทธิ์า (2553, หน้า 3) กล่าวไว้ว่า การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆที่จะเกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่างๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล คือ การเตรียมพร้อมรับมือกับการแก้ปัญหาต่างๆที่อาจเกิดขึ้น

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2553, หน้า 3) กล่าวไว้ว่า การสร้างภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับต่อผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม เพื่อให้สามารถปรับตัวและรับมือได้อย่างทันที่กล่าวโดยย่อคือการที่จะทำอะไรอย่างไม่เสี่ยงเกินไปไม่ประมาทคิดถึงแนวโน้มความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่างๆที่อาจจะเกิดขึ้นได้แล้วเตรียมตนเองเตรียมวิธีการทำงานเพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลงต่างๆเพื่อการทำงานสามารถดำเนินไปได้โดยไม่ขาดกลไกต้องหยุดชะงักกลางคันและนำมาซึ่งผลประโยชน์ในระยะยาวและความสุขที่ยั่งยืน

ณัฐพงษ์ ทองภักดี (2555, หน้า 28) กล่าวว่า การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การเตรียมตัวพร้อมรับผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆการกระทำที่เรียกว่าพอเพียงไม่คำนึงถึงเหตุการณ์และผลในปัจจุบันแต่จำเป็นต้องคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่างๆที่จะเกิดขึ้นในอนาคตภายใต้ข้อจำกัดของข้อมูลที่มีอยู่

สรุปได้ว่า การมีภูมิคุ้มกันที่ดี หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับต่อผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงในด้านเศรษฐกิจสังคมสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมในการปฏิบัติกิจกรรมด้านการบริหารสถานศึกษาเพื่อให้สามารถปรับตัวและรับมือได้อย่างทันที่ทันที่โดยการเตรียมตนเองเตรียมวิธีการทำงานเพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลงต่างๆเพื่อการทำงานสามารถดำเนินไปได้และนำมาซึ่งผลประโยชน์ในระยะยาวและความสุขที่ยั่งยืน

2.5 การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2.5.1 การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ (2553, หน้า 5) ได้กล่าวถึงการดำเนินการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงภายใต้ยุทธศาสตร์ขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา (พ.ศ. 2550-2554) โดยมีคณะกรรมการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา ซึ่งมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการเป็นประธาน ดำเนินงานผ่านกิจกรรมสำคัญดังนี้

1. การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา

1.1 ศูนย์ขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง กระทรวงศึกษาธิการดำเนินการพัฒนาสถานศึกษาโดยนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหาร การดำเนินงานจัดการศึกษา ซึ่งมีสถานศึกษาเป็นแบบอย่างได้อย่างชัดเจน จำนวน 1,261 แห่ง ทั่วประเทศและสามารถถ่ายทอดองค์ความรู้เพื่อพัฒนาและขยายผลไปยังสถานศึกษาในพื้นที่ที่ใกล้เคียงได้เพิ่มมากยิ่งขึ้น

1.2 จัดประชุมปฏิบัติการเสริมศักยภาพการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีผู้ร่วมประชุมประกอบด้วยศึกษานิเทศก์หรือผู้รับผิดชอบ โครงการ และกิจกรรมเศรษฐกิจพอเพียงในระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและศูนย์ประสานงานมัธยมศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษา

1.3 ส่งเสริมความรู้ให้ผู้บริหาร ครู โรงเรียนเอกชน สอนศาสนาอิสลามตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯสยามบรมราชกุมารี เรื่องปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและการประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานและส่งเสริมให้โรงเรียนจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงหรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมจริยธรรม

1.4 การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการการจัดการเรียนการสอนแบบฐานสมรรถนะและการบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงระยะที่ 2 ในสถานศึกษาอาชีวศึกษาเพื่อให้บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจวิธีการจัดการเรียนการสอนแบบฐานสมรรถนะอาชีพและนำหลักปรัชญาของ

เศรษฐกิจพอเพียงไปบูรณาการสู่การเรียนรู้การสอนและการประเมินสถานศึกษาพอเพียงในสังกัด สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

2. ขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาโดยได้จัดพิมพ์ชุดเสริมสร้างค่านิยมเรื่องความประหยัดและการมีวินัยทางการเงิน

3. ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ของชุมชนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาโดยให้ป็นศูนย์สาธิตและทดลองด้านการศึกษาอาชีพรวมทั้งมีการสร้างเครือข่ายแลกเปลี่ยนเรียนรู้วิถีชีวิต

4. วิจัยเรื่องรูปแบบและวิธีดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ของครูภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในท้องถิ่น เพื่อเป็นแนวทางในการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่สถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2554, หน้า 4) ได้จัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555 – 2559) มีแนวคิดที่มีความต่อเนื่องจากแนวคิดของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8-10 โดยยังคงยึดหลักการ “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” และ “คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา” รวมทั้ง “สร้างสมดุลการพัฒนา” ในทุกมิติ และขับเคลื่อนให้บังเกิดผลในทางปฏิบัติที่ชัดเจนยิ่งขึ้นในทุกระดับ โดยมีการแนวทางการสร้างภูมิคุ้มกันในระดับต้นๆ ที่สำคัญในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 ดังนี้

1. การพัฒนาคนและสังคมไทยสู่สังคมคุณภาพมุ่งสร้างภูมิคุ้มกันตั้งแต่ระดับครอบครัวและชุมชน สามารถจัดการความเสี่ยงและปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลง รวมทั้งมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองของประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย การสร้างความเป็นธรรมในสังคม และเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาประเทศและการพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต

2. การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจสู่ทิศทางการเติบโตในรูปแบบใหม่ๆ ที่มุ่งพัฒนาเศรษฐกิจภายในประเทศให้เข้มแข็ง เพื่อลดการพึ่งพาปัจจัยภายนอก ซึ่งประกอบด้วย การสร้างความเข้มแข็งในภาคเกษตร มีความมั่นคงทางอาหารและพลังงาน ให้มีความสำคัญกับการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติที่เป็นฐานการผลิตภาคเกษตรให้เข้มแข็งและสามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างยั่งยืน การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจสู่การเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน ให้มีความสำคัญกับการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจบนฐานความรู้ ความคิดสร้างสรรค์และภูมิปัญญาและการสร้างความเชื่อมโยงกับประเทศในภูมิภาคเพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม ให้มีความสำคัญกับการเชื่อมโยงการพัฒนาเศรษฐกิจภายในประเทศกับความร่วมมือระหว่างประเทศในภูมิภาคต่างๆ บนพื้นฐานของการพึ่งพาซึ่งกันและกัน

3. การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนให้ความสำคัญกับการบริหารทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้เพียงพอต่อการรักษาสมดุลของระบบนิเวศน์บนพื้นฐานของการมีส่วนร่วมของชุมชนในการดูแลรักษาและใช้ประโยชน์ การปรับกระบวนการพัฒนาและการขับเคลื่อนประเทศไปสู่การเป็นเศรษฐกิจและสังคมคาร์บอนต่ำและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ควบคู่ไปกับการเตรียมความพร้อมรับรองการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศและภัยพิบัติทางธรรมชาติ

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2550, หน้า 7) ได้กล่าวไว้ว่าแนวทางการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษาในสถานศึกษา สรุปได้ 3 แนวทางได้แก่

1. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สถานศึกษามุ่งส่งเสริมการเรียนรู้และปลูกฝัง เสริมสร้างให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

1.1 มีความรู้ความเข้าใจปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและตระหนักในความสำคัญของการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

1.1.1 มีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1.1.2 มีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและความเชื่อมโยงกับระบบเศรษฐกิจทั่วไป

1.1.3 เห็นประโยชน์และตระหนักในความสำคัญของการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการพัฒนาตนเอง โรงเรียน ชุมชน และพัฒนาสังคมโดยรวม

1.2 มีความรู้และทักษะพื้นฐานในการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

1.2.1 มีความรู้และทักษะพื้นฐานในการดำรงชีวิตและการพัฒนาอาชีพที่เหมาะสมกับศักยภาพของแต่ละคน และสอดคล้องกับภูมิสังคมต่างๆ เช่น การผลิต การจำหน่ายสินค้าและการให้บริการ การดำเนินธุรกิจขนาดต่างๆ การใช้จ่ายและการออม เพื่อให้สามารถอุ้มชูตัวเองและครอบครัวได้

1.2.2 มีทักษะค่านิยมและจริยธรรมเบื้องต้นที่จำเป็นในการอยู่ร่วมกันกับบุคคลอื่นในสังคมอย่างเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เกื้อกูล ไม่เบียดเบียน นำไปสู่สันติสุขและรู้จักสามัคคี

1.2.3 ใช้และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้เกิดประโยชน์และมีความสุขอย่างยั่งยืน

1.2.4 สืบสานและพัฒนาศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น หวงแหวนสมบัติชาติ รักและภูมิใจในความเป็นไทย

1.3 ปฏิบัติตนและดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

1.3.1 ปฏิบัติตนให้มีความพอประมาณ รู้จักประมาณตน รู้จักศักยภาพของตนเองที่มีอยู่และรู้จักสภาพแวดล้อมของชุมชน สังคมที่อยู่อาศัย

1.3.2 ปฏิบัติตนอย่างมีเหตุผล บนพื้นฐานความถูกต้อง โดยใช้สติปัญญา มีความรอบรู้ และรอบคอบในการคิด พุด ทำ โดยยึดทางสายกลางในการปฏิบัติ

1.3.3 มีความรอบรู้ในเรื่องที่เกี่ยวข้อง สามารถวิเคราะห์และปฏิบัติด้วยความรอบคอบ ระมัดระวัง

1.3.4 ปฏิบัติตนและดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต ขยัน อดทน แบ่งปัน มีสติ มีวินัย พึ่งตนเอง เอื้อเพื่อเผื่อแผ่ มีความรับผิดชอบและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

แนวทางในการพัฒนาผู้เรียนตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. การพัฒนาหลักสูตร มีแนวทางการพัฒนาหรือบูรณาการเนื้อหาสาระของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเข้าไปในหลักสูตรสถานศึกษา ดังนี้

1.1 สถานศึกษานำคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาพิจารณาปรับปรุงเพิ่มเติม วิสัยทัศน์ เป้าหมายและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนในหลักสูตรสถานศึกษา

1.2 กลุ่มสาระการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนปรับปรุงเพิ่มเติมมาตรฐานการเรียนรู้ในแต่ละช่วงชั้นให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมายและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของหลักสูตรสถานศึกษาที่ปรับปรุงหรือเพิ่มเติม

1.3 กลุ่มสาระการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนปรับปรุงเพิ่มเติม หรือจัดทำสาระการเรียนรู้ หน่วยการจัดการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้ ตามลำดับเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นไปตามมาตรฐานการเรียนรู้ในแต่ละช่วงชั้นให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมายและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของหลักสูตรสถานศึกษาที่ปรับปรุงหรือเพิ่มเติม

2. การจัดการเรียนการสอน ควรเน้นทักษะการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหาที่เริ่มจากชีวิตประจำวันและเชื่อมโยงสู่ครอบครัว ชุมชน สังคม ประเทศชาติ จัดกระบวนการเรียนการสอน โดยเน้นการทดลอง วัดละประเมินผลการเรียนรู้ให้ครอบคลุมทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ความรู้ ทักษะ กระบวนการ และด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์

3. การจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา โดยการส่งเสริมการแสวงหาความรู้ และเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เช่น การหาความรู้ผ่านสื่อเทคโนโลยีอื่นๆ การจัดนิทรรศการ การจัดโครงการและกิจกรรมส่งเสริมการปฏิบัติและการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

4. การจัดระบบบริหารจัดการสถานศึกษา สถานศึกษาควรมีการจัดระบบบริหารจัดการภายในสถานศึกษาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ที่เอื้อต่อการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงดังนี้

4.1 ทบทวนปรับปรุงพัฒนา โครงสร้างและกระบวนการบริหารจัดการให้สอดคล้องหรือรองรับการจัดการศึกษาตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเน้นการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล มีความพอประมาณ มีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกันที่พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง

4.2 กำหนดนโยบาย แผนงาน โครงการกิจกรรม และการปรับปรุงให้สอดคล้องกับแผนกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการของสถานศึกษาให้ครอบคลุมการพัฒนาการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา มีการดำเนินงานการตามแผนงานอย่างเป็นระบบและมีการประเมินผลอย่างต่อเนื่อง

4.3 พัฒนาบุคลากรทั้งผู้บริหาร ครู และกรรมการสถานศึกษาให้มีความรู้ ความเข้าใจตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีความพร้อมในการดำเนินงานตามระบบการบริหารจัดการที่เปลี่ยนแปลง การจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

4.4 จัดระบบนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษาเพื่อพัฒนาระบบการบริหารจัดการและกระบวนการเรียนการสอนให้เอื้อต่อการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษาของสถานศึกษา

5. การให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในทุกชั้นตอน ดังนี้

5.1 ร่วมวางแผนในการกำหนดนโยบาย

5.2 ร่วมให้ข้อคิดเห็นข้อเสนอแนะในการพัฒนาหลักสูตร

5.3 ร่วมจัดนิทรรศการการเรียนการสอนและการจัดสภาพบรรยากาศภายในสถานศึกษา

5.4 ส่งเสริมการเรียนรู้ และการปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาที่บ้านและที่อื่นๆ

5.5 ร่วมติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา

6. การติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา

การติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีแนวทางการดำเนินการดังนี้

6.1 ติดตามและประเมินผลคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน โดยพิจารณาจากผลการทดสอบความรู้ ความเข้าใจพื้นฐานด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การปฏิบัติตนในชีวิตประจำวันของผู้เรียน

6.2 ติดตามและประเมินผลตามความเหมาะสมของการดำเนินการในกระบวนการด้านการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน สภาพแวดล้อม การจัดระบบการบริหารจัดการ

6.3 การจัดระบบรายงานผลการดำเนินงานเป็นระยะ ทั้งในสถานศึกษาและรายงานต่อสาธารณชน และหน่วยงานต้นสังกัด

การดำเนินงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปจัดการศึกษามีขั้นตอนการดำเนินงานดังต่อไปนี้

1. กำหนดนโยบายการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นนโยบายสำคัญของสถานศึกษา

2. พัฒนาความรู้ความเข้าใจแก่บุคลากรทั้งผู้บริหาร ครูและคณะกรรมการสถานศึกษา และส่งเสริมให้ปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3. ประชาสัมพันธ์เผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจแก่ผู้เกี่ยวข้อง

4. ปรับปรุงและทบทวน โครงสร้างและพัฒนาการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

5. จัดทำ ปรับปรุง หรือเพิ่มเติม โครงการ กิจกรรม และปรับแผนกลยุทธ์และผลปฏิบัติการของสถานศึกษา

6. ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

7. จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษา

8. เสริมสร้างบรรยากาศ สภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้

9. จัดระบบนิเทศ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการดำเนินงาน

10. ให้ผู้ปกครองและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

สุชาติ นันทะไชย (2545, หน้า 6) ได้กล่าวว่า แนวทางการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการจัดการศึกษาผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้นำที่มีบทบาทสำคัญยิ่งในการ

กำหนดนโยบายและการประสานสัมพันธ์กับหน่วยงานต่างๆทุกภาคส่วนในการสนับสนุนให้นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการจัดการศึกษาได้อย่างเหมาะสม

สรุป การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาเป็นการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการจัดการศึกษา โดยกำหนดให้มีศูนย์ขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง ทำหน้าที่ประสานงานจัดประชุมส่งเสริมศักยภาพของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง การสร้างความตระหนัก ให้นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการในการบริหารจัดการสถานศึกษาในทุกระดับ

2.5.2 การน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ (2551, หน้า 4) กล่าวไว้ว่า การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ส่งผลสู่การดำเนินชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงของผู้เรียน ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่องโดยการดำเนินการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา และกำหนดแผนดำเนินงานหลักไว้ 4 ประการ ดังนี้

1. การสร้างความรู้ความเข้าใจ โดยการพัฒนามาตรฐานการเรียนรู้ และสื่อการเรียนรู้ ตลอดจนกิจกรรมส่งเสริมรูปแบบต่างๆ การพัฒนาบุคลากรเครือข่าย การประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจ
2. การนำสู่การปฏิบัติ โดยการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอน และการบริหารจัดการในสถานศึกษา
3. การประสานความร่วมมือและการเชื่อมโยงเครือข่าย โดยการจัดทำฐานข้อมูลกลางเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา
4. การติดตามประเมินผล โดยการพัฒนาดัชนีตัวชี้วัดความพอเพียงของสถานศึกษา การติดตามผลงานในพื้นที่ การรายงานความก้าวหน้าการดำเนินงาน การประเมินผลนักเรียน นักศึกษาและประชาชนที่รับบริการ ตลอดจนเชื่อมโยงผลงานของครู/ผู้บริหารที่ประสบความสำเร็จกับการประเมินวิทยฐานะ

แนวทางดำเนินการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีแนวดำเนินการ 2 ส่วน คือ

1. การบริหารสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ได้ ดังนี้

- 1.1 การบริหารงานด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป

1.2 การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ เน้นการมีส่วนร่วม การช่วยเหลือเกื้อกูล รักรัก สามัคคี บนฐานของความมีเหตุมีผล พอประมาณกับศักยภาพและสถานภาพ และไม่ประมาท

2. การจัดการเรียนรู้ ครูผู้สอนสามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ได้ ดังนี้

2.1 สอดแทรกหลักคิดเศรษฐกิจพอเพียงในหลักสูตรและสาระการเรียนรู้ โดยจัดทำ หน่วยการเรียนรู้ แผนการเรียนรู้ หรือสื่อการเรียนรู้ ที่มีการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับสาระการเรียนรู้ของกลุ่มสาระต่างๆ

2.2 ประยุกต์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนการบริหารจัดการศึกษา

สถานศึกษามีกระบวนการบริหารจัดการศึกษาภายในสถานศึกษา ที่เอื้อต่อการส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

1. ทบทวน ปรับปรุง พัฒนา โครงสร้าง และกระบวนการบริหารจัดการให้สอดคล้อง หรือรองรับการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเน้นการบริหารงานตาม หลักธรรมาภิบาลมีความพอประมาณ สอดคล้องกับภูมิสังคมของแต่ละสถานศึกษาอย่างเป็นพื้นฐาน ทางการวางแผนอย่างรอบคอบเป็นเหตุเป็นผล และไม่ประมาทหรือเสี่ยงในการจัดการ โดยต้อง เตรียมสร้างภูมิคุ้มกันที่พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ

2. กำหนดวิสัยทัศน์ นโยบาย แผนงาน โครงการ และกิจกรรม และการปรับปรุงเพิ่มเติม หรือจัดทำแผนกลยุทธ์ และแผนปฏิบัติงานของสถานศึกษาให้ครอบคลุมการพัฒนาการศึกษาตาม หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สถานศึกษามีการดำเนินการตามแผนอย่างเป็นระบบ และมีการ ติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง

3. พัฒนาคณากร ทั้งผู้บริหาร ครู และกรรมการสถานศึกษาให้มีความรู้ ความเข้าใจหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ให้มีความพร้อมในการดำเนินการตามระบบการบริหารจัดการที่ เปลี่ยนแปลง และสามารถจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รวมทั้งดำเนินชีวิต ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

4. จัดระบบการนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษา เพื่อพัฒนาระบบการบริหารจัดการ และกระบวนการเรียนการสอนและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ให้เอื้อต่อการจัดการศึกษาตามหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

5. การจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา สถานศึกษาควรจัดบรรยากาศ และสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาให้เป็นแหล่งเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ ปลูกฝัง หล่อหลอม

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และเอื้อต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษา
 บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีแนวทางดำเนินการ ดังนี้

1. จัดอาคารสถานที่ และสิ่งแวดลอมในโรงเรียนที่เน้นความร่วมมือ สวयงามประโยชน์ใช้
 สอย เป็นแหล่งเรียนรู้ และอนุรักษ์สืบสานทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดลอม ศิลปวัฒนธรรม
 สถาปัตยกรรมของท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและภูมิปัญญาท้องถิ่น

2. กำหนดระเบียบ ธรรมเนียมปฏิบัติในสถานศึกษา ที่ส่งเสริมความมีระเบียบวินัย เคารพ
 ธรรมเนียมปฏิบัติ กฎกติกาของสังคมส่วนรวม มีจิตอาสาจิตสาธารณะ การคำนึงถึงประโยชน์
 ส่วนรวม เช่น การมีวินัย การเข้าคิวการรับประทานอาหาร การแต่งกาย การใช้ทรัพยากรร่วมกัน
 เป็นต้น

3. ส่งเสริมและพัฒนาบรรยากาศด้านคุณธรรม เช่น การทำบุญ การบริจาค การปฏิบัติ
 กิจกรรมทางศาสนา การเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา การยกย่องส่งเสริมผู้กระทำความดี การส่งเสริม
 การแบ่งปัน การช่วยเหลือกันและกัน เป็นต้น

4. ส่งเสริมการแสวงหาความรู้ และเผยแพร่ความรู้ด้านเศรษฐกิจพอเพียง เช่น การจัด
 นิทรรศการ การจัดการแข่งขัน การหาความรู้โดยสื่อเทคโนโลยีและอื่นๆ

5. ส่งเสริมการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการดำเนินชีวิตแบบพอเพียงของผู้บริหาร
 ครู และบุคลากรในสถานศึกษา

6. จัด โครงการและกิจกรรมส่งเสริมการปฏิบัติตนและการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญา
 ของเศรษฐกิจพอเพียง

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน สถานศึกษาควรให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามา
 ร่วมในการดำเนินการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในขั้นตอนสำคัญทุกขั้นตอนตามแนวทาง
 ดังนี้

1. ร่วมกำหนดแนวนโยบายและการวางแผน

2. ร่วมให้ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะในกระบวนการพัฒนาหลักสูตร

3. ร่วมจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การจัดสภาพแวดล้อม และบรรยากาศภายในสถานศึกษา
 บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

4. ส่งเสริมการเรียนรู้ และการปฏิบัติกิจกรรมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงใน
 สถานศึกษา ที่บ้าน และสถานที่อื่นๆ

5. ร่วมติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

การพัฒนาหลักสูตร

สถานศึกษาควรมีการพัฒนาหรือบูรณาการเนื้อหาสาระของเศรษฐกิจพอเพียงเข้าไป
ในหลักสูตรสถานศึกษา ตามขั้นตอน ดังนี้

1. สถานศึกษานำคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาพิจารณาปรับปรุง หรือเพิ่มเติมวิสัยทัศน์ เป้าหมาย คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน
ในหลักสูตรสถานศึกษา

2. สถานศึกษาทบทวนเนื้อหาสาระสำคัญทั้ง 8 กลุ่มสาระ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
รวมทั้งกิจกรรมเสริมที่เคยจัดทำก่อนและ เห็นว่าสอดคล้องกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3. ปรับปรุง หรือเพิ่มเติมมาตรฐานการเรียนรู้ในแต่ละช่วงชั้น ให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์
เป้าหมาย และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของ
หลักสูตรสถานศึกษาที่ปรับปรุงหรือเพิ่มเติม

4. ปรับปรุง เพิ่มเติม หรือจัดทำสาระการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ และแผนการจัดการ
เรียนรู้ตามลำดับ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นไปตามมาตรฐานการเรียนรู้แต่ละช่วงชั้น บูรณาการกับ
หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

การจัดการเรียนการสอน

สถานศึกษาควรจัดการเรียนการสอนตามเนื้อหาสาระที่กำหนดไว้ในหลักสูตรให้
สอดคล้องกับวิถีชีวิตของผู้เรียน เน้นกระบวนการคิดวิเคราะห์ เน้นการปฏิบัติจริง บูรณาการหลัก
ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติตนที่เหมาะสมในวิถีชีวิตประจำวัน โดยมี
แนวทางดำเนินการดังนี้

1. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการฝึกทักษะกระบวนการคิด วิเคราะห์ การจัดการ
การเผชิญสถานการณ์ การแก้ปัญหา ฯลฯ ที่เริ่มจากชีวิตประจำวัน และเชื่อมโยงสู่ครอบครัว สังคม
ประเทศชาติและสังคมโลก บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2. จัดกระบวนการเรียนรู้ โดยเน้นการทดลอง การปฏิบัติจริงทั้งในสถานศึกษาและแหล่ง
เรียนรู้ภายนอกสถานศึกษา ทั้งในรูปของการจัดทำโครงการ โครงการงาน และอื่นๆ ทั้งการศึกษา
รายบุคคลและเป็นกลุ่ม บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3. วัดและประเมินผลการเรียนรู้ให้ครอบคลุม ความรู้ ทักษะ กระบวนการ เจตคติและ
คุณลักษณะอันพึงประสงค์

4. การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
มุ่งให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองตามศักยภาพ พัฒนาอย่างรอบด้านเพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์
ทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม เสริมสร้างให้เป็นผู้มีศีลธรรมจริยธรรม มีระเบียบวินัย

ปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกของการทำประโยชน์เพื่อสังคม สามารถจัดการตนเองได้และอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน แบ่งเป็น 3 ลักษณะ ดังนี้

1. กิจกรรมแนะแนว เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้รู้จักตนเอง รู้รักษาสิ่งแวดล้อม สามารถคิดตัดสินใจ คิดแก้ปัญหา กำหนดเป้าหมาย วางแผนชีวิตทั้งด้านการเรียน และอาชีพสามารถปรับตัวได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ยังช่วยให้ครูรู้จักและเข้าใจผู้เรียน ทั้งยังเป็นกิจกรรมที่ช่วยเหลือและให้คำปรึกษาแก่ผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมพัฒนาผู้เรียน

2. กิจกรรมนักเรียน เป็นกิจกรรมที่มุ่งพัฒนาความมีระเบียบวินัย ความเป็นผู้นำ ผู้ตามที่ดี ความรับผิดชอบ การทำงานร่วมกัน การรู้จักแก้ปัญหา การตัดสินใจที่เหมาะสม ความมีเหตุผล การช่วยเหลือแบ่งปันกัน เอื้ออาทร และสมานฉันท์ โดยจัดให้สอดคล้องกับความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียนให้ได้ปฏิบัติด้วยตนเองในทุกขั้นตอน ได้แก่ การศึกษา วิเคราะห์วางแผน ปฏิบัติตามแผนประเมินและปรับปรุงการทำงาน เน้นการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ตามความเหมาะสมและสอดคล้องกับวุฒิภาวะของผู้เรียน บริบท ของสถานศึกษาและท้องถิ่น กิจกรรมนักเรียนประกอบด้วยกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ และนักศึกษาวิชาทหาร กิจกรรมชุมนุม ชมรม

3. กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม ชุมชน และท้องถิ่น ตามความสนใจในลักษณะอาสาสมัคร เพื่อแสดงถึงความรับผิดชอบต่อสังคม ความดีงาม ความเสียสละต่อสังคม มีจิตสาธารณะ เช่น กิจกรรมอาสาพัฒนาต่างๆ กิจกรรมสร้างสรรค์สังคม

การติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา

สถานศึกษาควรจัดให้มีการติดตาม และประเมินผลการดำเนินการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยมีแนวทางดำเนินการ ดังนี้

1. ติดตามและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน โดยพิจารณาจากผลการทดสอบความรู้ ความเข้าใจพื้นฐานด้านเศรษฐกิจพอเพียงผลงานและการปฏิบัติกิจกรรมของผู้เรียน การปฏิบัติตนในชีวิตประจำวันของผู้เรียนผลการประเมินโดยผู้ประเมินภายนอก หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากทุกภาคส่วน

2. ติดตาม และประเมินความเหมาะสมของการดำเนินการในกระบวนการ ขั้นตอนและ กิจกรรมการดำเนินการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในด้านการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อม การจัดระบบบริหารจัดการ การให้

ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา และการประเมินคุณลักษณะของผู้เรียนอันพึงประสงค์

3. จัดให้ระบบการรายงานผลการดำเนินการเป็นระยะๆ ทั้งการรายงานภายในสถานศึกษา การรายงานต่อสาธารณชน และการรายงานหน่วยงานต้นสังกัดตามลำดับ

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน

1. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สถานศึกษาส่งเสริมการเรียนรู้ ปลูกฝัง และเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ “อยู่อย่างพอเพียง” ในการดำเนินชีวิต ดังนี้

1.1 มีความรู้ ความเข้าใจ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และตระหนักในความสำคัญของการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการเชื่อมโยงกับระบบเศรษฐกิจทั่วไป

1.2 มีความรู้ ความเข้าใจในการดำเนินชีวิตอย่างพอเพียงเห็นประโยชน์ และตระหนักถึงความสำคัญ ความจำเป็นในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการพัฒนาตนเอง พัฒนาองค์กร และพัฒนาสังคม

1.3 มีความรู้และทักษะพื้นฐานในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงใช้และพัฒนาทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมให้คุ้มค่า ได้ประโยชน์สูงสุดและมีความยั่งยืนมีทักษะ และเห็นคุณค่าของการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม อย่างไม่เบียดเบียนกัน มีความสงบสุข และรู้รักสามัคคีสืบสานและพัฒนาศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ดี รักและภาคภูมิใจในความเป็นไทย

1.4 ปฏิบัติตนและดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงรู้จักประมาณตน รู้จักศักยภาพของตนที่มีอยู่ตามความเป็นจริงปฏิบัติตนอย่างมีเหตุผล โดยใช้สติปัญญา ความรอบรู้ รอบคอบ

1.5 มีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวเอง พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ ทำอะไรไม่เสี่ยง ไม่ประมาทมีความรอบรู้ในเรื่องที่เกี่ยวข้อง สามารถคิดวิเคราะห์ได้อย่างเป็นระบบและปฏิบัติด้วยความรอบคอบ ระมัดระวังปฏิบัติตนและดำเนินชีวิต ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ขยัน อดทน เพียรพยายาม แบ่งปัน มีสติปัญญา มีวินัย พึ่งตนเอง แบ่งปัน เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ รับผิดชอบ และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

สรุปว่าการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา คือ การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษา โดยการสร้างความรู้ความเข้าใจการนำสู่การปฏิบัติ

ประสานความร่วมมือ การติดตามประเมินผล โดยผู้บริหารและครูผู้สอนมีการประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการศึกษา การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน

ดังนั้น การบริหารโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง กระบวนการในการใช้ศาสตร์และศิลป์ที่นำเอาทรัพยากรทางการศึกษา มาประยุกต์ใช้ในการจัดการศึกษาการพัฒนาบุคลากร การจัดโครงสร้างการบริหารในองค์กร การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน ทำให้เกิดคุณลักษณะอย่างมีความรู้ควบคู่คุณธรรม ในด้านความพอประมาณด้านความมีเหตุผลด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี

2.6 สภาพพื้นที่ที่ศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่นแบ่งออกเป็น 5 เขตพื้นที่การศึกษาเป็นองค์กรที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2553 อยู่ภายใต้การกำกับ ดูแล ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ มีภารกิจในการกำกับ ดูแล ประสาน สนับสนุนการจัดการศึกษาในพื้นที่การศึกษาให้ประชากรวัยเรียนได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง เสมอภาค เท่าเทียม มีคุณภาพ มีความรู้ คู่คุณธรรมและจริยธรรมนำไปสู่การเตรียมความพร้อมให้สอดคล้องกับการแข่งขันทั่วประเทศ โดยมีทิศทางการจัดการศึกษาที่สนองต่อนโยบายของรัฐบาล กระทรวงศึกษาธิการ และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ของอำเภอเมืองขอนแก่น อำเภอพระยืน และอำเภอบ้านฝาง มีโรงเรียนทั้งหมด 163 โรงเรียนได้ขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติ ตามกลยุทธ์ จุดเน้น ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารจัดการศึกษาและพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยมุ่งสู่เป้าหมายสุดท้าย คือ การพัฒนาให้นักเรียนได้รับโอกาสทางการศึกษาอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพตามศักยภาพอย่างเท่าเทียมกัน ตามกลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับตามหลักสูตรและส่งเสริมความสามารถด้านเทคโนโลยีเพื่อเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้โดยมีแผนการติดตามประเมินผลอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง สร้างความรู้ ความเข้าใจลงสู่การปฏิบัติ มีการกำกับติดตามรายงานเป็นระยะ ๆ สร้างกระแสนำสู่ความสำเร็จ และมีการติดตามและประเมินผลการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษากับองค์กรบุคคลอย่างมีส่วนร่วม

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ของอำเภอบ้านไผ่ รับผิดชอบการจัดการศึกษาใน 6 เขตอำเภอ คือ อำเภอบ้านไผ่ อำเภอบ้านแฮด อำเภอชนบท อำเภอฆ้องชัย อำเภอโคกโพธิ์ไชย และอำเภอเปือยน้อย มีโรงเรียนทั้งหมด 210 โรงเรียน

มีวิสัยทัศน์ว่า ภายในปี 2558 เป็นองค์กรที่มีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ ผู้เรียนมีคุณภาพและมาตรฐาน พร้อมก้าวสู่ประชาคมอาเซียน โดยมีค่านิยม (Values) ว่าบริการด้วยรอยยิ้ม พร้อมทีมงานที่เข้มแข็ง ด้วยแรงศรัทธาในหน้าที่ มีความรับผิดชอบ และมุ่งมั่น ก้าวทันเทคโนโลยี มีเป้าประสงค์ที่สำคัญคือพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีคุณธรรม จริยธรรม มีความสำนึกในความเป็นชาติไทย มีพฤติกรรมตามค่านิยมหลักแห่งชาติ และวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 เป็นหน่วยงานที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 มาตรา 6 สำนักงานตั้งอยู่ที่ถนนเมืองพล-ชัยภูมิ ตำบลลอมคอม อำเภอพล จังหวัดขอนแก่น รับผิดชอบการจัดการศึกษาใน 5 เขตอำเภอ โรงเรียนในสังกัดทั้งหมด 193 โรงเรียน ประกอบด้วย อำเภอพล 56 โรงเรียน อำเภอหนองสองห้อง 68 โรงเรียน อำเภอแวงน้อย 28 โรงเรียน อำเภอแวงใหญ่ 23 โรงเรียน และอำเภอโนนศิลา 18 โรงเรียน โดยมีวิสัยทัศน์ว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 เป็นหน่วยงานหลักในการส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษามีความเข้มแข็ง ภายใต้การบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ยึดหลักธรรมาภิบาล โดยการพัฒนาบุคลากร ส่งเสริมการมีส่วนร่วม ยกระดับคุณภาพการให้บริการ สร้างและพัฒนาเครือข่าย พัฒนาคุณภาพผู้เรียนสู่ประชาคมอาเซียนและมีค่านิยมว่า “FIRST” มุ่งสู่ความเป็นที่หนึ่ง “มีความยุติธรรม นำความรอบรู้ มุ่งสู่ผลสัมฤทธิ์มีจิตบริการ ทำงานเป็นทีม”

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 เป็นหน่วยงานทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ มีหน้าที่กำกับดูแล ประสานส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในระดับเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 รับผิดชอบการจัดการศึกษาใน 5 เขตอำเภอ โรงเรียนในสังกัดทั้งหมด 181 โรงเรียน ประกอบด้วย อำเภอน้ำพอง 68 โรงเรียน อำเภออุบลรัตน์ 27 โรงเรียน อำเภอกระนวน 38 โรงเรียน อำเภอเขาสวนกวาง 34 โรงเรียน และอำเภอซำสูง 14 โรงเรียน โดยมีวิสัยทัศน์ว่าภายในปี 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 เป็นผู้นำจัดการศึกษาได้มาตรฐาน บนพื้นฐานความเป็นไทย ในศตวรรษที่ 21 มีวัฒนธรรมองค์กรว่า “งามอย่างไทย ได้ดีมีน้ำเย็น ได้เห็นรอยยิ้ม ได้ยิ้มคำหวาน บริการประทับใจ” และมีค่านิยมว่า “มุ่งผลสัมฤทธิ์จิตบริการ ทำงานเป็นทีม”

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 5 เป็นหน่วยงานทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ มีหน้าที่กำกับดูแล ประสานส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในระดับเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

ขอนแก่น เขต 5 รับผิดชอบการจัดการศึกษาใน 7 เขตอำเภอ โรงเรียนในสังกัดทั้งหมด 260 โรงเรียน ประกอบด้วย อำเภอชุมแพ 60 โรงเรียน อำเภอภูเวียง 55 โรงเรียน อำเภอหนองเรือ 63 โรงเรียน อำเภอเวียงเก่า 5 โรงเรียน อำเภอภูผาม่าน 15 โรงเรียน อำเภอหนองนาคำ 15 โรงเรียน และอำเภอ สีชมพู 47 โรงเรียน โดยมีวิสัยทัศน์ (Vision) ว่า ภายในปี 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 เป็นองค์กรต้นแบบของประเทศในการบริหารจัดการศึกษา และมี ค่านิยมว่า สามัคคี มีคุณธรรม นำสมัย ใส่ใจบริการ บริหารเป็นเลิศ

ในส่วนของการบริหารโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น ทั้ง 5 เขต ปัญหาที่พบ คือ ผู้บริหารไม่มีความเข้าใจอย่างถ่องแท้ในหลักการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไม่สามารถประยุกต์ใช้ในหลักการ บริหารจัดการสถานศึกษา ครูผู้สอนโดยส่วนใหญ่ไม่มีความชัดเจนในการนำหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการในกระบวนการจัดการเรียนรู้

ดังนั้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น ทั้ง 5 เขต จึงกำหนดเป็น นโยบายให้สถานศึกษาดำเนินการพัฒนาผู้เรียนทุกคนมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีคุณธรรม จริยธรรม มีความสำนึกในความเป็นชาติไทย มีพฤติกรรมตามค่านิยมหลักแห่งชาติ และ วิถีชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาบริหารจัดการศึกษาในด้านการพัฒนาบุคลากร การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมา บูรณาการในการจัดหลักสูตรสถานศึกษา การจัดทำแผนหน่วยการเรียนรู้ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยในครั้งนี้ได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเทศสรุปและนำเสนอตามลำดับ ดังต่อไปนี้

อรุณศรี ประยูรพันธ์ (2556) ได้วิจัยเรื่อง การบริหารโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ ผลการวิจัย พบว่า

1. สถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ มีระดับการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาความพอประมาณ ความมีเหตุผล ด้านภูมิคุ้มกัน ด้านเงื่อนไขคุณธรรม และด้านเงื่อนไขความรู้ อยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาในแต่ละด้าน จำแนกตามสถานภาพของบุคคล พบว่า ด้านความพอประมาณ

ความมีเหตุผล ด้านการมีภูมิคุ้มกัน ด้านเงื่อนไขคุณธรรม และด้านเงื่อนไขความรู้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยผู้บริหารมีระดับความคิดเห็นมากกว่าครูผู้สอน

3. ผลการเปรียบเทียบการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาในแต่ละด้าน จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา พบว่า ด้านความพอประมาณ ด้านความมีเหตุผล ด้านการมีภูมิคุ้มกัน ด้านเงื่อนไขคุณธรรม และด้านเงื่อนไขความรู้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สุจิรา เรียนทับ (2556) ได้วิจัยเรื่อง การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา เขต 30 ผลการวิจัยพบว่า

1. สถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30 มีระดับการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาความพอประมาณ ความมีเหตุผล ด้านภูมิคุ้มกัน ด้านเงื่อนไขคุณธรรม และด้านเงื่อนไขความรู้ อยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาในแต่ละด้าน จำแนกตามสภาพของบุคคล พบว่า ด้านความพอประมาณ ความมีเหตุผล ด้านการมีภูมิคุ้มกัน ด้านเงื่อนไขคุณธรรม และด้านเงื่อนไขความรู้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยผู้บริหารมีระดับความคิดเห็นมากกว่าครูผู้สอน

3. ผลการเปรียบเทียบการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาในแต่ละด้าน จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา พบว่า ด้านความพอประมาณ ด้านความมีเหตุผล ด้านการมีภูมิคุ้มกัน ด้านเงื่อนไขคุณธรรม และด้านเงื่อนไขความรู้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ระดับ 0.01

ปรีชา ศรีลับขวา (2553) ได้วิจัยเรื่อง สภาพการใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารการศึกษาของโรงเรียนในอำเภอบ้านฝาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ผลการศึกษาพบว่า

สภาพการใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนในอำเภอบ้านฝาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า สภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับมากทุกด้าน

ระพีพรรณ คณาฤทธิ์ (2554) ได้วิจัยเรื่อง การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า

1. ระดับการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พบว่าทั้งภาพรวมรายด้านและรายข้ออยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามขนาดของโรงเรียน พบว่า ขนาดของโรงเรียนต่างกันมีการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแตกต่างกัน

ขนิษฐา เฟ้าม่วง (2554) ได้วิจัยเรื่องการบริหารตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก และรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน

เพ็ญภา ธีรทองดี (2552) ได้วิจัยเรื่อง เรื่อง การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารจัดการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรีเขต 2 พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีความคิดเห็นต่อการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารจัดการของสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก ความคิดเห็นผู้บริหารและครูเกี่ยวกับการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารจัดการของสถานศึกษา จำแนกตามประเภทของสถานศึกษา พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 ทั้งโดยรวมและรายด้าน

ตรีศุล พงษ์พันธุ์ (2552) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ผลการศึกษาพบว่า 1) ระดับการดำเนินการบริหารจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) การดำเนินการบริหารจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1 ตามหลักความมีเหตุผลและตามหลักการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีจำแนกตามขนาดสถานศึกษาขั้นพื้นฐานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนการดำเนินการบริหารจัดการศึกษาตามหลักพอประมาณไม่แตกต่างกัน

พิทักษ์ อำพันธ์ (2553) ได้ศึกษาเรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลบุรี เขต 2 ผลการศึกษาพบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลบุรี เขต 2 โดยรวมและรายด้านมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ผลการเปรียบเทียบจำแนกตามขนาดของโรงเรียนแตกต่างกัน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบริหารโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่นซึ่งเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ เพื่อให้การวิจัยเป็นไปตามวัตถุประสงค์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามกระบวนการและขั้นตอนในการวิจัยดังนี้

3.1 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

3.2 ระเบียบวิธีวิจัย

3.1 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยและเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีระบบและระเบียบ ผู้วิจัยจึงกำหนดรายละเอียดการดำเนินการวิจัยไว้ 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 จัดเตรียมโครงการวิจัย เป็นการศึกษาปัญหา นิยามปัญหา ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น

ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินงานวิจัย เป็นขั้นตอนที่ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือ ทดสอบ ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องของเครื่องมือ แล้วนำเครื่องมือที่สร้างขึ้น ไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง แล้วนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมข้อมูลได้มาตรวจสอบความถูกต้อง มาทำการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติและแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นตอนที่ 3 การรายงานผลการวิจัย ผู้วิจัยรวบรวมผลการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัย การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ จัดทำรายงานฉบับสมบูรณ์

3.2 ระเบียบวิธีวิจัย

เพื่อให้การดำเนินการวิจัยให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยได้กำหนดระเบียบวิธีวิจัย ซึ่งประกอบด้วยประชากร กลุ่มตัวอย่าง และขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ตัวแปรที่ศึกษา เครื่องมือ และการสร้างเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิจัยซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

3.2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่นปีการศึกษา 2558 จำนวน 10,417 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยใช้ตารางสำเร็จรูปของทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) ในการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง (Sample size) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 385 และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) เพื่อให้ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างตามที่ต้องการ ดังตารางที่ 3.1 (พระครูปลัดธรรมจริวัฒน์และ วิโรจน์ สารรัตนะ, 2558, หน้า 59)

ตารางที่ 3.1 แสดงการจัดหมวดหมู่ของประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

สถานภาพ	ประชากร				กลุ่มตัวอย่าง			
	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่	รวม	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่	รวม
ผู้บริหาร	661	250	159	1,070	25	9	6	40
ครูผู้สอน	4,836	2,629	1,882	9,347	179	97	69	345
รวม	5,497	2,879	2,041	10,417	204	106	75	385

ที่มา : ข้อมูล 10 มิถุนายน 2558 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ได้แก่แบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยเป็นแบบสอบถาม การบริหารโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่นแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ได้แก่ สถานภาพและขนาดของสถานศึกษา

ตอนที่ 2 สอบถามสภาพการบริหารโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่นเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) มี 5 ระดับ ดังนี้

(พระครูปลัดธรรมจริยวัฒน์และ วิโรจน์ สารัตนะ, 2558, หน้า 106)

5	หมายถึง	มีการพัฒนา/ปฏิบัติในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	มีการพัฒนา/ปฏิบัติในระดับมาก
3	หมายถึง	มีการพัฒนา/ปฏิบัติในระดับปานกลาง
2	หมายถึง	มีการพัฒนา/ปฏิบัติในระดับน้อย
1	หมายถึง	มีการพัฒนา/ปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด

3.2.3 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือตามขั้นตอนดังนี้

1. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีการกำหนดนิยามศัพท์เฉพาะในตัวแปรที่ศึกษาทั้ง 3 ด้าน ไว้ในบทที่ 1 แล้วสร้างข้อคำถามในแบบสอบถามแต่ละด้านให้มีความสอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะที่กำหนดไว้แต่ละด้านนั้นได้ข้อคำถามในแบบสอบถามแต่ละด้าน ดังนี้ 1) ด้านความพอประมาณ มี 11 ข้อ 2) ด้านความมีเหตุผล มี 10 ข้อ ข้อ 3) ด้านภูมิคุ้มกันที่ดี มี 9 ข้อ

2. หาค่า IOC โดยนำแบบสอบถามที่ได้รับการตรวจสอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาให้ผู้เชี่ยวชาญได้ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) จำนวน 3 ท่าน ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา โดยให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความตรงของข้อคำถามโดยการหาดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามเชิงปฏิบัติการ (Index of item Objective Congruence: IOC) ซึ่งค่า IOC ของแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้มีค่าอยู่ระหว่าง 0.67–1.00 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 0.50 ทุกข้อคำถาม สามารถสรุปได้ว่า ทุกข้อคำถามมีความสอดคล้องเหมาะสมกับนิยาม ดังนั้นสามารถตัดสินได้ว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องเหมาะสมกับนิยาม หรือมีความตรงเชิงเนื้อหา

3. การวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยนำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้กับผู้บริหารและครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 จำนวน 30 คน แล้วนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้วิเคราะห์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเป็นรายด้านและโดยรวม โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของ Cronbach ได้ค่าความเชื่อมั่นตามแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.95

4. นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างและดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยต่อไป

3.2.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขออนุญาตเก็บข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน ถึงผู้บริหารโรงเรียนเพื่อขอความร่วมมือและอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลและเพื่อขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามส่งให้โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

3. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเองพร้อมตรวจสอบความถูกต้อง

4. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามมาตรวจให้คะแนน ตามเกณฑ์ที่วิเคราะห์ข้อมูลไว้จัดระบบข้อมูลและตรวจสอบเพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์วิเคราะห์ข้อมูลโปรแกรมทางสังคมศาสตร์ และแปลความหมาย ค่าเฉลี่ยของแบบสอบถามการบริหารโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น

3.2.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพและขนาดสถานศึกษาของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามโดยหาความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

2. วิเคราะห์การบริหารโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น ทั้งโดยภาพรวมรายด้านและรายข้อ โดยหาค่าเฉลี่ย (X) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์แปลความหมายดังนี้ (พระครูปลัดธรรมจริวัฒน์ และ วิโรจน์ สารรัตน์, 2558, หน้า 106)

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00	หมายถึง	มีการพัฒนา/ปฏิบัติในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50	หมายถึง	มีการพัฒนา/ปฏิบัติในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50	หมายถึง	มีการพัฒนา/ปฏิบัติในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50	หมายถึง	มีการพัฒนา/ปฏิบัติในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50	หมายถึง	มีการพัฒนา/ปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด

3. วิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น จำแนกสถานภาพ โดยใช้ค่า t-test (Independent samples)

4. วิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น จำแนกตามขนาดของสถานศึกษาโดยใช้การวิเคราะห์การแปรปรวนทางเดียว โดยใช้ F-test (One-way ANOVA) เมื่อพบว่ามีความแตกต่างอย่างนัยสำคัญทางสถิติจะทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe')

3.2.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 3 ประเภท (พระครูปลัดธรรมจริยวัฒน์ และ วิโรจน์ สารรัตนะ, 2558, หน้า 82-95)

1. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบหาคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่

1.1 หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC :Index of item Objective Congruence)

1.2 ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา

ของครอนบาค (Cronbach alpha coefficient)

2. สถิติพื้นฐาน ได้แก่

2.1 ค่าความถี่ (Frequency)

2.2 ค่าร้อยละ (Percentage)

2.3 ค่าเฉลี่ย (Mean)

2.4 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่

3.1 สถิติเพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่ม ใช้ค่า t-test (Independent sample)

3.2 สถิติเพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่มากกว่าสองกลุ่ม ใช้ค่า F-test การทดสอบความแปรปรวนชนิดทางเดียว (One – way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างก็ทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe')

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การบริหาร โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น ผู้วิจัยตั้งวัตถุประสงค์ไว้ 2 ประการ คือ เพื่อศึกษาระดับการบริหาร โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงใน 3 ด้าน คือ ด้านความพอประมาณ ด้านความมีเหตุผล ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น ศึกษาเปรียบเทียบระดับการบริหาร โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น จำแนกตามสถานภาพของกลุ่มตัวอย่างและขนาดของสถานศึกษา

ในการวิจัยครั้งนี้กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น จำนวนทั้งสิ้น 385 คน

กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของยามานะ (Taro Yamane) และใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสอบถาม จากนั้นนำแบบสอบถามที่รวบรวมได้มาดำเนินการวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ เพื่อคำนวณหาค่าสถิติสำหรับตอบวัตถุประสงค์และสมมติฐานการวิจัยให้ครบถ้วนตามที่ตั้งไว้ มีลำดับขั้นตอนดังนี้

- 4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
- 4.2 ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล
- 4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อความเข้าใจที่ตรงกันในการแปลความหมายข้อมูล จึงกำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย ของกลุ่มตัวอย่าง
S.D.	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาความมีนัยสำคัญจากการแจกแจงแบบ t (t- distribution)
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาความมีนัยสำคัญจากการแจกแจงแบบ F (F- distribution)
df	แทน	ชั้นแห่งความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)
SS	แทน	ผลโดยรวมกำลังสอง (Sum of Square)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยผลรวมกำลังสอง (Mean Square)
Sig	แทน	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ (Significances)
*	แทน	นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
**	แทน	นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4.2 ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ สถานภาพ และขนาดของสถานศึกษา ใช้การวิเคราะห์หาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนเกี่ยวกับการบริหารโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น ใช้การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ตอนที่ 3 การทดสอบสมมติฐานการวิจัย ใช้การทดสอบค่าที (t-test) และการทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way ANOVA)

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.3.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ที่ผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างในการศึกษารั้งนี้จำนวน 385 คน ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา 379 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 98.44 ของแบบสอบถามจากจำนวนทั้งหมดที่ส่งไป ผู้วิจัยนำข้อมูลมาวิเคราะห์แสดงสถานภาพของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม ใช้การวิเคราะห์โดยการแจกแจงค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย ปรากฏดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 แสดงค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานภาพ และขนาดของสถานศึกษา

ข้อมูลสถานภาพ	ความถี่	ร้อยละ
สถานภาพ		
ผู้บริหารสถานศึกษา	40	10.6
ครูผู้สอน	339	89.4
รวม	379	100
ขนาดของสถานศึกษา		
ขนาดเล็ก	198	52.2
ขนาดกลาง	106	28.0
ขนาดใหญ่	75	19.8
รวม	379	100

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามในสถานศึกษากลุ่มตัวอย่างจำนวน 379 คน เมื่อจำแนกตามสถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง เป็นครูผู้สอนมากกว่าผู้บริหารสถานศึกษา โดยครูผู้สอน คิดเป็นร้อยละ 89.4 และเป็นผู้บริหารสถานศึกษา คิดเป็นร้อยละ 10.6 และเมื่อจำแนกตามขนาดสถานศึกษา ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากอยู่ในสถานศึกษาขนาดเล็ก คิดเป็น ร้อยละ 52.2 รองลงมาอยู่ในสถานศึกษาขนาดกลาง คิดเป็นร้อยละ 28.00 และน้อยที่สุดอยู่ในสถานศึกษาขนาดใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 19.80

4.3.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการบริหารโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการบริหาร โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวม ใช้การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย ดังตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 ผลการวิเคราะห์ระดับการบริหารโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่นโดยภาพรวม

ด้านที่	การบริหารโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยภาพรวม	ระดับความคิดเห็น		
		(\bar{X})	(S.D.)	แปลผล
1	ด้านความพอประมาณ	3.86	0.61	มาก
2	ด้านความมีเหตุผล	3.87	0.64	มาก
3	ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี	3.89	0.58	มาก
รวม		3.87	0.56	มาก

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีต่อการบริหารโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่นโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.87$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี ($\bar{X} = 3.89$) รองลงมาได้แก่ ด้านความมีเหตุผล ($\bar{X} = 3.87$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านความพอประมาณ ($\bar{X} = 3.86$)

4.3.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการบริหารโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น ด้านความพอประมาณ

ผลการวิเคราะห์ระดับการบริหารโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่นด้านความพอประมาณในภาพรวมและรายข้อ ใช้การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย ดังตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 ผลการวิเคราะห์ระดับการบริหารโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น ด้านความพอประมาณ โดยภาพรวมและรายข้อ

ข้อที่	การบริหารโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความพอประมาณ	ระดับความคิดเห็น			
		(\bar{X})	(S.D.)	ลำดับ	แปลผล
1	ผู้บริหารส่งเสริมปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ชุมชน และสังคม เพื่อความคุ้มค่าในการจัดการศึกษา	3.98	0.79	3	มาก
2	ผู้บริหารส่งเสริม สนับสนุนการใช้วัสดุอุปกรณ์ในการจัดการเรียนการสอนได้เหมาะสม คุ้มค่า	3.99	0.79	2	มาก
3	ผู้บริหารส่งเสริม สนับสนุนการใช้สื่อจากวัสดุธรรมชาติที่มีอยู่ในท้องถิ่น ได้อย่างเหมาะสม มีประสิทธิภาพ	3.83	0.88	6	มาก
4	ผู้บริหารส่งเสริมให้ใช้แหล่งวิทยากรและภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างพอดี เหมาะสม	3.77	0.85	8	มาก
5	ผู้บริหารจัดสรรงบประมาณในโครงการตามแผนปฏิบัติการได้อย่างพอดี กับการปฏิบัติงานของบุคลากร	3.93	0.76	4	มาก
6	ผู้บริหารและบุคลากร ใช้จ่ายงบประมาณในการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆในสถานศึกษาได้อย่างพอดี	3.98	0.78	3	มาก
7	ผู้บริหารวางแผนอัตรากำลังบุคลากรของสถานศึกษาได้เหมาะสมกับงาน	3.68	1.07	9	มาก
8	ผู้บริหารส่งเสริมให้บุคลากรดำเนินชีวิตอย่างพอดีพอเพียง	3.85	0.87	5	มาก
9	สถานศึกษามีการระดมทรัพยากรจากหน่วยงานอื่นเพื่อใช้ในการบริหารจัดการอย่างเหมาะสม	3.57	1.08	10	มาก

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ข้อที่	การบริหารโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความพอประมาณ	ระดับความคิดเห็น			
		(\bar{X})	(S.D.)	ลำดับ	แปลผล
10	สถานศึกษาปรับปรุงภูมิทัศน์และอาคารสถานที่ได้พอเหมาะกับสภาพการใช้งานและสอดคล้องกับงบประมาณ	4.02	0.82	1	มาก
11	ผู้บริหารนำข้อเสนอแนะหรือความต้องการของผู้เรียน ชุมชนและสังคม มาใช้จัดการศึกษาได้อย่างเหมาะสมพอดี	3.88	0.86	7	มาก
รวม		3.86	0.61		มาก

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อการบริหารโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น ด้านความพอประมาณ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.86$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ มีระดับความคิดเห็นระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดได้แก่ สถานศึกษาปรับปรุงภูมิทัศน์และอาคารสถานที่ได้พอเหมาะกับสภาพการใช้งานและสอดคล้องกับงบประมาณ ($\bar{X}=4.02$) รองลงมาได้แก่ ผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุนการใช้วัสดุอุปกรณ์ในการจัดการเรียนการสอนได้เหมาะสม คุ่มค่า ($\bar{X}=3.99$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดได้แก่ สถานศึกษามีการระดมทรัพยากรจากหน่วยงานอื่นเพื่อใช้ในการบริหารจัดการอย่างเหมาะสม ($\bar{X}=3.57$) ตามลำดับ

4.3.4 ผลการเปรียบเทียบระดับการบริหารโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น ด้านความพอประมาณ จำแนกตามสถานภาพ

ผลการเปรียบเทียบระดับการบริหาร โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น ด้านความพอประมาณ จำแนกตามสถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ค่า t-test แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย ดังตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4 ผลการเปรียบเทียบระดับการบริหารโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น ด้านความพอประมาณ จำแนกตามสถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง

หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	ผู้บริหาร			ครูผู้สอน			t	Sig.
	n	\bar{X}	S.D.	n	\bar{X}	S.D.		
ด้านความพอประมาณ	40	4.34	.38	339	3.80	.61	7.67**	0.00

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น ด้านความพอประมาณ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยผู้บริหารสถานศึกษามีระดับความคิดเห็นมากกว่าครูผู้สอน

4.3.5 ผลการเปรียบเทียบระดับการบริหารโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น ด้านความพอประมาณ จำแนกตามขนาดสถานศึกษา

ผลการเปรียบเทียบระดับการบริหาร โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น ด้านความพอประมาณ จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยวิธีการทดสอบค่าเอฟ (F-test) จากการวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบกรรบาย ดังตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.5 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแปรปรวน ระดับการบริหารโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น ด้านความพอประมาณ จำแนกตามขนาดสถานศึกษา

ด้านความ พอประมาณ	ค่าเฉลี่ย			แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
	เล็ก	กลาง	ใหญ่						
	3.59	3.97	4.40	ระหว่างกลุ่ม	37.27	2	18.63	67.68**	0.00
				ภายในกลุ่ม	103.52	376	.28		
				รวม	140.78	378	-		

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 4.5 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่อยู่ในขนาดสถานศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น ด้านความพอประมาณ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ 0.01 ดังนั้นจึงทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe \square) ดังตารางที่ 4.6

4.3.6 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบเป็นรายคู่ ระดับความความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนต่อการบริหารโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น ด้านความพอประมาณ จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe \square)

ตารางที่ 4.6 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบเป็นรายคู่ ระดับความความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนต่อการบริหารโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น ด้านความพอประมาณ จำแนกตามขนาดสถานศึกษา

ขนาด		ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
สถานศึกษา	\bar{X}	3.59	3.97	4.40
ขนาดเล็ก	3.59	-	0.38*	0.81*
ขนาดกลาง	3.97	-	-	0.42*
ขนาดใหญ่	4.40	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.6 พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่อยู่ในสถานศึกษาขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นในการบริหารโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น ด้านความพอประมาณ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน 3 คู่ คือ สถานศึกษาขนาดเล็กกับสถานศึกษาขนาดกลาง สถานศึกษาขนาดเล็กกับสถานศึกษาขนาดใหญ่ และสถานศึกษาขนาดกลางกับสถานศึกษาขนาดใหญ่ โดยผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่อยู่ในสถานศึกษาขนาดใหญ่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากกว่าสถานศึกษาขนาดกลางและสถานศึกษาขนาดเล็ก

4.3.7 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการบริหารโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น ด้านความมีเหตุผล

ผลการวิเคราะห์ระดับการบริหาร โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น ด้านความมีเหตุผล ในภาพรวมและรายข้อ ใช้การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย ดังตารางที่ 4.7

ตารางที่ 4.7 ผลการวิเคราะห์ระดับการบริหารโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น ด้านความมีเหตุผล ในภาพรวมและรายข้อ

ข้อที่	การบริหารโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความมีเหตุผล	ระดับความคิดเห็น			
		(\bar{X})	(S.D.)	ลำดับ	แปลผล
1	ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ ได้อย่างชัดเจน ครอบคลุม	3.85	0.85	6	มาก
2	สถานศึกษากำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนให้ครอบคลุมตามหลักสูตรสถานศึกษา	4.01	0.83	1	มาก
3	ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูวัดและประเมินผลที่ครอบคลุมทั้งด้านความรู้ทักษะกระบวนการและคุณลักษณะอันพึงประสงค์	3.95	0.83	2	มาก
4	ผู้บริหารวางแผนจัดสรรงบประมาณบรรจุไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษาอย่างครอบคลุม	3.91	0.80	4	มาก
5	ผู้บริหารมีความรอบคอบและมีเหตุผลในการจัดสรรงบประมาณให้ตรงตามความต้องการจำเป็น	3.78	0.91	9	มาก
6	ผู้บริหารส่งเสริมพัฒนาบุคลากรโดยการวิเคราะห์โครงการและหลักสูตรให้เป็นไปตามเหตุผลและความจำเป็น	3.80	0.86	8	มาก
7	ผู้บริหารเป็นแบบอย่างที่ดีให้ครูและบุคลากรในการตัดสินใจบนพื้นฐานของเหตุและผล	3.90	0.86	5	มาก
8	ผู้บริหารใช้เหตุผลกำหนดบทบาทผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานในแต่ละฝ่ายอย่างชัดเจน	3.78	0.88	9	มาก

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

ข้อที่	การบริหารโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พอเพียง ด้านความมีเหตุผล	ระดับความคิดเห็น			
		(\bar{X})	(S.D.)	ลำดับ	แปลผล
9	ผู้บริหารจัดองค์กร โครงสร้างและระบบการบริหารงานอย่างรอบคอบมีความคล่องตัวสูงและปรับเปลี่ยนได้ตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป	3.82	0.91	7	มาก
10	ผู้บริหารกำหนดนโยบายแผนงาน โครงการและกิจกรรมได้ครอบคลุม และชัดเจน	3.93	0.84	3	มาก
รวม		3.87	0.64		มาก

จากตารางที่ 4.7 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อการบริหารโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น ด้านความมีเหตุผล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.87$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อมีระดับความคิดเห็นระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดได้แก่ สถานศึกษากำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนให้ครอบคลุมตามหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{X}=4.01$) รองลงมาได้แก่ ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูวัดและประเมินผลที่ครอบคลุมทั้งด้านความรู้ทักษะกระบวนการและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ($\bar{X}=3.95$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดได้แก่ ผู้บริหารมีความรอบคอบและมีเหตุผลในการจัดสรรงบประมาณให้ตรงตามความต้องการจำเป็น ($\bar{X}= 3.78$) และผู้บริหารใช้เหตุผลการกำหนดบทบาทผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานในแต่ละฝ่ายอย่างชัดเจน ($\bar{X}= 3.78$) ตามลำดับ

4.3.8 ผลการเปรียบเทียบระดับการบริหารโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น ด้านความมีเหตุผล จำแนกตามสถานภาพ

ผลการเปรียบเทียบระดับการบริหาร โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น ด้านความมีเหตุผล จำแนกตามสถานภาพของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ค่า t-test แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย ที่ 4.8

ตารางที่ 4.8 ผลการเปรียบเทียบระดับการบริหารโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น ด้านความมีเหตุผล จำแนกตามสถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง

หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	ผู้บริหาร			ครูผู้สอน			t	Sig.
	n	\bar{X}	S.D.	n	\bar{X}	S.D.		
ด้านความมีเหตุผล	40	4.28	.47	339	3.82	.64	5.51**	0.00

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 4.8 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น ด้านความมีเหตุผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยผู้บริหารสถานศึกษามีระดับความคิดเห็นมากกว่าครูผู้สอน

4.3.9 ผลการเปรียบเทียบระดับการบริหารโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น ด้านความมีเหตุผล จำแนกตามขนาดสถานศึกษา

ผลการเปรียบเทียบระดับการบริหารโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น ด้านความมีเหตุผล จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยวิธีการทดสอบค่าเอฟ (F-test) จากการวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย ดังตารางที่ 4.9

ตารางที่ 4.9 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแปรปรวน ระดับการบริหารโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น ด้านความมีเหตุผล จำแนกตามขนาดสถานศึกษา

ด้านความมี เหตุผล	ค่าเฉลี่ย			แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
	เล็ก	กลาง	ใหญ่						
	3.56	4.03	4.47	ระหว่างกลุ่ม	48.63	2	24.32	85.31*	0.00
				ภายในกลุ่ม	107.18	376	.29	*	
				รวม	155.81	378	-		

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 4.9 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่อยู่ในขนาดสถานศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น ด้านความมีเหตุผลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ 0.01 ดังนั้นจึงทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการของเซฟเฟ (Scheffe) ดังตารางที่ 4.10

4.3.10 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบเป็นรายคู่ระดับความความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนต่อการบริหารโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น ด้านความมีเหตุผล จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ด้วยวิธีการของเซฟเฟ (Scheffe)

ตารางที่ 4.10 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบเป็นรายคู่ ระดับความความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนต่อการบริหารโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น ด้านความมีเหตุผล จำแนกตามขนาดสถานศึกษา

ขนาด		ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
สถานศึกษา	\bar{X}	3.56	4.03	4.47
ขนาดเล็ก	3.56	-	0.47*	0.91*
ขนาดกลาง	4.03	-	-	0.44*
ขนาดใหญ่	4.47	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.10 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่อยู่ในสถานศึกษาขนาดต่างกันมีความคิดเห็นในการบริหาร โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น ด้านความมีเหตุผลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน 3 คู่ คือ สถานศึกษาขนาดเล็กกับสถานศึกษาขนาดกลาง สถานศึกษาขนาดเล็กกับสถานศึกษาขนาดใหญ่ และสถานศึกษาขนาดกลางกับสถานศึกษาขนาดใหญ่ โดยผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่อยู่ในสถานศึกษาขนาดใหญ่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากกว่าสถานศึกษาขนาดกลางและสถานศึกษาขนาดเล็ก

4.3.11 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการบริหารโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่นด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี

ผลการวิเคราะห์ระดับการบริหาร โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่นด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี ในภาพรวมและรายข้อ ใช้การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย ดังตารางที่ 4.11

ตารางที่ 4.11 ผลการวิเคราะห์ระดับการบริหารโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี ในภาพรวมและรายข้อ

ข้อที่	การบริหารโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี	ระดับความคิดเห็น			
		(\bar{X})	(S.D.)	ลำดับ	แปลผล
1	ผู้บริหารกำหนดมาตรการตัวชี้วัดความสำเร็จของการบริหารวิชาการไว้อย่างชัดเจน	3.81	0.95	7	มาก
2	ผู้บริหารนิเทศติดตามตรวจสอบผลการปฏิบัติงานวิชาการอย่างต่อเนื่อง	3.74	0.85	9	มาก
3	สถานศึกษามีกระบวนการปรับแผนและกิจกรรมทางวิชาการให้ยืดหยุ่นทันกับบริบทที่เปลี่ยนแปลงไป	4.04	0.71	1	มาก
4	ผู้บริหารส่งเสริมบุคลากรให้มีความพร้อมในการพัฒนาตนเองทันกับการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ	4.02	0.73	3	มาก
5	ผู้บริหารแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบการดำเนินงานด้านงบประมาณไว้อย่างชัดเจน	4.03	0.73	2	มาก
6	ผู้บริหารติดตามประเมินผลด้านการใช้จ่ายงบประมาณ มีหลักฐานชัดเจนตรวจสอบได้	3.88	0.78	4	มาก
7	ผู้บริหารสร้างภูมิคุ้มกันด้านสังคมและวัฒนธรรม โดยเน้นความร่วมมือกับท้องถิ่น	3.85	0.83	5	มาก
8	ผู้บริหารส่งเสริมบุคลากรให้มีการดำเนินชีวิตอย่างมีสติพร้อมรับ การเปลี่ยนแปลง	3.77	0.85	8	มาก
9	ผู้บริหารติดตามผลการดำเนินงานโครงการ/กิจกรรมเพื่อพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง	3.83	0.90	6	มาก
รวม		3.89	0.58		มาก

จากตารางที่ 4.11 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อการบริหารโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดขอนแก่น ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี โดยรวมและรายข้อ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.89$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ สถานศึกษามี

กระบวนการปรับแผนและกิจกรรมทางวิชาการให้ยืดหยุ่นทันกับบริบทที่เปลี่ยนแปลงไป ($\bar{X}=4.04$) รองลงมาได้แก่ ผู้บริหารแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบการดำเนินงานด้านงบประมาณไว้ชัดเจน ($\bar{X}=4.03$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารนิเทศติดตามตรวจสอบผลการปฏิบัติงานวิชาการอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X}=3.74$) ตามลำดับ

4.3.12 ผลการเปรียบเทียบระดับการบริหารโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี จำแนกตามสถานภาพ

ผลการเปรียบเทียบระดับการบริหาร โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี จำแนกตามสถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ค่า t-test แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบบรรยายดังตารางที่ 4.12

ตารางที่ 4.12 ผลการเปรียบเทียบระดับการบริหารโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี จำแนกตามสถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง

หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	ผู้บริหาร			ครูผู้สอน			t	Sig.
	n	\bar{X}	S.D.	n	\bar{X}	S.D.		
ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี	40	4.19	.47	339	3.85	.58	3.64**	0.00

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 4.12 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยผู้บริหารสถานศึกษามีระดับความคิดเห็นมากกว่าครูผู้สอน

4.3.13 ผลการเปรียบเทียบระดับการบริหารโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี จำแนกตามขนาดสถานศึกษา

ผลการเปรียบเทียบระดับการบริหารโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยวิธีการทดสอบค่าเอฟ (F-test) จากการวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย ผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 4.13

ตารางที่ 4.13 ผลการเปรียบเทียบระดับการบริหารโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี จำแนกตามขนาดสถานศึกษา

ด้านการมี ภูมิคุ้มกันที่ดี	ค่าเฉลี่ย			แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
	เล็ก	กลาง	ใหญ่						
	3.68	3.93	4.38	ระหว่างกลุ่ม	27.02	2	13.51	50.84**	0.00
				ภายในกลุ่ม	99.91	376	.266		
				รวม	126.92	378	-		

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 4.13 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่อยู่ในขนาดสถานศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ดังนั้น จึงทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe') ดังตารางที่ 4.14

4.3.14 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบเป็นรายคู่ ระดับความความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนต่อการบริหารโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe')

ตารางที่ 4.14 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบเป็นรายคู่ ระดับความความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนต่อการบริหารโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี ตามขนาดสถานศึกษา

ขนาด		ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
สถานศึกษา	\bar{X}	3.68	3.93	4.38
ขนาดเล็ก	3.68	-	0.25*	0.70*
ขนาดกลาง	3.93	-	-	0.45*
ขนาดใหญ่	4.38	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.14 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่อยู่ในสถานศึกษาขนาดต่างกันมีความคิดเห็นในการบริหารโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน 3 คู่ คือ สถานศึกษาขนาดเล็กกับสถานศึกษาขนาดกลาง สถานศึกษาขนาดเล็กกับสถานศึกษาขนาดใหญ่ และสถานศึกษาขนาดกลางกับสถานศึกษาขนาดใหญ่ โดยผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่อยู่ในสถานศึกษาขนาดใหญ่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากกว่าสถานศึกษาขนาดกลางและสถานศึกษาขนาดเล็ก

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เพื่อศึกษาระดับการบริหารโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการบริหารโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงใน 3 ด้าน คือ ด้านความพอประมาณ ด้านความมีเหตุผล ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่นและศึกษาเปรียบเทียบระดับการบริหารโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่นใน 3 ด้านนั้น จำแนกตามสถานภาพของกลุ่มตัวอย่างและขนาดของสถานศึกษาในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ใช้กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารและครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น จำนวน 385 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ t-test, F-test

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

การสรุปผลการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัยข้อมูลตามรายละเอียดในแต่ละส่วนต่อไปนี้

5.1.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้บริหารและครูผู้สอนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ จำนวน 385 คน ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 379 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 98.44 ซึ่งเป็นผู้บริหารจำนวน 40 คน ร้อยละ 10.6 ครูผู้สอนจำนวน 339 คน ร้อยละ 89.40 และเมื่อจำแนกตามขนาดสถานศึกษาขนาดเล็กจำนวน 198 คน ร้อยละ 52.20 ขนาดกลาง จำนวน 106 คน ร้อยละ 28.00 และขนาดใหญ่จำนวน 75 คน ร้อยละ 19.80

5.1.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการบริหารโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่นโดยภาพรวม

ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อการบริหารโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.87$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทั้ง 3 ด้าน

โดยมีข้อสังเกตว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี ($\bar{X}=3.89$) รองลงมาคือด้านความมีเหตุผล ($\bar{X}=3.87$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านความพอประมาณ ($\bar{X}=3.86$)

5.1.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการบริหารโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่นด้านความพอประมาณและเปรียบเทียบจำแนกตามสถานภาพของกลุ่มตัวอย่างและขนาดสถานศึกษา

5.1.3.1 ระดับการบริหารโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่นด้านความพอประมาณ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.86$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อมีข้อสังเกตว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือสถานศึกษาปรับปรุงภูมิทัศน์และอาคารสถานที่ได้พอเหมาะกับสภาพการใช้งานและสมดุลกับงบประมาณ ($\bar{X}=4.02$) รองลงมาคือผู้บริหารส่งเสริม สนับสนุนการใช้วัสดุอุปกรณ์ในการจัดการเรียนการสอนได้เหมาะสม กลุ่มค่า ($\bar{X}= 3.99$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือสถานศึกษามีการระดมทรัพยากรจากหน่วยงานอื่นเพื่อใช้ในการบริหารจัดการอย่างเหมาะสม ($\bar{X}=3.57$)

5.1.3.2 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการบริหารโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น ด้านความพอประมาณ จำแนกตามสถานภาพของกลุ่มตัวอย่างมีระดับความเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยผู้บริหารมีระดับความคิดเห็นมากกว่าครูผู้สอน

5.1.3.3 ผลการวิเคราะห์ระดับการบริหารโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น

ด้านความพอประมาณ เมื่อเปรียบเทียบจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา 3 ขนาด คือ ขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่อยู่ในขนาดสถานศึกษาขนาดใหญ่ มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมากกว่าสถานศึกษาขนาดกลางและสถานศึกษาขนาดเล็ก

5.1.4 ระดับการบริหารโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่นด้านความมีเหตุมีผล และเปรียบเทียบจำแนกตามสถานภาพของกลุ่มตัวอย่างและขนาดสถานศึกษา

1. ระดับการบริหารโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่นด้านความมีเหตุมีผล โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.87$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ มีข้อสังเกตว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือสถานศึกษากำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนให้ครอบคลุมตามหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{X}=4.01$) รองลงมาคือผู้บริหารส่งเสริมให้ครูวัดและประเมินผลที่ครอบคลุมทั้งด้านความรู้ทักษะกระบวนการและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ($\bar{X}= 3.95$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดมี 2 ข้อ คือผู้บริหารมีความรอบคอบและมีเหตุผลในการจัดสรรงบประมาณให้ตรงตามความต้องการและจำเป็นและผู้บริหารใช้เหตุผลกำหนดบทบาทผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานในแต่ละฝ่ายอย่างชัดเจน ($\bar{X}=3.78$)

2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการบริหารโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น ด้านความมีเหตุและผล จำแนกตามสถานภาพของกลุ่มตัวอย่างมีระดับความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยผู้บริหารมีระดับความคิดเห็นมากกว่าครูผู้สอน

3. ผลการวิเคราะห์ระดับการบริหารโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น ด้านความมีเหตุมีผล เมื่อเปรียบเทียบจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา 3 ขนาด คือ ขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่อยู่ในขนาดสถานศึกษาขนาดใหญ่ มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมากกว่าสถานศึกษาขนาดกลางและสถานศึกษาขนาดเล็ก

5.1.5 ระดับการบริหารโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่นด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี และเปรียบเทียบจำแนกตามสถานภาพของกลุ่มตัวอย่างและขนาดสถานศึกษา

1. ระดับการบริหารโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่นด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.89$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ มีข้อสังเกตว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือสถานศึกษามีกระบวนการปรับแผนและกิจกรรมทางวิชาการให้ยืดหยุ่นทันกับบริบทที่เปลี่ยนแปลงไป ($\bar{X} = 4.04$) รองลงมาคือผู้บริหารแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบการดำเนินงานด้านงบประมาณ ไร่ชัดเจน ($\bar{X} = 4.03$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือผู้บริหารนิเทศติดตามตรวจสอบผลการปฏิบัติงานวิชาการอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 3.74$)

2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการบริหารโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดีจำแนกตามสถานภาพของกลุ่มตัวอย่างมีระดับความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยผู้บริหารมีระดับความคิดเห็นมากกว่าครูผู้สอน

3. ผลการวิเคราะห์ระดับการบริหารโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่นด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี เมื่อเปรียบเทียบจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา 3 ขนาด คือ ขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยบริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่อยู่ในขนาดสถานศึกษาขนาดใหญ่ มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมากกว่าสถานศึกษาขนาดกลางและสถานศึกษาขนาดเล็ก

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่าการบริหารโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่นมีประเด็นสำคัญที่ควรนำมาอภิปรายผลดังนี้

5.2.1 ระดับการบริหารโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่นโดยภาพรวม

จากผลการวิจัย ระดับการบริหารโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวมพบว่า

อยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้ สาเหตุอาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น มีการปฏิบัติงานสนองตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการและเห็นความสำคัญในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปบูรณาการใช้ในการดำเนินงานจัดการศึกษา ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และด้านพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาซึ่งสถานศึกษาโดยผู้บริหาร และครูผู้สอนเกิดความตระหนัก น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการในการบริหารจัดการศึกษาและกระบวนการจัดการเรียนรู้ ส่งผลให้ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของระพีพรรณ คณาฤทธิ์ (2554), ขนิษฐา เผ่าม่วง (2554), เพ็ญภา ชีรทองดี (2552) และปรีชา ศรีลับขวา (2553) เรื่อง การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระของ เขต 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรีเขต 2 และ โรงเรียนในอำเภอบ้านฝาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่นเขต 1 ตามลำดับ ผลการวิจัยพบว่าระดับการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยภาพรวมมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

5.2.2 ระดับการบริหารโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่นด้านความพอประมาณ และเปรียบเทียบจำแนกตามสถานภาพของกลุ่มตัวอย่างและขนาดของสถานศึกษา

1. ระดับการบริหารโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่นด้านความพอประมาณ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารได้ปฏิบัติตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ที่ได้กำหนดแนวทางในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาบริหารจัดการศึกษา โดยการบูรณาการหลักความพอประมาณกับการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆในสถานศึกษา ให้มีความพอดี เหมาะสม คุ่มค่า โดยการส่งเสริม ปรับปรุง พัฒนา ทรัพยากรในการจัดการศึกษา จัดสรรงบประมาณวางแผนกำหนดบุคลากรให้มีหน้าที่เหมาะสมกับความรู้ความสามารถสอดคล้องกับงานวิจัยของอรุณศรี ประยูรพันธ์ (2556) เรื่อง การบริหารโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ ผลการวิจัยพบว่าสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ มีระดับการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาความพอประมาณอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกับ สุจิรา เรียนทับ (2556) ได้วิจัยเรื่อง การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา เขต 30 ผลการวิจัยพบว่าสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30 มีระดับการนำ

หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาด้านความพอประมาณ อยู่ในระดับมากและของตรีศุล พงษ์พันธ์ุ (2552) ได้วิจัยเรื่องการดำเนินการบริหารจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาผลการศึกษาพบว่า การดำเนินการบริหารจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรีเขต 1 รายด้านอยู่ในระดับมาก เช่นกัน

2. กรณีเปรียบเทียบจำแนกตามสถานภาพของกลุ่มตัวอย่างผลการวิจัยพบว่าผู้บริหารและครูผู้สอนมีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่นด้านความพอประมาณแตกต่างกัน โดยผู้บริหารมีระดับความคิดเห็นมากกว่าครูผู้สอน ที่เป็นเช่นนั้นอาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษา เป็นกลุ่มบุคคลที่เข้ารับนโยบายหลักการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงลงสู่สถานศึกษา และได้ขยายผลแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยการสร้างความตระหนัก ให้หลักการความรู้แก่คณะครูบุคลากรนักเรียนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในทุกภาคส่วน มีการวางแผนงานด้านการจัดระบบการบริหารจัดการเตรียมบุคลากรสู่การปฏิบัติการให้การสนับสนุนตลอดจนการนิเทศติดตามผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุจิรา เรียงทับ (2556) เรื่อง การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา เขต 30 ผลการวิจัย พบว่า การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาด้านความพอประมาณจำแนกตามสถานภาพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ระดับ 0.01 โดยผู้บริหารมีระดับความคิดเห็นมากกว่าครูผู้สอน เช่นเดียวกับอรุณศรี ประยูรพันธ์ (2556) ได้วิจัยเรื่อง การบริหารโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ ผลการวิจัยพบว่า การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาด้านความพอประมาณจำแนกตามสถานภาพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ระดับ 0.01 โดยผู้บริหารมีระดับความคิดเห็นมากกว่าครูผู้สอน เช่นกัน

3. กรณีการเปรียบเทียบจำแนกตามขนาดของสถานศึกษาผลการวิจัยพบว่าสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น ที่มีขนาดแตกต่างกันมีการบริหารโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านความพอประมาณแตกต่างกัน โดยผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่อยู่ในสถานศึกษาขนาดใหญ่มีความเห็นอยู่ในระดับมากกว่าสถานศึกษาขนาดกลางและสถานศึกษาขนาดเล็กที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากสถานศึกษาขนาดใหญ่ มีความพร้อมด้านทรัพยากรบุคคล ด้านงบประมาณ มีการบริหารจัดการที่ดี ซึ่งเป็นปัจจัยในการส่งเสริมหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติในสถานศึกษา

สอดคล้องกับงานวิจัยของสุจิตรา เรียนทับ (2556) เรื่อง การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา เขต 30 ผลการวิจัยพบว่าการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาในด้านความพอประมาณ จำแนกตามขนาดของสถานศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.01 และอรุณศรี ประยูรพันธ์ (2556) ได้วิจัยเรื่อง การบริหารโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ ผลการวิจัยพบว่าการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาในแต่ละด้าน จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา พบว่า ด้านความพอประมาณ แตกต่างเช่นกัน

5.2.3 ระดับการบริหารโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่นด้านความมีเหตุผลและเปรียบเทียบจำแนกตามสถานภาพของกลุ่มตัวอย่างและขนาดของสถานศึกษา

1. ระดับการบริหารโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่นด้านความมีเหตุผล โดยรวมอยู่ในระดับมากที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า สถานศึกษา โดยผู้บริหารสถานศึกษานำเอาหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว โดยใช้คุณลักษณะความมีเหตุผลบริหารงบประมาณโดยวางแผนกำหนดนโยบายโครงการใช้งบประมาณพัฒนาโรงเรียนที่ชัดเจนมีคณะกรรมการกำกับติดตามประเมินผลการดำเนินงานที่มีคุณภาพตรวจสอบได้และมีผลงานปรากฏเป็นที่ยอมรับผู้ปกครอง ชุมชนสังคมตัดสินใจส่งบุตรหลานมาให้โรงเรียนจัดการศึกษาสอดคล้องกับงานวิจัยของอรุณศรี ประยูรพันธ์ (2556) เรื่อง การบริหารโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ ผลการวิจัยพบว่าสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ มีระดับการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาด้านความมีเหตุผลอยู่ในระดับมากและสุจิตรา เรียนทับ (2556) ได้วิจัยเรื่อง การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา เขต 30 ผลการวิจัยพบว่า สถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30 มีระดับการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาด้านความมีเหตุผลอยู่ในระดับมาก

2. กรณีเปรียบเทียบจำแนกตามสถานภาพของกลุ่มตัวอย่างผลการวิจัยพบว่าผู้บริหารและครูผู้สอนมีระดับความเห็นต่อการบริหาร โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงใน

สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น ด้านความมีเหตุผล มีระดับความเห็นแตกต่างกัน โดยผู้บริหารสถานศึกษามีระดับความคิดเห็นมากกว่าครูผู้สอนที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารเป็นบุคคลกลุ่มแรก ที่ได้เข้ารับนโยบายขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ลงสู่การปฏิบัติในสถานศึกษา และผู้บริหารต้องตัดสินใจในการดำเนินกิจกรรมต่างๆอย่างมีเหตุผล ด้วยเหตุผลนี้จึงมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มากกว่าครูผู้สอนซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุจิรา เรียนทับ (2556) เรื่อง การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา เขต 30 ผลการวิจัยพบว่า การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาในด้านความมีเหตุผล จำแนกตามสถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ระดับ 0.01 โดยผู้บริหารมีระดับความคิดเห็นมากกว่าครูผู้สอน และอรุณศรี ประยูรพันธ์ (2556) ได้วิจัยเรื่องการบริหาร โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ ผลการวิจัยพบว่า การบริหาร โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิด้านความมีเหตุผล จำแนกตามสถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง ระหว่างผู้บริหารกับครูผู้สอน พบว่ามีความคิดเห็นแตกต่างกันเช่นกัน

3. กรณีการเปรียบเทียบจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่า สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น ที่มีขนาดแตกต่างกันมีการบริหาร โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านความมีเหตุผลแตกต่างกัน โดยผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่อยู่ในสถานศึกษาขนาดใหญ่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากกว่าสถานศึกษาขนาดกลางและสถานศึกษาขนาดเล็กที่เป็นเช่นนี้ อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารและครูผู้สอนที่อยู่ในสถานศึกษาขนาดใหญ่ มีความพร้อมของปัจจัยที่เกี่ยวข้องในการใช้เหตุผลในการตัดสินใจบริหารกิจกรรมต่างในสถานศึกษาได้มากกว่าสถานศึกษาขนาดกลางและขนาดเล็ก ซึ่งสอดคล้องคล่องงานวิจัยของตรีศุล พงษ์พันธ์ (2552) เรื่อง การดำเนินการบริหารจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า จำแนกตามขนาดสถานศึกษา แตกต่างกันอย่างเดียวกับงานวิจัยของระพีพรรณ ฅณาฤทธิ์ (2554) เรื่อง การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า ขนาดของโรงเรียนต่างก็มีการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

แตกต่างกันและสุจิตรา เรียนทับ (2556) ได้วิจัยเรื่อง การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา เขต 30 ผลการวิจัยพบว่าการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาในแต่ละด้านความมีเหตุผล จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา แตกต่างกันเช่นกัน

5.2.4 ระดับการบริหารโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่นด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี และเปรียบเทียบจำแนกตามสถานภาพของกลุ่มตัวอย่างและขนาดของสถานศึกษา

1. ระดับการบริหารโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่นด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี โดยรวมอยู่ในระดับมากอาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ในการบริหารหลักความมีภูมิคุ้มกันที่ดีมุ่งมั่นอบรม พัฒนาครูให้ทันต่อเหตุการณ์การเปลี่ยนแปลงและการปฏิรูปการศึกษาในปัจจุบันที่เน้นผู้เรียนสำคัญที่สุดตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการครูสามารถจัดการเรียนการสอนได้ตรงตามความต้องการผู้เรียนและท้องถิ่นสอดคล้องกับงานวิจัยของอรุณศรี ประยูรพันธ์ (2556) เรื่อง การบริหารโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ ผลการวิจัยพบว่าสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ มีระดับการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดีอยู่ในระดับมากและสุจิตรา เรียนทับ (2556) ได้วิจัยเรื่อง การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา เขต 30 ผลการวิจัยพบว่าสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30 มีระดับการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดีอยู่ในระดับมาก เช่นกัน

2. กรณีเปรียบเทียบจำแนกตามสถานภาพของกลุ่มตัวอย่างผลการวิจัยพบว่าผู้บริหารและครูผู้สอนมีระดับความคิดเห็นต่อการบริหาร โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่นด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ระดับ 0.01 ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารมีการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและจัดการเรียนการสอนโดยเฉพาะในด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี ผู้บริหารต้องมีการวางแผนมีการเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆที่จะเกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่างๆ โดยบุคคลต้องเป็นผู้รู้เหตุการณ์รอบตัวและเหตุการณ์ในสภาพแวดล้อมที่

คนต้องมีส่วนเกี่ยวข้องอยู่ด้วยอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้สามารถตามทันต่อความเปลี่ยนแปลง สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุจิรา เรียนทับ (2556) เรื่อง การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา เขต 30 ผลการวิจัยพบว่าการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษา ในด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี จำแนกตามสถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติ ระดับ 0.01 โดยผู้บริหารมีระดับความคิดเห็นมากกว่าครูผู้สอน และอรุณศรี ประยูรพันธ์ (2556) ได้วิจัยเรื่อง การบริหารโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ ผลการวิจัยพบว่าการบริหารโดยใช้หลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี จำแนกตามสถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง ระหว่างผู้บริหารกับครูผู้สอน พบว่ามีความคิดเห็นแตกต่างกันเช่นกัน

3. กรณีการเปรียบเทียบจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่า สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น ที่มี ขนาดแตกต่างกันมีการบริหาร โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี แตกต่างกัน โดยผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่อยู่ในสถานศึกษาขนาดใหญ่มีความคิดเห็นอยู่ ในระดับมากกว่าสถานศึกษาขนาดกลางและสถานศึกษาขนาดเล็กที่เป็นเช่นนี้ อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารและครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดแตกต่างกัน ได้รับการส่งเสริมหรือการ สนับสนุนเกี่ยวกับการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี ในด้านต่างๆ ที่ แตกต่างกันไป โดยสถานศึกษาขนาดใหญ่ จะมีการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีเช่นการเตรียมตัวให้ พร้อมรับต่อผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงในด้านเศรษฐกิจสังคมสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมใน การปฏิบัติกิจกรรมด้านการบริหารสถานศึกษาเพื่อให้สามารถปรับตัวและรับมือได้อย่างทันท่วงที โดยการเตรียมตนเองเตรียมวิธีการทำงานเพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลงต่างๆเพื่อการทำงาน สามารถดำเนินไปได้และนำมาซึ่งผลประโยชน์ในระยะยาวและความสุขที่ยั่งยืนมากกว่า สถานศึกษาขนาดกลางและขนาดเล็กซึ่งสอดคล้องกับ พิทักษ์ อ่าพินธุ์ (2553) ทำการวิจัยเรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลบุรี เขต 2 สรุปผลการวิจัยไว้ดังนี้บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ในการส่งเสริมหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลบุรี เขต 2 ผลการเปรียบเทียบบทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงใน โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลบุรี เขต 2 จำแนกตามขนาดของโรงเรียนแตกต่างกัน และ สุจิรา เรียนทับ (2556) ได้วิจัยเรื่อง การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหาร

จัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา เขต 30 ผลการวิจัยพบว่าการเปรียบเทียบการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาในแต่ละด้าน จำแนกตามขนาดของ ด้านภูมิคุ้มกันที่ดี แตกต่างกัน

5.3 ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยดังกล่าวมีข้อเสนอแนะ 2 ประการ คือ 1) ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย 2) ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

5.3.1 ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1. ผู้บริหารสถานศึกษา ควรศึกษาปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้เข้าใจลึกซึ้งตระหนักและเห็นคุณค่าความสำคัญของการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการบริหารจัดการศึกษาตระหนักในการบริหารจัดการศึกษามีการระดมทรัพยากรจากหน่วยงานอื่นไม่ว่าจะเป็นคน เงิน วัสดุและการบริหารจัดการและสามารถบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลบรรลุผลตามจุดมุ่งหมายให้ได้ โดยการระดมทรัพยากรบุคคลในชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษานำประสบการณ์ ความรอบรู้ความชำนาญและภูมิปัญญาท้องถิ่น มาใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์ทางการศึกษา

2. ผู้บริหารควรใช้หลักความมีเหตุผลในการจัดสรรงบประมาณ กำหนดสัดส่วนงบประมาณลงในแผนงานอย่างรอบคอบ คำนึงถึงความต้องการจำเป็นผลที่คาดว่าจะได้รับให้สัมพันธ์กับงบประมาณที่ได้รับจัดสรร และควรกำหนดบทบาทผู้รับผิดชอบในแต่ละแผนงานให้ชัดเจน จัดทำโครงสร้างการบริหารงาน แต่ละด้านให้ชัดเจน ระบุตัวบุคคลตามความถนัด และความสามารถให้ความสำคัญกับการทำงานในองค์กร

3. ผู้บริหารควรยึดหลักการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในการนิเทศติดตามตรวจสอบผลการปฏิบัติงานวิชาการ โดยการกระจายอำนาจให้หัวหน้าแผนงานวิชาการ มีบทบาทแทนผู้บริหาร กำหนดปฏิทินการนิเทศให้ชัดเจน และรายงานผลการนิเทศ เพื่อนำมาพัฒนา ปรับปรุงต่อไป

4. ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ หรือจัดอบรมพัฒนาครูผู้สอนเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในด้านความพอประมาณด้านความมีเหตุผลด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี เพื่อให้ครูผู้สอนสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในสถานศึกษามากยิ่งขึ้นและต่อเนื่อง

5. สถานศึกษาขนาดกลางและขนาดเล็กควรมีการวางแผนในการปฏิบัติงานในสถานศึกษามีการส่งเสริมการพัฒนาตนเองให้กับผู้บริหารและครูผู้สอนเพื่อเตรียมพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคตตามหลักภูมิคุ้มกันในตัวเองที่ดีและสถานศึกษาควรมีการจัด โครงการที่ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมกับผู้บริหารและครูผู้สอน

5.3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับแบบอย่างที่ดีของความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น

2. ควรมีการวิจัยเรื่องปัญหาและขอบเขตการให้ชุมชนมีส่วนร่วมการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น

บรรณานุกรม

1. หนังสือทั่วไป

- กรวรรณ สังขกร. (2552). แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงเกี่ยวกับการท่องเที่ยวชุมชน. เชียงใหม่ : สถาบันวิจัยสังคม.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- _____. (2552). คู่มือการประเมินสถานศึกษาแบบอย่างการจัดการเรียนการสอนและบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงปีงบประมาณ 2552. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- _____. (2552). แนวทางการนิเทศเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา. กรุงเทพฯ : ศูนย์ประสานงานกลางการดำเนินงาน โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริสำนักกิจการพิเศษ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- _____. (2552). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน .กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- เกษม จันทร์แก้ว. (2540). วิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม. กรุงเทพฯ : อักษรสยาม.
- เกษม วัฒนชัย. (2549). การเรียนรู้ที่แท้และพอเพียง. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มติชน.
- จันทร์ธานี สงวนนาม. (2547). ทฤษฎีแนวปฏิบัติการบริหารสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : บুদ্ধพอยท์.
- ฉัตรทิพย์ นาถสุภา. (2540). เศรษฐกิจหมู่บ้านไทยในอดีต. กรุงเทพฯ : สร้างสรรค์.
- ชูศักดิ์ อินทร์รักษ์. (2554). การบริหารการและนิเทศภายในโรงเรียน. ปัตตานี : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ณัฐพงษ์ ทองภักดี. (2555). เศรษฐกิจพอเพียง:ความเป็นมาและความสำคัญ. กรุงเทพฯ: ศ.เจริญการพิมพ์.
- ถวัลย์ มาสจรัส. (2550). การจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาพระราชทานเศรษฐกิจพอเพียง. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ธารอักษร.
- ธงชัย สันติวงษ์และชัยศ สันติวงษ์. (2546). พฤติกรรมบุคคลในองค์กร. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เจริญพัฒน์.
- ธีระ รุญเจริญ. (2546). การบริหารโรงเรียนยุคปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ : ข้าวฟ่าง.

- ธีรพงษ์ มหาวิโร. (2555). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555 – 2559)*. กรุงเทพฯ : เดอะบุคส์.
- ธีรรัตน์ กิจจารักษ์. (2542). *เอกสารคำสอนวิชาการบริหารการศึกษา. เพชรบูรณ์: คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏเพชรบูรณ์.*
- นิพนธ์ กินาวงศ์. (2543). *หลักการบริหารการศึกษา. พิษณุโลก: โรงพิมพ์ตระกูลไทย.*
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). *การวิจัยเบื้องต้น ฉบับปรับปรุงใหม่. (พิมพ์ครั้งที่ 9)*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น จำกัด.
- บุญทัน ดอกไธสง. (2537). *การจัดการองค์การ*. กรุงเทพฯ : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ประเวศ วะสี. (2542). *เศรษฐกิจพอเพียงและประชาสังคมแนวทางพลิกฟื้นเศรษฐกิจสังคม*. กรุงเทพฯ : หมอชาวบ้าน.
- ปราชญา กล้าผจญ. (2542). *หลักและทฤษฎีการบริหารการศึกษา*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ปิยบุตร หล่อไกรเลิศ. (2546). *เศรษฐกิจพอเพียง*. กรุงเทพฯ : แม็ค.
- ปรียานุช พิบูลสราวุธ. (2550). *การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา*. กรุงเทพฯ : โครงการวิจัยเศรษฐกิจพอเพียงสำนักทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2542). *การจัดและการบริการทางอาชีวศึกษา*. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี.
- ภาวิดา ธาราศิริสุทธิและวิบูลย์ ไตวณะบุตร. (2542). *หลักและทฤษฎีการบริหารการศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ภิญโญ สาธร. (2546). *หลักการบริหารการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2543). *เอกสารประกอบการสอนความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับอุตสาหกรรมท่องเที่ยว*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- เขवालักษณ์ นาคปทุม. (2550). *เราช่วยกันทำร่วมพลังสร้างสรรค์สังคม*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สถาบันอุดมศึกษาเขตภาคกลาง.
- รุจิร ภู่อาระ. (2545). *การเขียนแผนการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ : บั๊คพอยส์.
- ลัดดา ศิลาน้อย และคณะ. (2552). *คู่มือการพัฒนาสาระการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง*. ขอนแก่น : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- วิโรจน์ สารรัตน์. (2555). *แนวคิด ทฤษฎี และประเด็นเพื่อการบริหารทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัดทิพย์วิสุทธิ.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. (2540). *การวิจัยตลาด ฉบับสมบูรณ์*. กรุงเทพฯ: บริษัท เอ.เอ็น. การพิมพ์ จำกัด.

- สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. (2551). *ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการบริหารการพัฒนา*. กรุงเทพฯ: ศูนย์ศึกษาเศรษฐกิจพอเพียงสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สมชาย หิรัญกิตติ. (2542). *การบริหารทรัพยากรมนุษย์*. กรุงเทพฯ: บริษัท ธีระฟิล์มและโซเท็กซ์ จำกัด.
- สมเดช สีแสง. (2547). *คู่มือการบริหาร โรงเรียนสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตาม พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ*. ชัยนาท : ชมรมพัฒนาความรู้ด้านระเบียบกฎหมายและพัฒนามาตรฐานวิชาชีพ.
- สมพร เทพสิทธิ์า. (2553). *เศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ธรรมสาร.
- สมศักดิ์ คงเที่ยง. (2542). *หลักการบริหารการศึกษา*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- _____. (2545). *หลักและทฤษฎีการบริหาร*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหานครรามคำแหง.
- สุเมธ ตันติเวชกุล. (2542). *การดำเนินชีวิตในระบบเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ*. กรุงเทพฯ : กรมพัฒนาชุมชน.
- สุขสรรค์ กันตะบุตร. (2550). *การพัฒนาแนวทางปฏิบัติในการดำเนินธุรกิจอย่างยั่งยืนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง*. กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนงานวิจัย.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1. (2557). *รายงานผลการดำเนินงานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2557*. ขอนแก่น : ขอนแก่นการพิมพ์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2547). *การเรียนรู้บูรณาการ : ยุทธศาสตร์ครูปฏิรูป*. กรุงเทพฯ : อูษาการพิมพ์.
- _____. (2557). *นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2557*.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2550). *เศรษฐกิจพอเพียงคืออะไร*. กรุงเทพฯ : สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- _____. (2554). *เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง*. กรุงเทพฯ : สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- _____. (2554). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ.2555-2559)*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. (2550). *แผนแม่บทปรัณรงศ์วัฒนธรรมไทย พ.ศ. 2537*. กรุงเทพฯ : สำนักคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ.
- อภิชัย พันธเสน. (2546). *เศรษฐกิจพอเพียงในหลวงกับการวิเคราะห์ความหมายของนักเศรษฐศาสตร์*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ.
- อัจฉรา สังข์สุวรรณ. (2540). *การบริหารงานบุคคล*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.

อำพล เสนาณรงค์. (2546). *ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพล-อดุยเดช*. กรุงเทพฯ : มปท.

2. วิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์

ตรีศุล พงษ์พันธ์. (2552). *การดำเนินการบริหารจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.

ชนธรรม มีทอง. (2552). *การบริหารจัดการสถานศึกษาตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง : กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านร่องแซง*. รายงานการศึกษาอิสระปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ปรีชา ศรีลับขวา. (2553). *สภาพการใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนในอำเภอบ้านฝาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.

พรสกุล เขตจำนง. (2553). *การบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุพรรณิเขต 4*. การศึกษาอิสระ ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

พิทักษ์ อำพินธุ์. (2553). *บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.

เพ็ญญา ชีรทองดี. (2552). *การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารจัดการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.

ระพีพรรณ คณาฤทธิ์. (2554). *การบริหารสถานศึกษาตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุขานี เขต 2*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

ศรีพร แก้วโขง. (2554). *การบริหารจัดการสถานศึกษาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในศูนย์เครือข่ายศึกษารัตนมิตรสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลาพูน เขต 2*. ค้นคว้าแบบอิสระ ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

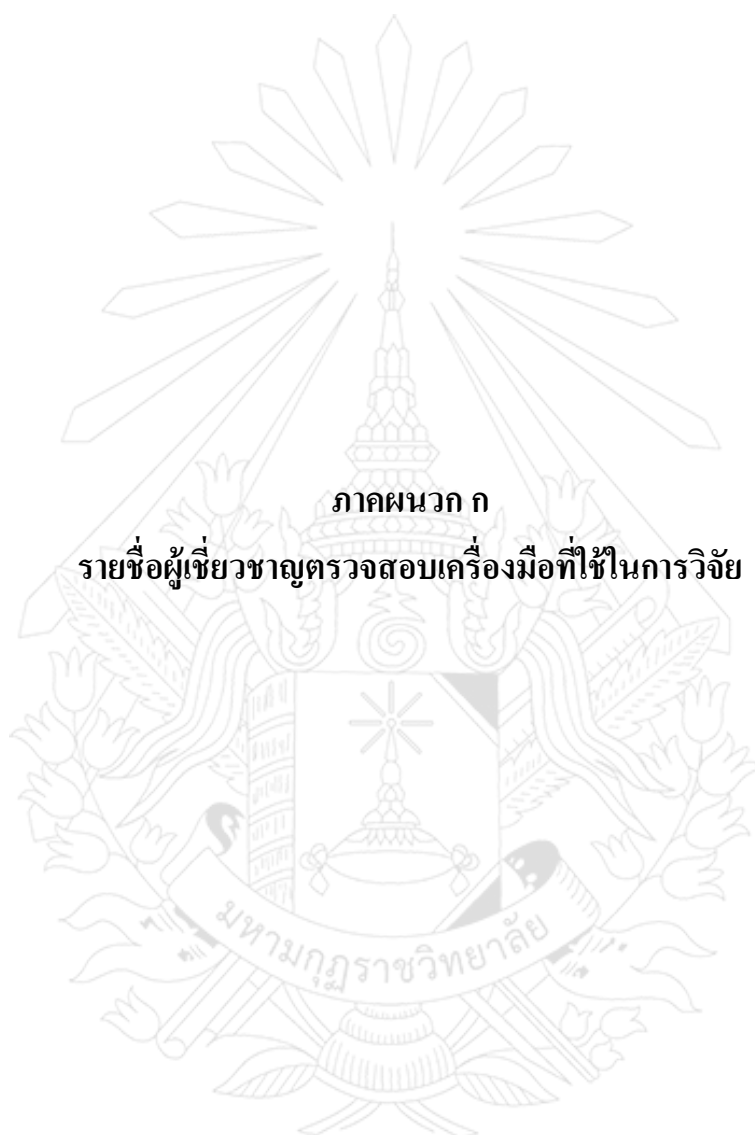
- สรสิทธิ์ พรรณวงศ์. (2551). การบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนนาหว้าพิทยาคมสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- สุจิรา เรือนทับ. (2556). การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30. สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- อรุณศรี ประยูรพันธ์ . (2556). การบริหาร โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30. สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

3.เว็บไซต์

- เกษม วัฒนชัย. (2550). การขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในเครือข่ายการศึกษา. สืบค้น 19 กรกฎาคม 2558, เข้าถึงได้จาก http://www.sufschool.net/index.php?option=com_docman&Itemid=29.
- สุชาดา นันทะไชย. (2545). “แนวทางการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” สืบค้น 19 กรกฎาคม 2558, เข้าถึงได้จาก <http://www.amin.edu.ku:ac.thlaritce/suchada>.
- สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์. (2557). รายชื่อสถานศึกษาแบบอย่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ “สถานศึกษาพอเพียง 2556”. สืบค้น 25 กรกฎาคม 2558, เข้าถึงได้จาก <http://www.sufficiencyeconomy.org/technique-detail.php?id=46>.
- สำนักปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2550). การขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา. สืบค้น 25 กรกฎาคม 2558, เข้าถึงได้จาก http://www.sufschool.net/index.php?option=com_docman&Itemid=76.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. นายแสงสินธุ์ สำเร็จ

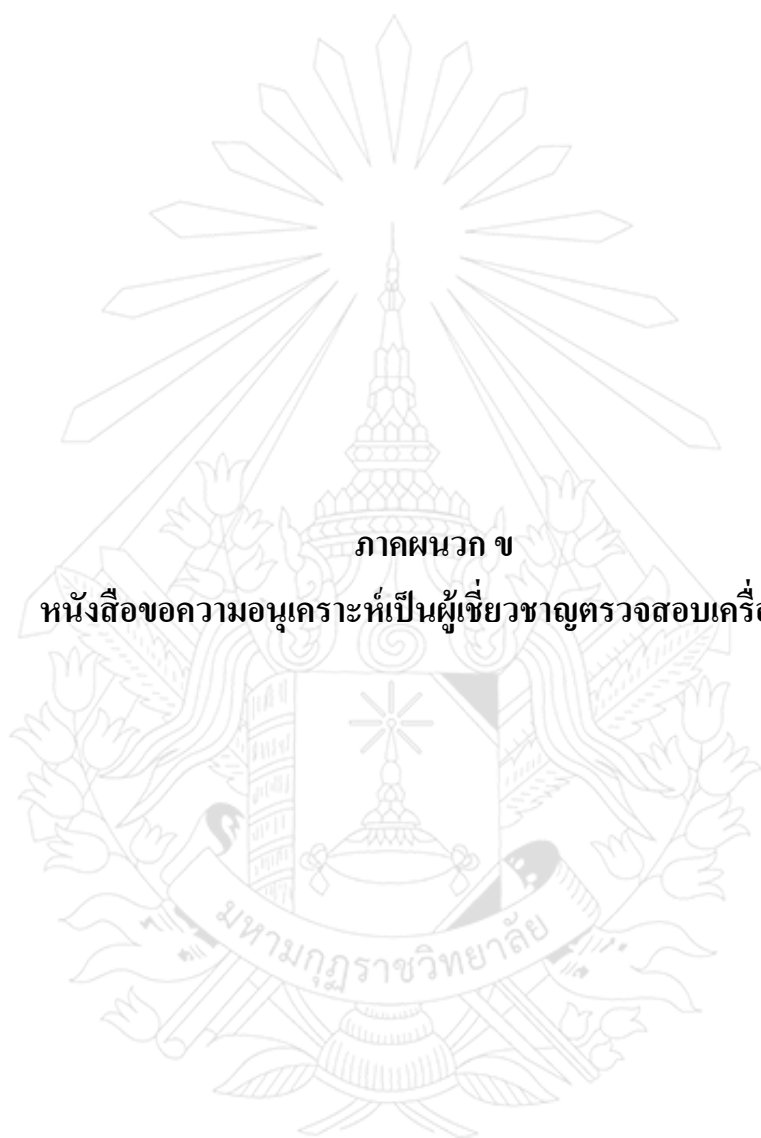
วุฒิการศึกษาระดับปริญญาโท (กศ.ม.) สาขาการบริหารการศึกษา
ตำแหน่ง ผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านหนองหญ้าแพรกท่าแร่
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1
เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา

2. ดร.พรสมบัติ ศรีไผ่

วุฒิการศึกษาปริญญาตรี สาขาการบริหารการศึกษา
ตำแหน่ง ผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านคิมชาดหนองผองนาดี
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3
เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัย

3. รศ.ดร.ไพโรจน์ บัวสุข

วุฒิการศึกษา Ph.D. English, Panjab University, India.
ตำแหน่ง อาจารย์ประจำ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
จังหวัดขอนแก่น
เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา

ภาคผนวก ข

หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

ท ศร 6012/ว 1216

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยวิทยาเขตอีสาน
ถนนราษฎร์คณิง ตำบลในเมือง
อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น 40000

24 พฤศจิกายน 2558

เรื่อง ขออนุญาตแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญ

เจริญพร นายแสงสินธุ์ สำเร็จ

ด้วย นางสาวจิตรี ชัยน้อย นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน รหัสประจำตัวนักศึกษา 5720440512028 กำลังทำสารนิพนธ์เรื่อง “การบริหารโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น” ในกรณีนี้ จำเป็นต้องมีผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถามเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยให้ได้รับข้อมูลที่ถูกต้องและเที่ยงตรงที่สุด

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอแต่งตั้งท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบและพิจารณาเนื้อหาของเครื่องมือการวิจัยของนักศึกษาดังกล่าว หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมมาเพื่อพิจารณา

ขอเจริญพร

(พระครูสุธีจิริวัฒน์, ดร.)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

ปฏิบัติกรแทนอธิการบดี

ที่ ศธ6012/ว1216

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยวิทยาเขตอีสาน
ถนนราษฎร์คณิง ตำบลในเมือง
อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น 40000

24 พฤศจิกายน 2558

เรื่อง ขออนุญาตแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญ

เจริญพร ดร.พรสมบัติ ศรีไสย

ด้วย นางสาวจิตรี ชัยน้อย นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา การบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน รหัสประจำตัวนักศึกษา 5720440512028 กำลังทำสารนิพนธ์เรื่อง “การบริหารโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น” ในการนี้ จำเป็นต้องมีผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถามเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยให้ได้รับข้อมูลที่ถูกต้องและเที่ยงตรงที่สุด

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอแต่งตั้งท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบและพิจารณาเนื้อหาของเครื่องมือการวิจัยของนักศึกษาดังกล่าว หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณา

ขอเจริญพร

(พระครูสุธีจิริวัฒน์, ดร.)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

ปฏิบัติกรแทนอธิการบดี

บันทึกข้อความ

หน่วยงาน มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยวิทยาเขตอีสาน โทร. (043) 241495

ที่ ศธ6012/360

วันที่ 24 พฤศจิกายน 2558

เรื่อง ขออนุญาตแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญ

เจริญพร รศ.ดร.ไพโรจน์ บัวสุข

ด้วย นางสาวจิตร ชัยน้อย นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา การบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน รหัสประจำตัวนักศึกษา 5720440512028 กำลังทำสารนิพนธ์เรื่อง “การบริหารโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น” ในกรณีนี้ จำเป็นต้องมีผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถามเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยให้ได้รับข้อมูลที่ถูกต้องและเที่ยงตรงที่สุด

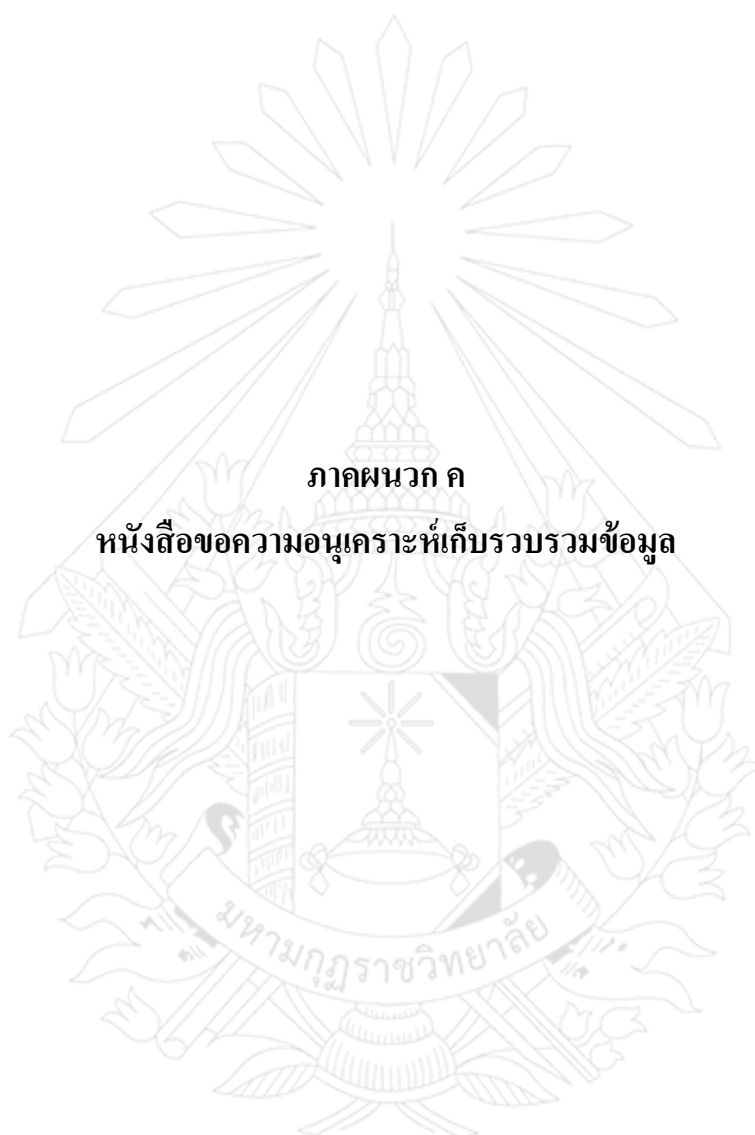
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอแต่งตั้งท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบและพิจารณาเนื้อหาของเครื่องมือการวิจัยของนักศึกษาดังกล่าว หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณาอนุมัติ

(พระครูสุธีจิริวัฒน์, ดร.)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยวิทยาเขตอีสาน

ภาคผนวก ก

หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล

ที่ ศธ 6012/1236

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
ถนนราษฎร์คณิง ตำบลในเมือง
อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น 40000

2 ธันวาคม 2558

เรื่อง ขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เจริญพร ผู้อำนวยการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1-5

ด้วย นางสาวจิตร์ ชัยน้อย นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน รหัสประจำตัวนักศึกษา 5720440512028 กำลังทำสารนิพนธ์เรื่อง “การบริหาร โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น” โดยมีพระครูธรรมภาณีสมัย, ดร. เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเพื่ออนุญาตให้นักศึกษาดังกล่าว แจกและเก็บแบบสอบถามเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากหน่วยงานของท่าน เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณา

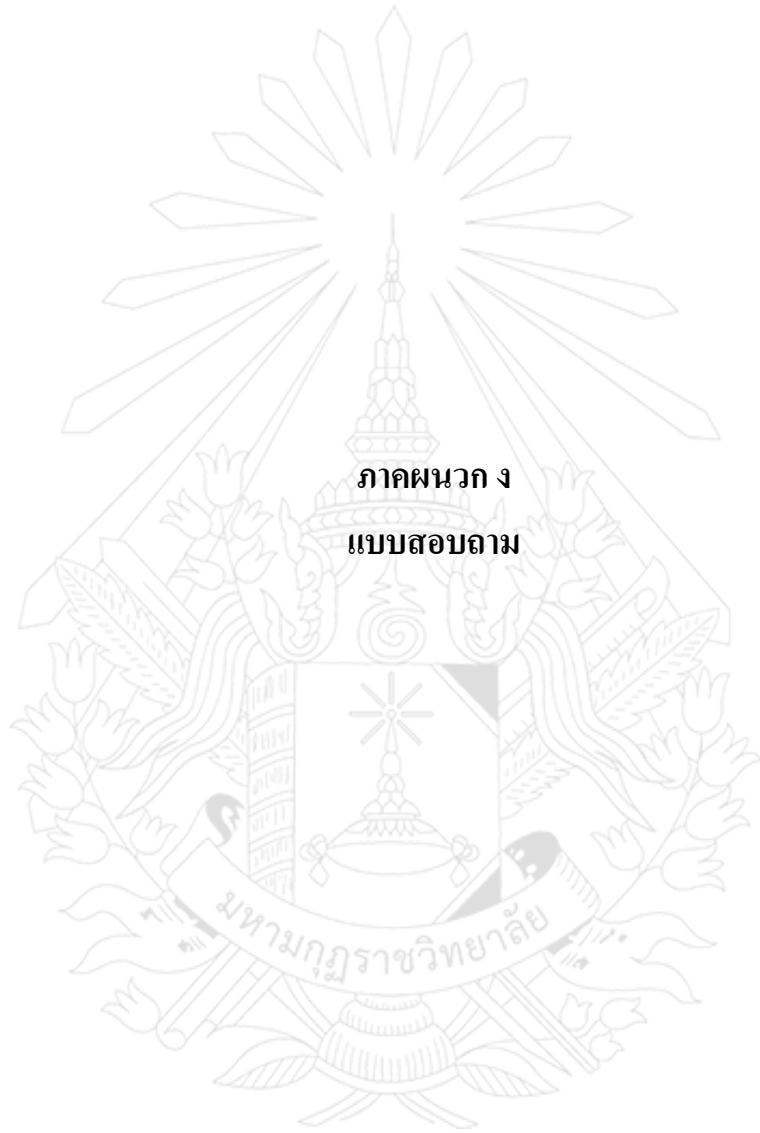
ขอเจริญพร

(พระครูสุธีจิริวัฒน์, ดร.)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
ปฏิบัติหน้าที่แทนอธิการบดี

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย โทร. 043-241495

ภาคผนวก ง
แบบสอบถาม

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่องการบริหารโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามชุดนี้จัดทำขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับการการบริหารโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น 3 ด้าน คือ ความพอประมาณ ด้านความมีเหตุผล ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี
2. แบบสอบถามชุดนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหาร โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น
3. กรุณาตอบแบบสอบถามทุกตอนและทุกข้อตามความคิดเห็นของท่านเพื่อความสมบูรณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป
4. ข้อมูลจากแบบสอบถามนี้ใช้เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยเท่านั้นและจะไม่ส่งผลกระทบต่อผู้ตอบแบบสอบถามทั้งต่อการปฏิบัติหน้าที่และสภาพทางราชการหรือหน่วยงานของผู้ตอบแบบสอบถามแต่ประการใด
5. ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่ท่านให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามมา ณ โอกาสนี้

นางสบาจิตรี ชัยน้อย

นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชา การบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของท่านในปัจจุบัน

ข้อความ	
1. สถานภาพ	☐ ผู้บริหารสถานศึกษา ☐ ครูผู้สอน
2. ขนาดของสถานศึกษา	☐ สถานศึกษาขนาดเล็ก (มีจำนวนนักเรียน 1-120) ☐ สถานศึกษาขนาดกลาง (มีจำนวนนักเรียน 121-300) ☐ สถานศึกษาขนาดใหญ่ (มีจำนวนนักเรียน 301 ขึ้นไป)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการบริหารโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น

คำชี้แจง โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

5	หมายถึง	มีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	มีการปฏิบัติในระดับมาก
3	หมายถึง	มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง
2	หมายถึง	มีการปฏิบัติในระดับน้อย
1	หมายถึง	มีการปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด

ตัวอย่างการตอบแบบสอบถาม

ข้อที่	การบริหารโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
ด้านความพอประมาณ						
1	ผู้บริหารส่งเสริมปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนชุมชนและสังคมมีความคุ้มค่าในการจัดการศึกษา	✓				

คำอธิบาย จากตัวอย่างจะเห็นว่าเครื่องหมาย ✓ ในช่องหมายเลข 5 หมายความว่าผู้บริหารส่งเสริมปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนชุมชนและสังคมมีความคุ้มค่าในการจัดการศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อที่	การบริหารโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาใน จังหวัดขอนแก่น	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
ด้านความพอประมาณ						
1	ผู้บริหารส่งเสริมปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้ สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนชุมชนและสังคม เพื่อ ความคุ้มค่าในการจัดการศึกษา					
2	ผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุนการใช้วัสดุอุปกรณ์ในการจัดการเรียน การสอนได้เหมาะสม คุ้มค่า					
3	ผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุนการใช้สื่อจากวัสดุธรรมชาติที่มีอยู่ใน ท้องถิ่นได้อย่างเหมาะสม มีประสิทธิภาพ					
4	ผู้บริหารส่งเสริมให้ใช้แหล่งวิทยากรและภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อ ประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างพอดี เหมาะสม					
5	ผู้บริหารจัดสรรงบประมาณในโครงการตามแผนปฏิบัติการได้อย่าง พอดี กับการปฏิบัติงานของบุคลากร					
6	ผู้บริหารและบุคลากร ใช้จ่ายงบประมาณในการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ในสถานศึกษาได้อย่างพอดี					
7	ผู้บริหารวางแผนอัตรากำลังบุคลากรของสถานศึกษาได้ เหมาะสมกับงาน					
8	ผู้บริหารส่งเสริมให้บุคลากรดำเนินชีวิตอย่างพอดี พอเพียง					
9	สถานศึกษามีการระดมทรัพยากรจากหน่วยงานอื่นเพื่อใช้ในการ บริหารจัดการอย่างเหมาะสม					
10	สถานศึกษาปรับปรุงภูมิทัศน์และอาคารสถานที่ได้พอเหมาะกับ สภาพการใช้งานและสมดุลกับงบประมาณ					
11	ผู้บริหารนำข้อเสนอแนะหรือความต้องการของผู้เรียนชุมชนและ สังคม มาใช้จัดการศึกษาได้อย่างเหมาะสม พอดี					

ข้อที่	การบริหารโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในจังหวัดขอนแก่น	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
ด้านความมีเหตุผล						
12	ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ ได้อย่างชัดเจน ครอบคลุม					
13	สถานศึกษากำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนให้ครอบคลุมตามหลักสูตรสถานศึกษา					
14	ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูวัดและประเมินผลที่ครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ทักษะกระบวนการและคุณลักษณะอันพึงประสงค์					
15	ผู้บริหารวางแผนจัดสรรงบประมาณบรรจุไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษาอย่างครอบคลุม					
16	ผู้บริหารมีความรอบคอบและมีเหตุผลในการจัดสรรงบประมาณให้ตรงตามความต้องการจำเป็น					
17	ผู้บริหารส่งเสริมพัฒนาบุคลากร โดยการวิเคราะห์โครงการและหลักสูตรให้เป็นไปตามเหตุผลและความจำเป็น					
18	ผู้บริหารเป็นแบบอย่างที่ดีให้ครูและบุคลากรในการตัดสินใจบนพื้นฐานของเหตุและผล					
19	ผู้บริหารใช้เหตุผลกำหนดบทบาทผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานในแต่ละฝ่ายอย่างชัดเจน					
20	ผู้บริหารจัดองค์กร โครงสร้างและระบบการบริหารงานอย่างรอบคอบมีความคล่องตัวสูงและปรับเปลี่ยนได้ตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป					
21	ผู้บริหารกำหนดนโยบายแผนงาน โครงการและกิจกรรมได้ครอบคลุม และชัดเจน					

ข้อที่	การบริหารโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในจังหวัดขอนแก่น	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี						
22	ผู้บริหารกำหนดมาตรการตัวชี้วัดความสำเร็จของ การบริหาร วิชาการไว้อย่างชัดเจน					
23	ผู้บริหารนิเทศติดตามตรวจสอบผลการปฏิบัติงานวิชาการอย่าง ต่อเนื่อง					
24	สถานศึกษามีกระบวนการปรับแผนและกิจกรรมทางวิชาการให้ ยืดหยุ่นทันกับบริบทที่เปลี่ยนแปลงไป					
25	ผู้บริหารส่งเสริมบุคลากรให้มีความพร้อมในการพัฒนาตนเอง ทัน กับการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ					
26	ผู้บริหารแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบการดำเนินงานด้าน งบประมาณไว้ชัดเจน					
27	ผู้บริหารติดตาม ประเมินผลด้านการใช้จ่ายงบประมาณ มีหลักฐาน ชัดเจนตรวจสอบได้					
28	ผู้บริหารสร้างภูมิคุ้มกันด้านสังคมและวัฒนธรรม โดยเน้น ความร่วมมือกับท้องถิ่น					
29	ผู้บริหารส่งเสริมบุคลากรให้มีการดำเนินชีวิตอย่างมีสติพร้อมรับการ เปลี่ยนแปลง					
30	ผู้บริหารติดตามผลการดำเนินงานโครงการ/ กิจกรรมเพื่อพัฒนา บุคลากรอย่างต่อเนื่อง					

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

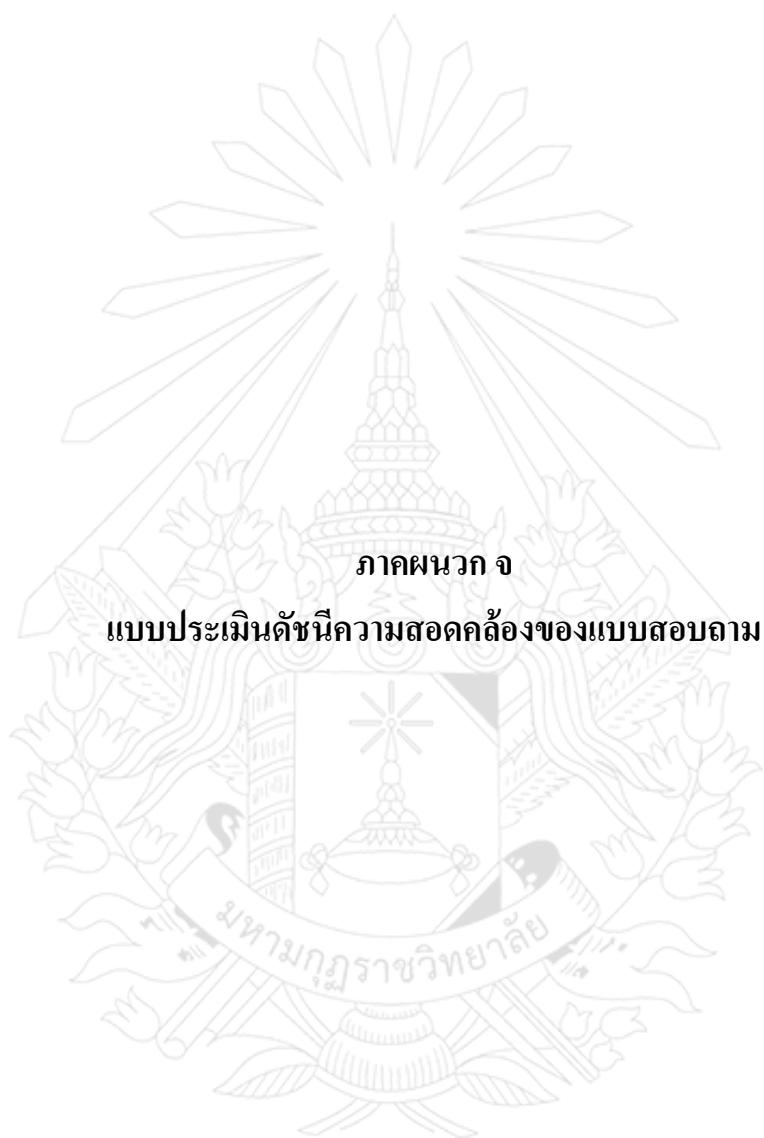
.....

.....

.....

.....

****ขอขอบคุณที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้****

ภาคผนวก จ

แบบประเมินดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม

แบบประเมินดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม

(Index of item Objective Congruence: IOC)

ข้อ ที่	ประเด็นคำถาม	ความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ			$\sum R$	IOC	แปล ผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
ด้านความพอประมาณ							
1	ผู้บริหารส่งเสริมปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนชุมชนและสังคม มีความคุ้มค่าในการจัดการศึกษา	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
2	ผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุนการใช้วัสดุอุปกรณ์ในการจัดการเรียนการสอนได้เหมาะสม คุ้มค่า	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
3	ผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุนการใช้สื่อจากวัสดุธรรมชาติที่มีอยู่ในท้องถิ่นได้อย่างเหมาะสม มีประสิทธิภาพ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
4	ผู้บริหารส่งเสริมให้ใช้แหล่งวิทยากรและภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างพอดี เหมาะสม	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
5	ผู้บริหารจัดสรรงบประมาณในโครงการตามแผนปฏิบัติการได้อย่างพอดี กับการปฏิบัติงานของบุคลากร	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
6	ผู้บริหารและบุคลากร ใช้จ่ายงบประมาณในการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆในสถานศึกษาได้อย่างพอดี	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
7	ผู้บริหารวางแผนอัตรากำลังบุคลากรของสถานศึกษาได้เหมาะสมกับงาน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

ข้อ ที่	ประเด็นคำถาม	ความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ			$\sum R$	IOC	แปล ผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
ด้านความพอประมาณ (ต่อ)							
8	ผู้บริหารส่งเสริมให้บุคลากรดำเนินชีวิตอย่างพอดี พอเพียง	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
9	สถานศึกษาระดมทรัพยากรจากหน่วยงานอื่นเพื่อใช้ในการบริหารจัดการอย่างเหมาะสม	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
10	สถานศึกษาปรับปรุงภูมิทัศน์และอาคารสถานที่ได้พอเหมาะกับสภาพการใช้งานและสอดคล้องกับงบประมาณ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
11	ผู้บริหารนำข้อเสนอแนะหรือความต้องการของผู้เรียนชุมชนและสังคมมาใช้จัดการศึกษาได้อย่างเหมาะสมพอดี	+1	+1	0	2	0.67	ใช้ได้
ด้านความมีเหตุผล							
12	ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ ได้อย่างชัดเจนครอบคลุม	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
13	สถานศึกษากำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนให้ครอบคลุมตามหลักสูตรสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
14	ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูมีการวัดและประเมินผลที่ครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ทักษะกระบวนการและคุณลักษณะอันพึงประสงค์	+1	+1	0	2	0.67	ใช้ได้

ข้อ ที่	ประเด็นคำถาม	ความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ			$\sum R$	IOC	แปล ผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
ด้านความมีเหตุผล (ต่อ)							
15	ผู้บริหารวางแผนจัดสรรงบประมาณ บรรจุไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปี ของสถานศึกษาอย่างครอบคลุม	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
16	ผู้บริหารมีความรอบคอบและมี เหตุผลในการจัดสรรงบประมาณให้ ตรงตามความต้องการจำเป็น	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
17	ผู้บริหารส่งเสริมพัฒนาบุคลากรโดย การวิเคราะห์โครงการและหลักสูตร ให้เป็นไปตามเหตุผลและความ จำเป็น	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
18	ผู้บริหารเป็นแบบอย่างที่ดีให้ครูและ บุคลากรในการตัดสินใจบนพื้นฐาน ของเหตุและผล	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
19	ผู้บริหารใช้เหตุผลในการกำหนด บทบาทผู้รับผิดชอบในการ ดำเนินงานในแต่ละฝ่ายอย่างชัดเจน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
20	ผู้บริหารจัดองค์กรโครงสร้างและ ระบบการบริหารงานอย่างรอบคอบ มีความคล่องตัวสูงและปรับเปลี่ยน ได้ตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
21	ผู้บริหารกำหนดนโยบายแผนงาน โครงการและกิจกรรมได้ครอบคลุม และชัดเจน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

ข้อ ที่	ประเด็นคำถาม	ความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ			$\sum R$	IOC	แปล ผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี							
22	ผู้บริหารกำหนดมาตรการตัวชี้วัดความสำเร็จของ การบริหารวิชาการไว้อย่างชัดเจน	+1	+1	0	2	0.67	ใช้ได้
23	ผู้บริหารนิเทศติดตามตรวจสอบผลการปฏิบัติงานวิชาการอย่างต่อเนื่อง	+1	+1	0	2	0.67	ใช้ได้
24	สถานศึกษามีกระบวนการปรับแผนและกิจกรรมทางวิชาการให้ยืดหยุ่นทันกับบริบทที่เปลี่ยนแปลงไป	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
25	ผู้บริหารส่งเสริมบุคลากรให้มีความพร้อมในการพัฒนาตนเอง ทันกับการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
26	ผู้บริหารแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบการดำเนินงานด้านงบประมาณไว้ชัดเจน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
27	ผู้บริหารติดตาม ประเมินผลด้านการใช้จ่ายงบประมาณ มีหลักฐานชัดเจนตรวจสอบได้	+1	+1	0	2	0.67	ใช้ได้
28	ผู้บริหารสร้างภูมิคุ้มกันด้านสังคมและวัฒนธรรม โดยเน้นความร่วมมือกับท้องถิ่น	+1	+1	0	2	0.67	ใช้ได้
29	ผู้บริหารส่งเสริมบุคลากรให้มีการดำเนินชีวิตอย่างมีสติพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
30	ผู้บริหารติดตามผลการดำเนินงานโครงการ /กิจกรรม เพื่อพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง	+1	+1	0	2	0.67	ใช้ได้

ภาคผนวก จ
คำศัพท์ประสิทธิแอลฟา

ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา

Reliability

*****Method 1 (space saver) will be used for this analysis*****

RELIABILITY ANALYSIS – SCALE (ALPHA)

N of

Statistics for	Mean	Variance	StdDev	Variables
SCALE	109.60	273.352	16.533	30

RELIABILITY ANALYSIS – SCALE (ALPHA)

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
a1	106.40	251.076	.731	.944
a2	105.77	252.116	.704	.944
a3	106.40	251.076	.731	.944
a4	105.77	252.116	.704	.944
a5	105.40	277.834	-.173	.953
a6	106.40	251.076	.731	.944
a7	105.77	252.116	.704	.944
a8	106.40	251.076	.731	.944
a9	105.77	252.116	.704	.944
a10	105.50	270.466	.278	.948
a11	105.90	267.955	.233	.948
b1	105.13	269.154	.237	.948
b2	106.40	251.076	.731	.944

b3	105.77	252.116	.704	.944
b4	106.40	251.076	.731	.944
b5	105.07	275.375	-.124	.950
b6	106.40	251.076	.731	.944
b7	105.77	252.116	.704	.944
b8	105.77	252.116	.704	.944
b9	106.40	251.076	.731	.944
b10	105.77	252.116	.704	.944
c1	105.77	252.116	.704	.944
c2	106.40	251.076	.731	.944
c3	105.77	252.116	.704	.944
c4	105.40	277.834	-.173	.953
c5	106.40	251.076	.731	.944
c6	105.77	252.116	.704	.944
c7	106.40	251.076	.731	.944
c8	105.77	252.116	.704	.944
c9	106.40	251.076	.731	.944

RELIABILITY ANALYSIS – SCALE (ALPHA)

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.00

N of Items = 30

Alpha = 0.947

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ/สกุล	: นางสาวจิตรี ชัยน้อย
วัน/เดือน/ปีเกิด	: เกิดวันที่ 26 พฤษภาคม 2515
ภูมิลำเนา	: จังหวัดขอนแก่น
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	: 34 หมู่ 7 ตำบลคอนหัน อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น 40260
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2531	: มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนท่าพระวิทยายน
พ.ศ. 2534	: มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียน โกสุมวิทยาสรรค์
พ.ศ. 2539	: ปริญญาตรี(ครุศาสตรบัณฑิต) สถาบันราชภัฏมหาสารคาม
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	: ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ
สถานที่ทำงาน	: โรงเรียนบ้านหนองหญ้าแพรกท่าแร่ ตำบลคอนหัน อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

